

Rekenhof

Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor 2019 en houdende de begrotingen voor 2020 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De algemene vergadering van het Rekenhof keurde dit verslag goed op 14 november 2019

Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor 2019 en houdende de begrotingen voor 2020 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Inleiding

Op grond van artikel 30 van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle (OOBBC) bezorgt het Rekenhof aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zijn bevindingen en commentaar die voortvloeien uit het onderzoek van de ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen 2019 en houdende de begrotingen 2020.

Het Rekenhof heeft de ontwerpordonnanties, de algemene toelichting van de begroting 2020, het meerjarenbegrotingsplan 2019-2024 en de beleidsnota's onderzocht op grond van de begrotingsvoorstellen van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering (DBHR) en van de te consolideren autonome bestuursinstellingen (ABI) alsook, in voorkomend geval, op grond van de geactualiseerde gegevens over de uitvoering van de begroting van de DBHR en van de ABI voor het lopende jaar en op grond van hun respectieve rekeningen van de voorgaande jaren.

In dit verslag is ook de informatie verwerkt die de overheid en de ministeriële kabinetten meedeelden naar aanleiding van vragen die het Rekenhof hen heeft gesteld.

INHOUD

EERSTE DEEL	7
Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen 2019	7
HOOFDSTUK 1	7
Overeenstemming van de aangepaste begroting 2019 met de begrotingsdoelstellingen	7
1.1 Belgische coördinatie en verdeling van de inspanningen voor de jaren 2019 tot 2022	7
1.2 Traject van het stabiliteitsprogramma 2019-2022	8
1.2.1 Inroepen van de flexibiliteitsclausules	8
1.2.2 Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	9
HOOFDSTUK 2	11
Begrotings- en vorderingensaldo	11
2.1 Begrotingssaldi van de diensten van de regering	11
2.2 Berekening van het vorderingensaldo	12
2.2.1 Consolidatieperimeter	13
2.2.2 ESR-correcties	13
2.2.3 Begrotingsverrichtingen	14
2.2.4 Neutralisatie van sommige investeringsuitgaven	15
2.2.5 Besluit	15
HOOFDSTUK 3	16
Ontvangsten	16
3.1 Algemeen overzicht	16
3.2 Bijzondere financieringswet: toegekend deel van de personenbelasting (programma 060)	18
3.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)	19
HOOFDSTUK 4	20
Uitgaven	20
4.1 Algemeen overzicht	20
4.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen	20
4.3 Commentaar en opmerkingen over de belangrijkste kredietevoluties	21
4.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	21
4.3.2 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle	21
4.3.3 Opdracht 08 – Grondregiebeleid	22
4.3.4 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw	22
4.3.5 Opdracht 16 – Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag	23
4.3.6 Opdracht 18 – Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk	23
4.3.7 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, weginfrastructuur en -uitrusting	24
4.3.8 Opdracht 24 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, weginfrastructuur en -uitrusting	24
4.3.9 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving	24
4.3.10 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies	25
4.3.11 Opdracht 31 – Fiscaliteit	25
4.3.12 Opdracht 33 – Stedenbouw en erfgoed	25
HOOFDSTUK 5	27
Autonome bestuursinstellingen	27
5.1 Algemeen overzicht	27

5.2	Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH)	29
	5.2.1 Ontvangsten	29
	5.2.2 Uitgaven	30
5.3	Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT)	30
5.4	Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	30
	5.4.1 Ontvangsten	30
	5.4.2 Uitgaven	31
5.5	Actiris	31
	5.5.1 Ontvangsten	31
	5.5.2 Uitgaven	32
5.6	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	33
	5.6.1 Ontvangsten	34
	5.6.2 Uitgaven	34
5.7	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	35
	5.7.1 Ontvangsten	36
	5.7.2 Uitgaven	36
5.8	Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)	37
	5.8.1 Ontvangsten	37
	5.8.2 Uitgaven	37
5.9	Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (<i>parking.brussels</i>)	38
	5.9.1 Ontvangsten	38
	5.9.2 Uitgaven	38
TWEEDE DEEL		40
Ontwerpordonnanties houdende de begrotingen voor 2020		40
HOOFDSTUK 1		40
Naleving van de vereisten die van toepassing zijn op het begrotingskader van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2020		40
1.1	Ontwerp van begrotingsplan van België en onderzoek door de Europese Commissie	40
	1.1.1 Vorderingensaldo en structureel saldo	40
	1.1.2 Schuldgraad	41
	1.1.3 Flexibiliteitsclausules	41
	1.1.4 Reactie van de Europese Commissie	41
	1.1.5 Najaarsprognoses van de Europese Commissie	42
1.2	Conformiteit van de begroting 2020 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het Europese kader	42
	1.2.1 Instellingen die niet in de begrotingen zijn opgenomen	44
	1.2.2 Inventaris van de belastinguitgaven	44
	1.2.3 Voorwaardelijke verplichtingen	44
HOOFDSTUK 2		45
Begrotings- en vorderingensaldo en naleving van de doelstellingen		45
2.1	Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	45
2.2	Begrotingssaldi van de diensten van de regering	45
2.3	Berekening van het vorderingensaldo	46
	2.3.1 Consolidatieperimeter	48
	2.3.2 ESR-correcties	48
	2.3.3 Begrotingsverrichtingen	49
	2.3.4 Neutralisatie van sommige investeringsuitgaven	49
	2.3.5 Besluit	49
HOOFDSTUK 3		50

Schuld	50
3.1 Geconsolideerde schuld	50
3.2 Gewaarborgde schuld	51
HOOFDSTUK 4	52
Ontvangsten	52
4.1 Algemeen overzicht	52
4.2 Bijzondere financieringswet (BFW), toegekend gedeelte van de personenbelasting (programma 060)	54
4.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)	54
HOOFDSTUK 5	56
Uitgaven	56
5.1 Algemeen overzicht	56
5.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen	56
5.3 Belangrijkste evoluties van de kredieten per opdracht	57
5.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	57
5.3.2 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle	58
5.3.3 Opdracht 07 – Beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)	58
5.3.4 Opdracht 10 – Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen	59
5.3.5 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw	59
5.3.6 Opdracht 16 – Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag	60
5.3.7 Opdracht 17 – Ontwikkeling en promotie van het mobiliteitsbeleid	61
5.3.8 Opdracht 18 – Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk	61
5.3.9 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, wegeninfrastructuur en -uitrusting	62
5.3.10 Opdracht 22 – Beleid inzake waterproductie en watervoorziening, technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering	62
5.3.11 Opdracht 23 – Milieubescherming, Natuurbehoud en Dierenwelzijn	63
5.3.12 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving	63
5.3.13 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies	64
5.3.14 Opdracht 31 – Fiscaliteit	64
5.3.15 Opdracht 33 – Stedenbouw en erfgoed	64
HOOFDSTUK 6	66
Begrotingsfondsen	66
HOOFDSTUK 7	67
Autonome bestuursinstellingen	67
7.1 Algemeen overzicht	67
7.1.1 Samenvattende tabellen van de begrotingen die zijn opgenomen in de begrotingsordonnantie	69
7.2 Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH)	69
7.2.1 Ontvangsten	70
7.2.2 Uitgaven	70
7.3 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT)	70
7.4 Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	71
7.4.1 Ontvangsten	71
7.4.2 Uitgaven	72
7.5 Actiris	73
7.5.1 Ontvangsten	73
7.5.2 Uitgaven	73

7.6	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	74
7.6.1	Ontvangsten	75
7.6.2	Uitgaven	75
7.7	Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	76
7.7.1	Ontvangsten	76
7.7.2	Uitgaven	77
7.8	Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)	78
7.8.1	Ontvangsten	78
7.8.2	Uitgaven	78
7.9	Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (<i>parking.brussels</i>)	79
7.9.1	Ontvangsten	79
7.9.2	Uitgaven	80

EERSTE DEEL

Ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen 2019

HOOFDSTUK 1

Overeenstemming van de aangepaste begroting 2019 met de begrotingsdoelstellingen

1.1 Belgische coördinatie en verdeling van de inspanningen voor de jaren 2019 tot 2022

In overeenstemming met het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013¹ formuleerde de Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid van de Hoge Raad van Financiën (HRF) in maart 2019 haar aanbevelingen betreffende de begrotingsdoelstelling voor de gezamenlijke overheid en de verdeling ervan over de verschillende bestuursniveaus. Dat advies, geformuleerd in het kader van de bijwerking van het stabiliteitsprogramma², steunt op de economische vooruitzichten 2019-2024 van het Federaal Planbureau³.

Op 24 april 2019 keurde de federale ministerraad het meerjarenstabiliteitsprogramma voor de periode 2019-2022 goed, dat het begrotingstraject voor die periode vastlegt. Het programma werd op 26 april 2019 aan de Europese autoriteiten bezorgd. Rekening houdend met de federale en regionale verkiezingen van 26 mei 2019 preciseert het stabiliteitsprogramma dat het traject louter indicatief is, zowel wat betreft de globale begrotingsdoelstelling voor de gezamenlijke overheid, de verdeling van die doelstelling tussen Entiteit I⁴ en Entiteit II⁵, als de verdeling binnen deze laatste entiteit tussen de gemeenschappen, gewesten en lokale overheden. De nieuw gevormde gewest- en gemeenschapsregeringen en de nog te vormen federale regering zullen voor de periode 2019-2022 dus opnieuw moeten overleggen en een beslissing moeten nemen over de individuele begrotingsdoelstellingen in nominale en structurele termen.

¹ Samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, de gemeenschappen, de gewesten en de gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, § 1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie.

² Hoge Raad van Financiën, afdeling Financieringsbehoeften van de Overheid, *Advies Begrotingstraject ter voorbereiding van het Stabiliteitsprogramma 2019-2022*, maart 2019.

³ Federaal Planbureau, *Economische vooruitzichten 2019-2024*, 14 februari 2019.

⁴ Entiteit I omvat de federale overheid en de sociale zekerheid.

⁵ Entiteit II bestaat uit de gemeenschappen, de gewesten, de gemeenschapscommissies en de plaatselijke overheden.

Het overlegcomité heeft akte genomen van het traject van het stabiliteitsprogramma 2019-2022, dat voor de verschillende bestuursniveaus samen een structureel evenwicht vooropstelt in 2021. Het overlegcomité heeft het traject evenwel niet formeel goedgekeurd.

De Europese Commissie heeft er in haar voorstel van aanbeveling aan de Raad van de Europese Unie⁶ op gewezen dat de verwezenlijking van het globale begrotingstraject naar een evenwicht op middellange termijn in gevaar zou kunnen komen omdat sinds de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord van 2013 geen formeel akkoord werd gesloten over de jaarlijkse doelstellingen van elk bestuursniveau. De commissie wees er hierbij overigens op dat de coördinatie van het begrotingsbeleid tussen de verschillende bestuursniveaus niet voldoende flexibel en doeltreffend is om marges vrij te maken voor de overheidsinvesteringen in een federale Staat, waar een aanzienlijk deel van de overheidsuitgaven onder de bevoegdheid van de deelstaatentiteiten valt.

De HRF heeft die aanbevelingen beaamd in zijn advies van juli 2019⁷ en herinnerde aan het belang van een doeltreffende begrotingscoördinatie om het aanpassingstraject te realiseren naar een doelstelling op middellange termijn, overeenkomstig de verbintenissen van België tegenover de Europese Unie, en om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in het belang van de toekomstige generaties te waarborgen.

1.2 Traject van het stabiliteitsprogramma 2019-2022

Het traject van het stabiliteitsprogramma 2019-2022 beoogt een structureel evenwicht te bereiken in 2021 door het structurele tekort met 0,15 % van het bbp te verminderen tussen 2018 en 2019, met 0,60 % tussen 2019 en 2020, en met 0,18 % tussen 2020 en 2021. Bovendien bepaalt het programma ook dat het schuld criterium⁸ vanaf 2019 in acht wordt genomen.

De overgang van het vorderingensaldo naar het structureel saldo houdt rekening met de geraamde effecten van niet-recurrente⁹ of tijdelijke maatregelen en met de (positieve of negatieve) invloed van de economische conjunctuur. Voor entiteit II was het verschil tussen het vorderingensaldo en het structureel saldo in 2018 voornamelijk toe te schrijven aan de definitieve vaststelling van de autonomiefactor.

1.2.1 Inroepen van de flexibiliteitsclausules

1.2.1.1 Flexibiliteitsclausule voor structurele hervormingen

Het stabiliteitsprogramma 2019-2022¹⁰ bevestigt het formeel verzoek van de federale overheid dat samen met het ontwerpbegrotingsplan 2019 (oktober 2018) werd ingediend om gebruik te maken van de flexibiliteit in het kader van het preventieve deel overeenkomstig het “Gemeenschappelijk overeengekomen standpunt over flexibiliteit binnen het stabiliteits- en groeipact”, dat de Raad ECOFIN in februari 2016 heeft goedgekeurd. België heeft immers gevraagd om tijdelijk 0,5 % van het bbp in 2019 af te wijken van het vereiste aanpassingstraject om het begrotingsevenwicht op middellange termijn te bereiken wegens

⁶ Europese Commissie, *Aanbeveling van de Raad over het nationale hervormingsprogramma 2019 van België en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2019 van België*, aanbeveling COM(2019) 501 final, juni 2019.

⁷ Hoge Raad van Financiën, Afdeling Financieringsbehoeften van de Overheden, advies *Analyse van de recente budgettaire evoluties*, juli 2019.

⁸ Aan het schuld criterium is voldaan als het verschil tussen de schuldgraad en de referentiewaarde (60 % van het bbp) over een periode van drie jaar is gedaald of gemiddeld met een twintigste per jaar zal dalen.

⁹ Dat zijn de zogeheten *one-shotmaatregelen*.

¹⁰ *Stabiliteitsprogramma van België 2019-2022*, blz. 13-14.

grote structurele hervormingen¹¹ die een positieve impact hebben op de leefbaarheid op lange termijn van de overheidsfinanciën.

Het traject van het stabiliteitsprogramma veronderstelde dat de vraag om toekenning van die flexibiliteitsclausule zou worden goedgekeurd in 2019. De Europese Commissie heeft in haar aanbeveling aan de Raad van juni 2019 immers verklaard dat België in de huidige fase de voorwaarden vervult om de gevraagde tijdelijke afwijking te krijgen, voor zover het de afgesproken hervormingen adequaat uitvoert, die zullen worden opgevolgd in het raam van het Europese Semester.

1.2.1.2 Flexibiliteitsclausule voor de investeringen

De federale regering en de deelstaten willen ijveren voor een versoepeling van de flexibiliteitsclausule. Dat zou in het raam van de Belgische begrotingsinspanning toelaten bepaalde als strategisch bestempelde investeringsuitgaven te neutraliseren¹². In 2018 werd een onderhandelingsproces met de Europese Commissie opgestart met het oog op de aanpassing van de flexibiliteitsclausule voor investeringen die in de huidige stand van de Europese regels niet op België van toepassing is. In maart 2019 werd een vergadering van de Interministeriële Conferentie voor Strategische Investerings (ICSI) georganiseerd om de specifieke kwestie van de herziening van de Europese begrotingsverordeningen op dat vlak te bespreken.

Het stabiliteitsprogramma heeft in afwachting van die eventuele herziening echter geen rekening gehouden met een neutralisering van de overheidsinvesteringen.

1.2.2 Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Om het stabiliteitsprogramma voor Entiteit II in acht te nemen, zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het volgende traject moeten volgen om vanaf 2021 een structureel evenwicht te bereiken.

Tabel 1 – Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

	2018	2019	2020	2021	2022
Structureel saldo	-0,065	-0,059	-0,029	0,000	0,000
Vorderingensaldo	-0,061	-0,056	-0,029	0,001	0,000
Door de bepaling van de definitieve autonomiefactor gecorrigeerd vorderingensaldo	-0,094	-0,056	-0,029	0,001	0,000

Bron: advies HRF, maart 2019

(in % van het bbp)

Op basis van een nationaal bbp van naar schatting 463.014 miljoen euro¹³ zou het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn vorderingensaldo voor 2019 moeten beperken tot een tekort van 259,3 miljoen euro.

In het meerderheidsakkoord 2014-2019 verbond de Brusselse regering zich ertoe jaarlijks een begroting in evenwicht voor te leggen. Dat evenwicht wordt in de aanpassing van de begroting 2019 enkel bereikt door 472,0 miljoen euro aan strategische investeringsuitgaven

¹¹ De structurele hervormingen die worden beoogd voor de toepassing van deze flexibiliteit betreffen de taxshift, de hervorming van de vennootschapsbelasting, de hervorming van de arbeidsmarkt, de pensioenhervorming of de hervorming van het openbaar ambt.

¹² Die strategische investeringsuitgaven worden gedragen door de verschillende bestuursniveaus.

¹³ Federaal Planbureau, *Economische vooruitzichten*, juni 2019.

te neutraliseren. Die investeringen houden verband met mobiliteit, openbare werken en openbaar vervoer en de versterking van de veiligheid.

Deze neutralisering past dus niet in de logica van het stabiliteitsprogramma, aangezien dat programma in afwachting van een beslissing van de Europese Commissie niet voorziet in een dergelijke neutralisering.

HOOFDSTUK 2

Begrotings- en vorderingensaldo

2.1 Begrotingssaldi van de diensten van de regering

Tabel 2 – Begrotingssaldi 2019

2019		Initiële begroting	Ontwerp van aangepaste begroting	Verschil
Ontvangsten		5.956.227	6.378.228	422.001
Uitgaven (vereffeningen)		6.710.546	6.650.494	-60.052
Brutobegrotingssaldo	(1)	-754.319	-272.266	482.053
Opbrengsten uit leningen*	(2)	467.750	950.000	482.250
Aflossingen van de schuld*	(3)	193.023	192.800	-223
Nettobegrotingssaldo (4)	(4) = (1) - (2) + (3)	-1.029.046	-1.029.466	-420

* Zonder de opbrengsten uit leningen en de aflossingen van het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld waarvan de identieke bedragen (133,5 miljoen euro) elkaar opheffen. (in duizend euro)

De aangepaste begrotingsontwerpen voor 2019 resulteren in een brutosaldo van - 272,3 miljoen euro, wat een verbetering is met 482,1 miljoen euro. Dit is toe te schrijven aan de hoger geraamde ontvangsten (+ 422,0 miljoen euro) en de lager geraamde uitgaven (- 60,1 miljoen euro). De hogere ontvangstenramingen worden verklaard door de toename van de geraamde ontvangsten uit leningen met 482,3 miljoen euro, terwijl de andere ontvangsten afnemen met 60,2 miljoen euro.

De geraamde ontvangsten en de uitgavenmachtigingen omvatten de verrichtingen in verband met de gemeentelijke en agglomeratieopcentiemen op de onroerende voorheffing en de gewestelijke belasting op hotels, namelijk 954,2 miljoen euro bij de ontvangsten en 954,1 miljoen euro bij de uitgaven.

Het Rekenhof heeft in zijn verslag over de analyse van de ontwerpen van aangepaste begrotingen 2018 en initiële begrotingen 2019 opgemerkt dat die verrichtingen voor derden geen begrotingsverrichtingen zijn in de zin van artikel 5 van de OOBBC¹⁴.

Als bij de ontvangsten de leningopbrengsten en bij de uitgaven de schuldaflossingen buiten beschouwing worden gelaten, is het nettobegrotingssaldo - 1.029,5 miljoen euro, wat 0,4 miljoen euro slechter is in vergelijking met de initiële begroting.

¹⁴ Cf. het verslag van het Rekenhof over de ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor het jaar 2018 en de begrotingen voor het jaar 2019 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, aangenomen in de algemene vergadering van 14 november 2018. Beschikbaar op de website www.rekenhof.be.

2.2 Berekening van het vorderingensaldo

Overeenkomstig de ESR-methodologie moeten op de begrotingssaldi van de voorliggende ontwerpen van begrotingsaanpassingen verschillende correcties worden toegepast om te komen tot het vorderingensaldo van de entiteit.

De elementen van die berekening staan op het einde van het beschikkend gedeelte van het ontwerp van aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2019. De onderstaande tabel vat de verschillende elementen samen.

Tabel 3 – Berekening van het vorderingensaldo

2019		Initiële begroting	Ontwerp van aanpassing	Vershil
Brutobegrotingssaldo DBHR (zonder opcentiemen)		-754.319	-272.357	481.962
Brutobegrotingssaldo geconsolideerde instellingen		-16.867	-124.256	-107.389
Geconsolideerd brutobegrotingssaldo	(a)	-771.186	-396.613	374.573
Saldo codes 9 DBHR		-274.727	-757.200	-482.473
Saldo codes 9 geconsolideerde instellingen		-153.490	-73.782	79.708
Geconsolideerd saldo codes 9	(b)	-428.217	-830.982	-402.765
Geconsolideerd nettobegrotingssaldo	(c) = (a) + (b)	-1.199.403	-1.227.595	-28.192
Saldo codes 8 DBHR		279.593	280.771	1.178
Saldo codes 8 geconsolideerde instellingen		219.766	195.724	-24.042
Geconsolideerd saldo codes 8	(d)	499.359	476.495	-22.864
Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo	(e) = (c) + (d)	-700.044	-751.100	-51.056
Begrotingsverrichtingen	(f)	240.000	279.100	39.100
Geconsolideerde onderbenutting kredieten		180.000	210.000	30.000
Consolidatie Brusselse lokale overheden		60.000	60.000	0
Correctie voor geschil DBDMH		-	9.100	9.100
ESR-vorderingensaldo na begrotingsverrichtingen	(g) = (e) + (f)	-460.044	-472.000	-11.956
<i>Neutralisatie strategische investeringsuitgaven</i>	<i>(i)</i>	<i>460.044</i>	<i>472.000</i>	<i>11.956</i>
ESR-vorderingensaldo na neutralisering	(h) = (g) + (i)	0	0	0

(in duizend euro)

Het vorderingensaldo volgens de ESR-optiek zoals opgesteld door de Brusselse regering wordt in evenwicht voorgesteld voor 2019.

Dat evenwicht wordt bereikt door correcties (begrotingsverrichtingen) van 279,1 miljoen euro en de neutralisatie van uitzonderlijke investeringsuitgaven van 472 miljoen euro, dat is in totaal 751,1 miljoen euro, dat het geconsolideerd ESR-vorderingensaldo (- 751,1 miljoen euro) strikt compenseert. De berekening ex post op basis van de uitvoering van de begroting 2019 zal gebeuren door het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR).

Binnen de grenzen van de informatie waarover het Rekenhof kon beschikken, heeft het de gegevens nagekeken die werden gebruikt om het vorderingensaldo te berekenen. De analyse heeft voornamelijk betrekking op de correcties die zijn uitgevoerd tussen de initiële begroting en de voorliggende aanpassing. Voor het overige verwijst het Rekenhof naar de commentaar die werd geformuleerd in het raam van de voorgaande begrotingsanalyses.

2.2.1 Consolidatieperimeter

Volgens de lijst die het INR op 18 oktober 2019 publiceerde, omvatte de consolidatieperimeter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 64 eenheden in sector S.1312. Hiervan werden echter enkel de begrotingssaldi van 25 autonome bestuursinstellingen (ABI) geconsolideerd met die van de diensten van de regering. De Brusselse regering heeft immers beslist af te wijken van het toepassingsgebied van de OOBBC¹⁵, dat alle eenheden omvat die deel uitmaken van de ESR-consolidatieperimeter (S.1312).

De aangepaste begrotingen van de geconsolideerde instellingen sluiten af met een totaal brutobegrotingssaldo van - 124,3 miljoen euro tegenover - 16,9 miljoen euro in de initiële begroting. Die verslechtering is voornamelijk toe te schrijven aan de gewijzigde saldi van het Woningfonds (- 75,2 miljoen euro), van het GAN (- 29 miljoen euro) en van het BGHM (- 28,2 miljoen euro).

Het geconsolideerde brutobegrotingssaldo (a) wordt op - 396,6 miljoen euro geraamd, wat een verbetering is met 374,6 miljoen euro, voornamelijk door het verbeterde begrotingssaldo van de DBHR.

2.2.2 ESR-correcties

De ontvangsten- en uitgavenverrichtingen van de groepen 8 en 9 van de economische classificatie worden beschouwd als financiële verrichtingen zonder weerslag op het vorderingensaldo. Ze moeten dan ook buiten beschouwing worden gelaten bij de berekening van dat vorderingensaldo.

2.2.2.1 Saldo van de codes 9 (schuldaflossingen verminderd met de leningopbrengsten)

Het saldo van de code 9-verrichtingen van de DBHR vermindert met 482,5 miljoen euro omdat er in meer leningopbrengsten wordt voorzien.

Het saldo van de codes 9 van de geconsolideerde instellingen stijgt met 79,7 miljoen euro. Dat verschil heeft betrekking op de begrotingen van het Woningfonds (- 62,7 miljoen euro) en van de BGHM (- 16,2 miljoen euro).

In totaal sluiten de code 9-verrichtingen van de geconsolideerde aangepaste begrotingen met een negatieve ESR-correctie van 831 miljoen euro, dat is 402,8 miljoen euro meer dan die van de initiële begrotingen.

2.2.2.2 Saldo van de codes 8 (kredietverleningen verminderd met de bijbehorende terugbetalingen en deelnemingen verminderd met de bijbehorende vereffeningen)

Het saldo van de code 8-verrichtingen (KVD) van de DBHR is praktisch niet gewijzigd; dat van de geconsolideerde instellingen daalt met 24,0 miljoen euro (BGHM: - 10,2 miljoen euro; Woningfonds: - 12,6 miljoen euro).

¹⁵ Artikel 103 van de ordonnantie van 21 december 2018 houdende de Algemene Uitgavenbegroting 2019, zoals gewijzigd door artikel 32 van de aanpassing van die begroting.

De code 8-verrichtingen van de geconsolideerde aangepaste begrotingen sluiten met een positieve ESR-correctie van 476,5 miljoen euro, dat is 22,9 miljoen euro minder in vergelijking met de initiële begrotingen.

Hoewel de regering heeft beslist dat de geconsolideerde instellingen hetzelfde ESR-vorderingensaldo in acht moeten nemen als bij de initiële begrotingen daalt het geconsolideerde vorderingensaldo van de ABI met 49,4 naar - 2,3 miljoen euro (- 51,7 miljoen euro). Deze verslechtering is vooral te wijten aan de saldi van het GAN (- 29,0 miljoen euro), het Woningfonds (- 25,0 miljoen euro) en de BGHM (- 22,7 miljoen euro), terwijl het vorderingensaldo van de MIVB stijgt met 32,6 miljoen euro.

Als rekening wordt gehouden met die correcties belooft het ESR-vorderingensaldo (e) - 751,1 miljoen euro, wat 51,1 miljoen euro slechter is dan de initiële begroting 2019.

2.2.3 Begrotingsverrichtingen

De regering heeft het bedrag van de begrotingsverrichtingen (die een positieve impact hebben op het vorderingensaldo) opgetrokken met 39,1 miljoen euro tot 279,1 miljoen euro in het ontwerp van aanpassing.

Deze correctie bestaat uit de volgende elementen:

- 1 210 miljoen euro onderbenuttingen van begrotingskredieten voor alle begrotingen samen, dat is 30 miljoen euro meer ten opzichte van de initiële begroting.

In 2018 waren er 227 miljoen euro onderbenuttingen. Het Rekenhof herinnert er echter aan dat het in zijn 24^e Boek¹⁶ heeft onderstreept dat de omzendbrief van de minister van Begroting over de afsluiting en een reeks fouten tot gevolg hebben gehad dat uitgaven naar het volgende begrotingsjaar werden overgedragen. Die twee factoren hebben ertoe geleid dat een bedrag van 313 miljoen euro¹⁷ enkel en alleen al voor de DBHR niet budgettair werd aangerekend in 2018.

- 2 Een ten opzichte van de initiële begroting ongewijzigd bedrag van 60 miljoen euro dat de geraamde boni 2019 van de Brusselse lokale overheden van Entiteit II vertegenwoordigt, dat de regering meent te kunnen integreren in haar begroting, gelet op het feit dat ze daartoe heeft bijgedragen door haar verschillende tussenkomsten die precies bedoeld waren om het tekort van de lokale besturen te dempen.

De regering gebruikt die werkwijze al ettelijke jaren om een begroting ex ante in evenwicht voor te leggen. Bij de berekening ex post van het vorderingensaldo van het gewest (op basis van de effectieve realisaties) consolideert het INR dat saldo echter niet met het resultaat van de lokale besturen.

Het Rekenhof merkt daarenboven op dat het ESR-vorderingensaldo van de Brusselse lokale besturen weliswaar positief was van 2015 tot 2017, maar dat het in 2018 een tekort van 23 miljoen euro vertoont¹⁸. Hoewel het saldo van de lokale besturen bij de opmaak van de initiële begroting, op basis van de geraamde resultaten voor 2017¹⁹, waarschijnlijk

¹⁶ Cf. 24^e boek van het Rekenhof voorgelegd aan het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en aan de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, blz. 54. Beschikbaar op de website www.rekenhof.be.

¹⁷ Met inbegrip van het bedrag van de definitieve bepaling van de autonomiefactor (151,8 miljoen euro).

¹⁸ In de op 18 oktober 2019 gepubliceerde rekeningen van de overheid heeft het INR het ESR-vorderingensaldo voor de Brusselse lokale besturen (gemeenten, OCMW's, andere entiteiten) voor de jaren 2015 tot 2018 geraamd op respectievelijk + 25, + 91, + 115 en - 23 miljoen euro.

¹⁹ 132 miljoen euro.

nog positief zou zijn, zou het in het licht van de ESR-resultaten van het jaar 2018 misschien niet het verhoopte positieve resultaat kunnen halen op het einde van 2019.

- 3 Een bedrag van 9,1 miljoen euro om een in de begroting van de DBDMH ingeschreven uitgave te neutraliseren voor de regeling van een geschil met de RSZ via een dading. De Brusselse regering is van oordeel dat deze uitgave, gelet op de uitzonderlijke aard ervan, kan worden beschouwd als een « *one-off* »-maatregel die geen weerslag heeft op het vorderingensaldo.

Het Rekenhof is echter van oordeel dat een dergelijke correctie niet in aanmerking kan worden genomen bij de berekening van het ESR-saldo. Ze kan daarentegen wel meespelen in het raam van het bepalen van het structureel saldo²⁰, dat effectief geen rekening houdt met de niet-recurrente verrichtingen en de conjuncturele variaties. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest berekent echter geen dergelijk saldo.

Na toepassing van de correctie voor begrotingsverrichtingen, wordt het ESR-vorderingensaldo (g) geraamd op - 472,0 miljoen euro, tegenover - 460 miljoen euro voor de initiële begroting.

2.2.4 Neutralisatie van sommige investeringsuitgaven

De regering heeft de uitgaven voor strategische en grootschalige investeringen waarvan ze vindt dat ze kunnen worden geneutraliseerd door een beroep te doen op de flexibiliteitsclausule voor investeringen, opgetrokken van 460 miljoen euro (initiële begroting 2019) naar 472 miljoen euro, namelijk:

- de investeringen inzake mobiliteit, openbare werken en openbaar vervoer: 445,7 miljoen euro;
- de investeringen inzake veiligheid: 26,3 miljoen euro.

De neutralisatie van die uitgaven leidt tot een gecorrigeerd ESR-vorderingensaldo (h) van nul.

Het Rekenhof herinnert eraan dat België in de huidige stand van de Europese regelgeving niet in aanmerking komt voor die flexibiliteitsclausule.

2.2.5 Besluit

Het door de regering *ex ante* berekende begrotingsevenwicht 2019 steunt op momenteel niet van toepassing zijnde hypothesen (saldo van de lokale besturen en neutralisatie van investeringen) voor een totaalbedrag van 532 miljoen euro.

²⁰ Sedert de tenuitvoerlegging van het begrotingspact is dat criterium doorslaggevend geworden, aangezien de Europese landen op termijn zullen moeten voldoen aan een norm inzake begrotingsevenwicht die op basis van dat saldo wordt geëvalueerd voor de evaluatie van het begrotingsbeleid.

HOOFDSTUK 3

Ontvangsten

3.1 Algemeen overzicht

Tabel 4 – Aanpassing van de middelenbegroting Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB)

Middelenbegroting	Initiële begroting 2019	Ontwerp aanpassing 2019	Verskil	Verskil in %	Ontwerp aanpassing 2019 Aandeel programma
	(1)	(2)	(2) - (1)		
Bijzondere Financieringswet (Pr. 060)	2.000.754	2.000.315	-439	0,0%	46,1%
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.404.971	1.379.419	-25.552	-1,8%	31,8%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	293.710	221.710	-72.000	-24,5%	5,1%
Uitrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	154.545	153.951	-594	-0,4%	3,5%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	103.758	106.261	2.503	2,4%	2,4%
Dode handen (Pr. 070)	102.298	105.175	2.877	2,8%	2,4%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	70.242	69.350	-892	-1,3%	1,6%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	55.454	55.801	347	0,6%	1,3%
Financiële ontvangsten (Pr. 090)	40.770	40.770	0	0,0%	0,9%
Ontvangsten verkeersveiligheid (Pr. 261)	31.249	34.752	3.503	11,2%	0,8%
Energie (Pr. 240)	30.676	30.365	-311	-1,0%	0,7%
Klimaat (Pr. 333)	24.297	29.107	4.810	19,8%	0,7%
Sociale huisvesting (Pr.310)	29.213	29.088	-125	-0,4%	0,7%
Stortingen Brusselse instellingen (Pr. 100)	10.500	18.119	7.619	72,6%	0,4%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	14.523	17.740	3.217	22,2%	0,4%
Openbaar ambt (Pr. 150)	6.841	12.703	5.862	85,7%	0,3%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	7.315	7.144	-171	-2,3%	0,2%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	2.782	5.922	3.140	112,9%	0,1%
Dienstencheques (Pr. 254)	4.000	4.000	0	0,0%	0,1%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	3.317	3.935	618	18,6%	0,1%
Groene ruimten (Pr. 340)	3.788	3.843	55	1,5%	0,1%
Ontvangsten Fonds afvalstoffen (Pr. 331)	3.132	3.035	-97	-3,1%	0,1%
Boetes, uitzonderlijke ontvangsten fiscaliteit (Pr. 021)	230	2.637	2.407	1046,5%	0,1%
Internationale/Europese financiering huisvestingproj. (Pr. 301)	0	2.500	2.500	-	0,1%
Andere ontvangsten	2.528	2.905	377	14,9%	0,1%
Ontvangsten zonder leningopbrengsten	4.400.893	4.340.547	-60.346	-1,4%	100,0%
Leningopbrengsten BA 01.090.06.019610 (Schuldbeheersverrichtingen)	133.526	133.526	0	0,0%	
Leningopbrengsten BA 01.090.03.05.9610 (leningen > 1jaar)	467.750	700.000	232.250	49,7%	
Leningopbrengsten BA 01.090.03.07.9610 (leningen > 1jaar)	0	250.000	250.000	-	
Ontvangsten inclusief leningopbrengsten	5.002.169	5.424.073	421.904	8,4%	
Derdengelden					
Gemeentelijke opcentiemen onroerende voorheffing	635.802	635.802	0	0,0%	
Agglomeratieopcentiemen onroerende voorheffing	290.882	290.882	0	0,0%	
Gemeentelijke opcentiemen hotelbelasting	26.780	26.780	0	0,0%	
Premie Be Home Schaarbeek	594	691	97	16,3%	
Totaal ontvangsten en derdengelden	5.956.227	6.378.228	422.001	7,1%	

(in duizend euro)

De tabel vergelijkt de ramingen in het ontwerp van aanpassing met de initiële begroting 2019. In tegenstelling tot de gewestelijke begrotingsdocumenten vermeldt deze tabel de gemeentelijke en agglomeratieopcentiemen op de onroerende voorheffing en op de hotelbelasting in een apart luik. Die middelen, voor 2019 geraamd op 954,2 miljoen euro, moet het gewest uiteraard aan de voormelde entiteiten doorstorten. Het betreft dan ook geen begrotingsverrichtingen, maar verrichtingen voor rekening van derden die enkel in de algemene boekhouding moeten worden geboekt, in de rekeningen van vorderingen en schulden.

In totaal stijgen de ontvangsten (inclusief leningen) met 421,9 miljoen euro tot 5.424,1 miljoen euro. Die toename is volledig toe te schrijven aan de hogere ramingen voor de leningopbrengsten. Die stijgen met 482,3 miljoen tot 950 miljoen euro²¹.

Als geen rekening wordt gehouden met die leningopbrengsten, dalen de ontvangstenramingen in het ontwerp globaal met 60,3 miljoen euro tot 4.340,5 miljoen euro (- 1,4 %). Die daling is het resultaat van 100,1 miljoen euro verlaagde en 39,8 miljoen euro verhoogde ramingen op het niveau van de programma's.

De belangrijkste daling in het ontwerp doet zich voor in programma 080 *Agglomeratiebevoegdheden* (- 72,0 miljoen euro). Zoals de algemene toelichting vermeldt, wordt de overdracht van 72 miljoen euro agglomeratieontvangsten uitgesteld naar 2020. Daarnaast verlaagt het ontwerp ook de ramingen voor de programma's 010 *Gewestelijke belastingen* (- 25,6 miljoen euro; zie punt 3.3 *Gewestelijke belastingen (programma 010)*).

De belangrijkste stijging doet zich voor in programma 100 *Stortingen Brusselse instellingen* (+ 7,6 miljoen euro). In dat programma verdwijnen de 10,0 miljoen euro verwachte ontvangsten uit de verkoop van groenestroomcertificaten voor de elektriciteitsproductie van de verbrandingsoven. De middelen uit die verkoop gaan rechtstreeks naar Net Brussel. Daartegenover staat in dat programma de inschrijving van 17,7 miljoen euro uit terugbetalingen van taalpremies die het gewest had voorgesloten aan een aantal gewestelijke instellingen omdat de federale betalingen hiervoor uitbleven²². Aangezien de federale overheid de achterstallige bedragen in 2019 heeft toegekend, moeten de instellingen die terugbetalen aan het gewest. Het Rekenhof merkt op dat voor die terugbetalingen slechts 8,0 miljoen euro is opgenomen in de ontwerpen van uitgavenbegroting van de betrokken instellingen, dus 9,7 miljoen minder. De toekenning van die achterstallige federale middelen om de taalpremies voor het eigen personeel van het gewest te financieren, verklaart ook de stijging in programma 150 *Openbaar ambt*.

Het ontwerp handhaaft de ramingen voor de ontvangsten uit de geregionaliseerde verkeersboetes in programma 261 *Ontvangsten verkeersveiligheid*²³ op 29,9 miljoen euro. Dit is 11,1 miljoen euro meer dan de federale raming die in september werd gecommuniceerd. Volgens het bevoegde kabinet houdt die federale raming evenwel nog geen rekening met de voorziene uitbreiding van de controles en met verwachte capaciteitsuitbreiding in de verwerking door de operationalisering van het Centraal Verwerkingscentrum.

²¹ Die 950 miljoen houdt geen rekening met de 133,5 miljoen euro leningopbrengsten op BA 01.09.06.01.9610 *Leningopbrengsten (ontvangsten toe te wijzen aan de uitgaven gedaan in het kader van schuldbeheersverrichtingen)*. Dat bedrag van 133,5 miljoen wordt elk jaar zowel in de middelen- als in de uitgavenbegroting opgenomen in het kader van het beheer van de gewestsschuld. Bedoeling is om de regering toe te laten snel te kunnen laten inspelen op eventuele wijzigingen op de geld- en kapitaalmarkt. Tot nu toe is er nog nooit gebruik van gemaakt.

²² Die terugbetaling is uitdrukkelijk voorzien in artikel 5 van het ontwerp van aanpassing van de middelenbegroting.

²³ BA 02.261.06.01.3850.

Het ontwerp handhaaft de raming van 3 miljoen euro ontvangsten uit de terugvordering van onterecht betaalde bedragen in het kader van de dienstencheques in programma 254 *Dienstencheques*²⁴. Eind oktober was hiervan nog maar 52.752 euro gerealiseerd²⁵.

3.2 Bijzondere financieringswet: toegekend deel van de personenbelasting (programma 060)

Het ontwerp herraamt de ontvangsten van programma 060 op 2.000,3 miljoen euro, wat neerkomt op een daling met 0,4 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting. Zoals blijkt uit de tabel, is dit het resultaat van een verhoogde raming voor de gewestelijke personenbelasting (PB) en een verlaging van de geraamde middelen uit de federale PB-dotatie en uit het mechanisme nationale solidariteit. Die dotaties verminderen doordat een aantal parameters naar beneden werd bijgesteld.

Tabel 5 – Raming ontvangsten van programma 060

Omschrijving basisallocatie	Uitvoering 2018	Initiële begroting 2019 (1)	Ontwerp aanpassing 2019 (2)	Vershil (2) - (1)	Vershil in %
Gewestelijke PB	835.993	853.125	856.462	3.337	0,4%
Voorafnames op federale PB	483.483	494.447	492.658	-1.789	-0,4%
Mechanisme nationale solidariteit	376.400	394.831	393.184	-1.647	-0,4%
Artikel 46bis BWBI	40.491	41.748	41.748	0	0,0%
Overdracht pendelaars	44.000	44.000	44.000	0	0,0%
Overdracht internationale ambtenaren	168.449	172.603	172.263	-340	-0,2%
Totaal programma 060	1.948.816	2.000.754	2.000.315	-439	0,0%

(in duizend euro)

De dotaties, die naast de aangepaste bedragen voor 2019 ook de definitieve afrekeningen voor 2018 bevatten, zijn berekend op basis van de parameters die het Federaal Planbureau op 7 februari 2019 publiceerde. Die zogenaamde economische begroting ging uit van een economische groei van 1,3 % en een inflatie van 1,6 %. Dat is een bijstelling van respectievelijk - 0,2 % en - 0,3 % ten opzichte van de parameters bij de opmaak van de initiële begroting.

Voor alle basisallocaties van programma 060 samen liggen de gewestelijke ramingen 0,8 miljoen euro boven de federale ramingen. De Brusselse raming houdt nog geen rekening met een aantal kleinere afrekeningen waarvoor bij de opmaak van de gewestbegroting nog geen exacte gegevens beschikbaar waren.

²⁴ BA 02.254.03.02.3131.

²⁵ Van de 3,0 miljoen euro geraamde ontvangsten in 2017 en 2018 werden maar 210.698 euro en 358 euro gerealiseerd.

3.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)

Tabel 6 – Raming van de gewestelijke belastingen

	Realisaties 2018	Initieel 2019	Ontwerp aanpassing 2019	Vershil t.o.v. realisaties 2018	Vershil t.o.v. initieel 2019	Vershil t.o.v. initieel 2019 in %
	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	
Registratierechten verkoop onroerende goederen	531.953	564.838	564.838	32.885	0	0,0%
Registratierechten vestiging hypotheek	31.223	32.310	29.788	-1.435	-2.522	-7,8%
Registratierechten verdelingen	5.863	6.547	6.547	684	0	0,0%
Schenkingsrechten	69.992	91.672	64.219	-5.773	-27.453	-29,9%
Successierechten	503.652	453.774	453.774	-49.878	0	0,0%
Onroerende voorheffing	24.516	29.412	29.412	4.896	0	0,0%
Verkeersbelasting	131.672	135.476	135.476	3.804	0	0,0%
Belasting inverkeerstelling	56.918	55.184	57.359	441	2.175	3,9%
Eurovignet	0	0	0	0	0	
Belasting spelen en weddenschappen	25.814	25.332	27.560	1.746	2.228	8,8%
Belasting automatische ontspanningstoestellen	10.022	10.426	10.426	404	0	0,0%
Openingsbelasting slijterijen gegiste dranken	25	0	20	-5	20	
Regularisatie gewestelijke belastingen (buiten successierechten) en niet uitsplitsbare fiscaal verjaarde kapitalen	1.568	0	0	-1.568	0	
Totaal	1.393.218	1.404.971	1.379.419	-13.799	-25.552	-1,8%

(in duizend euro)

Met uitzondering van de onroerende voorheffing worden de gewestelijke belastingen voor 2019 geïnd door de FOD Financiën, die ze vervolgens doorstort aan het gewest.

Het ontwerp raamt de totale ontvangsten uit die belastingen op 1.379,4 miljoen euro. Dat is 25,6 miljoen euro (- 1,8 %) minder dan initieel begroot. In vergelijking met 2018 komt dit neer op een daling met 13,8 miljoen.

De dalingen ten opzichte van de initiële begroting situeren zich vooral bij de schenkingsrechten (- 27,5 miljoen euro). Ze worden deels gecompenseerd door de hogere ramingen voor de belasting op de inverkeerstelling en de belasting op de spelen en weddenschappen.

Voor de gewestelijke belastingen die nog via de federale belastingdiensten worden geïnd, ligt de gewestelijke raming globaal 32,7 miljoen euro (2,5 %) boven de raming die de FOD Financiën in september communiceerde. Het Rekenhof wijst er op dat voor die belastingen eind oktober maar 76,9 % van het in het ontwerp van aanpassing voorziene bedrag was gerealiseerd.

HOOFDSTUK 4

Uitgaven

4.1 Algemeen overzicht

Het voorliggende ontwerp vermindert de vastleggingskredieten met 54,1 miljoen euro (- 0,8 %) en de vereffeningskredieten met 60,1 miljoen euro (- 0,9 %) tot respectievelijk 6.601,6 miljoen euro en 6.650,5 miljoen euro.

Tabel 7 – Uitgavenkredieten in het ontwerp van aangepaste begroting 2019

Algemene uitgavenbegroting	Initiële begroting	Ontwerp van aangepaste begroting	Wijziging	
Vastleggingskredieten (C)	6.405.484	6.344.170	-61.314	-1,0%
Met de begrotingsfondsen verbonden vastleggingskredieten (F)	250.189	257.401	7.212	2,9%
Totaal vastleggingskredieten	6.655.673	6.601.571	-54.102	-0,8%
Vereffeningskredieten (B)	6.464.404	6.399.865	-64.539	-1,0%
Met de begrotingsfondsen verbonden vereffeningskredieten (E)	246.142	250.629	4.487	1,8%
Totaal vereffeningskredieten	6.710.546	6.650.494	-60.052	-0,9%

(in duizend euro)

Die uitgavenkredieten omvatten evenwel 954,1 miljoen euro overdrachten van opcentiemen aan de gemeenten en aan de agglomeratie²⁶, die geen begrotingsverrichtingen zijn in de zin van artikel 5 van de OOBBC. Als die overdrachten buiten beschouwing worden gelaten, belopen de wijzigingen van de vastleggings- en van de vereffeningskredieten respectievelijk - 0,9 % en - 1,0 % (in plaats van - 0,8 % en - 0,9 %).

4.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen

Op 31 december 2018 beliep het uitstaand bedrag van de vastleggingen van de DBHR 3.821,0 miljoen euro, wat 48,3 miljoen euro minder is dan het uitstaand bedrag op 31 december 2017.

Het Rekenhof wijst erop dat het bij de controle en de certificering van de algemene rekening 2018 van de DBHR had vastgesteld dat het op 31 december 2018 uitstaand bedrag 446,9 miljoen euro te hoog was geraamd omdat bepaalde vastleggingen niet meer geldig waren (400,1 miljoen euro)²⁷ en andere werden geanticipeerd op 2018 (46,8 miljoen euro)²⁸.

²⁶ Inclusief een bedrag van 0,6 miljoen euro voor de premie Be Home Schaarbeek. Er is een bedrag van 0,7 miljoen euro opgenomen bij de ontvangsten in de middelenbegroting.

²⁷ Die vervallen vastleggingen zullen geannuleerd moeten worden.

²⁸ Voor meer informatie over de evolutie van het uitstaand bedrag aan vastleggingen in 2018, zie punt 8.6 *Uitstaand bedrag van de vastleggingen* van hoofdstuk I *Resultaten van de begrotingsuitvoering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2018* van het 24^e Boek van het Rekenhof voorgelegd aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en aan de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, blz. 33.

De initiële uitgavenbegroting voor 2019 genereerde een vermindering van het potentieel uitstaand bedrag²⁹ met 54,9 miljoen euro; het voorliggend ontwerp van aanpassing brengt dat terug tot 48,9 miljoen euro.

De volledige uitvoering van de begroting 2019, zonder de eventuele annuleringen en verminderingen van vastleggingen, zou het globale uitstaand bedrag in theorie op 3.772,1 miljoen euro kunnen brengen op 31 december 2019.

4.3 Commentaar en opmerkingen over de belangrijkste kredietevoluties

De volgende commentaren betreffen de significantste schommelingen bij de vastleggings- en vereffeningskredieten.

4.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Kredieten C: 41,4 miljoen euro; - 29,8 miljoen euro (- 41,8 %)
Kredieten B: 63,2 miljoen euro; - 34,4 miljoen euro (- 35,3 %)

4.3.1.1 Programma 002 – Specifieke initiatieven

De vastleggings- en vereffeningskredieten dalen respectievelijk met 15,5 en 14,7 miljoen euro tot 33 en 40,5 miljoen euro.

Die dalingen worden voornamelijk verklaard door de geschrapte kredieten (- 19,2 miljoen euro) voor de toekenning van terug te betalen kredieten aan de cvba NEO. Ze werden al sinds 2017 opgenomen in de begroting, maar werden nooit gebruikt.

4.3.1.2 Programma 003 – Strategie 2025

De kredietverminderingen (- 12,0 en - 11,9 miljoen euro) vloeien hoofdzakelijk voort uit de geschrapte kredieten (- 10,1 miljoen euro) voor de werkingssubsidie aan Actiris met het oog op de financiering van Geco-jobs, ter uitvoering van het Plan Cigogne, om de omkadering te ondersteunen van nieuwe plaatsen in de opvangstructuren voor peuters op het gewestelijk grondgebied.

Volgens de verantwoordingen werden die middelen herverdeeld naar andere opdrachten om de projecten voor het Plan Cigogne uit te voeren.

4.3.2 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle

Kredieten C en B: 320,1 miljoen euro; - 33,9 miljoen euro (- 9,6 %)
Kredieten E: 182,0 miljoen euro; + 8,5 miljoen euro (+ 4,9 %)
Kredieten F: 185,0 miljoen euro; + 11,5 miljoen euro (+ 6,6 %)

4.3.2.1 Programma 001 – Ondersteuning van het algemeen beleid

De vastleggings- en vereffeningskredieten werden verminderd van 24,1 tot 0,6 miljoen euro door het geschrapte provisioneel krediet van 23,5 miljoen euro voor diverse uitgaven.

In zijn analyse van de ontwerpen van initiële begroting 2019 had het Rekenhof gewezen op de ontoereikende verantwoording van de aard van de uitgaven die eventueel konden worden

²⁹ Verschil tussen de vastleggingskredieten en de vereffeningskredieten.

gedekt door deze provisie, en was het van oordeel dat de inschrijving van een dergelijk krediet in strijd was met het beginsel van de begrotingspecialiteit dat wordt opgelegd door artikel 4, § 7, van de OOBBC.

4.3.2.2 Programma 002 – Uitvoering van het beleid inzake overheidsschuld

De vastleggings- en vereffeningskredieten dalen met 10,4 miljoen euro tot 316,9 miljoen euro.

Deze daling betreft voornamelijk de kredieten voor de interesten op de schuld die ten laste van het gewest wordt gelegd ter uitvoering van de wet van 16 januari 1989. Die kredieten verminderen van 129,2 tot 118,2 miljoen euro (-11 miljoen euro). Volgens de verantwoordingsstukken wordt deze daling verklaard doordat massaal kortetermijnleningen werden aangegaan (*Belgium Treasury Bills*), waarvoor het Agentschap van de Schuld een lager globaal financieringsstarief heeft kunnen bekomen dan initieel verwacht.

Daarnaast wijst het Rekenhof op een nieuwe basisallocatie³⁰ (i.v.m. het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld) voor de terugbetaling van vooruitbetaalde interesten inzake de swap-verrichtingen, waarvoor 40 miljoen euro variabele kredieten werden opgenomen. In februari 2019 moest het gewest immers 35,9 miljoen euro betalen, een bedrag overeenstemmend met de totale vervallen interesten, wegens de activering van een clause over de voortijdige verbreking van een contract inzake een afgeleid product. De begrotingsaanrekening van die verrichting, een financiële transactie zonder impact op het vorderingensaldo, noopte ertoe een nieuwe basisallocatie met economische code 81.70 *Andere financiële producten* te creëren.

4.3.3 Opdracht 08 – Grondregiebeleid

Kredieten C: 48,1 miljoen euro; + 2,0 miljoen euro (+ 4,3 %)
Kredieten B: 46,1 miljoen euro; + 7,8 miljoen euro (+ 20,4 %)

4.3.3.1 Programma 001 – Ondersteuning van het algemeen beleid

De vastleggings- en vereffeningskredieten verhogen respectievelijk met 8,6 en 8,5 miljoen euro tot 10,2 en 10,1 miljoen euro. Deze toename heeft uitsluitend betrekking op de basisallocatie voor de specifieke werkingsuitgaven³¹. Er werd in het bijzonder voorzien in 8,4 miljoen euro voor de betaling van aktekosten en registratierechten inzake de verkoop van de aandelen van het gewest in de gemeenschappelijke eigendom Communicatiecentrum Noord (CCN)³². Die kosten werden bij de ondertekening van de akte door de notaris ingehouden op de totale opbrengst van de verkoop (66,5 miljoen euro).

4.3.4 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw

Kredieten C: 107,7 miljoen euro; + 3,4 miljoen euro (+ 3,2 %)
Kredieten B: 107,2 miljoen euro; + 9,2 miljoen euro (+ 9,3 %)

De bijkomende middelen zijn voornamelijk bedoeld voor de toevloed van premie- en subsidieaanvragen die nog worden toegekend ter uitvoering van de ordonnantie van 13 december 2017 betreffende de steun ter bevordering van de economische expansie, in afwachting van de inwerkingtreding van alle bepalingen van de ordonnantie van 3 mei 2018

³⁰ BA 06.002.13.08.8170.

³¹ BA 08.001.08.01.1211.

³² Aangezien de verkoopprijs een 'acte en main' betrof, zijn alle kosten, rechten, achterstallen van de akte, met inbegrip van de registratierechten, ten laste van de verkoper.

betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen, die de voornoemde ordonnantie vervangt.

4.3.5 Opdracht 16 – Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag

Kredieten C: 945,3 miljoen euro; - 22,9 miljoen euro (- 2,4 %)
Kredieten B: 939,8 miljoen euro; - 16,8 miljoen euro (- 1,8 %)

De kredietverminderingen betreffen voornamelijk de dotatie aan Actiris voor opdrachten – zesde Staatshervorming³³ in programma 004 *Ondersteuning van het partnershipbeleid via Actiris in verband met de socio-professionele inschakeling en het actief zoeken naar werk*. Die verminderen met 17,8 miljoen euro om ze aan te passen aan de raming van de behoeften van de federale technische operatoren (RSZ, RVA, DIBISS).

4.3.6 Opdracht 18 – Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk

Kredieten C: 967,2 miljoen euro; + 22,1 miljoen euro (+ 2,3 %)
Kredieten B: 995,2 miljoen euro; + 43,2 miljoen euro (+ 4,5 %)

4.3.6.1 Programma 002 – Ontwikkeling en beheer van de infrastructuur van het openbaar vervoer evenals het aanbrengen van kunstwerken

De vastleggings- en vereffeningskredieten stijgen met respectievelijk 3,2 en 24,3 miljoen euro. De toename van de vereffeningskredieten resulteert uit de stijging met 34,2 miljoen euro van de investeringswerken inzake de bouwwerken en uitrusting voor de metro, inzonderheid wegens het uitstel van sommige facturaties van het jaar 2018 naar 2019, en uit de vermindering met 9,4 miljoen euro van de kapitaaloverdrachten aan de MIVB ter financiering van de investeringsuitgaven voor de bouwwerken en uitrusting van het openbaar vervoer.

4.3.6.2 Programma 003 – Beleid van partnership met de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)³⁴

De kredieten verhogen met 18,9 miljoen euro. De dotaties aan de MIVB werden bijgewerkt in het raam van de goedkeuring van de nieuwe beheerovereenkomst 2019-2023. De basisdotatie omvat voortaan verschillende werkingsdotaties. In totaal stijgen de kredieten voor de dotaties inzake werkingsuitgaven van 393,8 tot 413,7 miljoen euro.

Wat betreft de investeringsdotaties aan de MIVB, wordt de daling van de basisdotatie (- 17,0 miljoen euro), om die aan te passen aan de vereffeningsplannen, nagenoeg gecompenseerd door de toename van de bijzondere dotatie voor de grote investeringen die niet gedekt worden door Beliris (+ 16 miljoen euro).

³³ BA 16.004.15.04.4140.

³⁴ Voor meer uitleg, zie punt 5.6 *Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)*.

4.3.7 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, weginfrastructuur en -uitrusting

Kredieten C: 185,3 miljoen euro; + 4,5 miljoen euro (+ 2,5 %)
Kredieten B: 241,1 miljoen euro; - 6,1 miljoen euro (- 2,5 %)

4.3.7.1 Programma 002 – Ontwikkeling en beheer van de infrastructuur van het wegvervoer, evenals het aanbrengen van kunstwerken

De aangepaste begroting vertoont een verschuiving van de vastleggingskredieten vanuit de investeringen in wegen en voor bouwwerken³⁵ (- 16,1 miljoen euro) naar het onderhoud van de wegen³⁶ (+ 4,5 miljoen euro), de grote renovatie van de tunnels³⁷ (+ 16,1 miljoen euro) en investeringen in het raam van de EFRO-fondsen³⁸ (+ 5,1 miljoen euro). Het saldo wordt gecompenseerd door een daling van de kredieten voor dringende en onvoorziene renovaties in de tunnels³⁹ (- 7,8 miljoen euro).

4.3.8 Opdracht 24 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, weginfrastructuur en -uitrusting

Kredieten C: 171,3 miljoen euro; net als in de initiële begroting
Kredieten B: 137,2 miljoen euro; - 34,2 miljoen euro (- 19,9 %)

De daling van de vereffeningskredieten houdt verband met de verminderde werkingsdotatie aan het GAN, die wordt teruggebracht van 171,2 tot 136,7 miljoen euro. Net als bij de aanpassing van de begroting 2018 vloeit deze vermindering met 34,2 miljoen euro voort uit het vonnis van 4 mei 2018 van de Franstalige rechtbank van eerste aanleg van Brussel betreffende het geschil tussen het GAN en het gewest enerzijds en zes privé-operatoren anderzijds, dat het gewest ertoe veroordeelt de storting van de dotatie aan het GAN op te schorten ten belope van 20 %⁴⁰.

Het Rekenhof wijst erop dat de vastleggingskredieten in 2018 werden teruggebracht tot het bedrag van de vereffeningskredieten door ze te herverdelen na de aanpassing.

4.3.9 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving

Kredieten C: 392,2 miljoen euro; - 12,4 miljoen euro (- 3,1 %)
Kredieten B: 430,4 miljoen euro; - 6,2 miljoen euro (- 1,4 %)

De daling van de vastleggingskredieten situeert zich voornamelijk in het programma 007 *Beleid ten gunste van de gezinnen* (- 11,9 miljoen euro). Enerzijds daalt de investeringsdotatie aan het Woningfonds met 7,3 miljoen euro. Bij de initiële begroting werd een veiligheidsmarge ingebouwd om mogelijke rentestijgingen op te vangen. Anderzijds is er een daling met 4,9 miljoen euro van de gedelegeerde opdrachten aan het Woningfonds.

De belangrijkste afname van de vereffeningskredieten doet zich voor in programma 005 *Ondersteuning van de instellingen belast met de uitvoering van het sociale huisvestingsbeleid* (- 6,0 miljoen euro). De afname is een gevolg van de daling met 14,3 miljoen euro voor de

³⁵ BA 19.002.11.10.7310.

³⁶ BA 19.002.09.01.1410.

³⁷ BA 19.002.11.15.7310.

³⁸ BA 19.002.11.09.7310.

³⁹ BA 19.002.99.01.0100.

⁴⁰ Cf. punt 5.4 *Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)*.

kredietverleningen aan de BGHM voor de aankoop, de bouw, de renovatie en het bewoonbaar maken van sociale woningen en hun omgeving. Daarnaast is er een toename van de investeringssubsidies in het kader van het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen met 7,4 miljoen euro.

4.3.10 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies

Kredieten C en B: 400,6 miljoen euro; net als in de initiële begroting

De kredieten voor de dotaties aan de gemeenschapscommissies wijzigen niet. De coëfficiënt van de gemiddelde evolutie van de lonen bij de diensten van de regering, waaraan de dotaties worden aangepast, is immers niet veranderd.

Het Rekenhof wijst er echter op dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering had beslist op 17 oktober 2019 een bijkomend bedrag van 11 miljoen euro toe te voegen aan de dotatie voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. De kredieten voor die dotatie⁴¹ wijzigen echter niet ten opzichte van de initiële begroting en blijft behouden op 72,9 miljoen euro.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie houdt wel rekening met de verhoging van de dotatie en heeft hiervoor in haar ontwerp van aangepaste ontvangstenbegroting een bedrag van 83,9 miljoen euro ingeschreven.

4.3.11 Opdracht 31 – Fiscaliteit

Kredieten C: 1.046,5 miljoen euro; + 12,2 miljoen euro (+ 1,2 %)
Kredieten B: 1.044,4 miljoen euro; + 9,2 miljoen euro (+ 0,9 %)

De vereffeningskredieten stijgen onder meer door verhoogde investeringen in een aantal softwaretoepassingen (voornamelijk Apollo en Prodigit) en door het initieel niet voorziene project *Be Connected*.

Daarnaast is er de toename met 7 miljoen van de annulering van vastgestelde rechten en terugbetaling van onterecht geïnde belastingen, voornamelijk voor de oude forfaitaire gezinshoofdenbelasting en de historische dossiers onroerende voorheffing.

Die toename verklaart ook de gestegen vastleggingskredieten, die daarnaast ook stijgen door een nieuw contract van 6 miljoen euro voor het afdrucken en verwerken van de verzendingen inzake het beheer van de regionale belastingen.

4.3.12 Opdracht 33 – Stedenbouw en erfgoed

Kredieten C: 168,4 miljoen euro; - 6,6 miljoen euro (- 3,8 %)
Kredieten B: 150,6 miljoen euro; - 13,3 miljoen euro (- 8,1 %)

4.3.12.1 Programma 002 – Subsidies aan de begunstigen inzake territoriale ontwikkeling

De stijging van de vastleggingskredieten (+ 19,6 miljoen euro) vloeit voornamelijk voort uit de toename van de investeringssubsidies aan *citydev.brussels* (GOMB) voor de

⁴¹ BA 30.004.42.06.4513 *Werkingsdotatie aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor het uitvoeren van de opdrachten van de voormalige provincie Brabant, andere dan onderwijs.*

stadsvernieuwingsprojecten⁴² (+ 20,5 miljoen euro). Ze wordt gemotiveerd door het succes van de laatste oproep om projecten in te dienen.

4.3.12.2 Programma 004 – Beleid inzake wijkrevitalisering en stadsvernieuwing

De vastleggings- en vereffeningskredieten dalen met respectievelijk 22,9 en 13,0 miljoen euro. Die dalingen worden voornamelijk gerechtvaardigd door de aanpassing aan de reële behoeften en betreffen hoofdzakelijk:

- de aankoop van terreinen van de privésector in het raam van de stedelijke herwaardering: - 7,4 en - 3 miljoen euro;
- de subsidies voor stadsvernieuwingscontracten: - 19,7 en - 7,8 miljoen euro;
- de vereffeningskredieten voor *Stedelijk beleid – Ontwikkeling van wijken – As 2*: - 2,1 miljoen euro.

⁴² BA 33.002.20.02.5111.

HOOFDSTUK 5

Autonome bestuursinstellingen

5.1 Algemeen overzicht

Tabel 8 – Evolutie van de begrotingen van de autonome bestuursinstellingen

Autonome bestuursinstelling		Initiële begroting	Aangepaste begroting	Verschil	
1^e categorie					
Centrum voor informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)	Ontvangsten	53.843	60.032	6.189	11%
	Uitgaven	53.843	60.032	6.189	11%
	Saldo	0	0	0	0%
Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp (DBDMH)	Ontvangsten	131.813	145.797	13.984	11%
	Uitgaven	126.007	141.260	15.253	12%
	Saldo	5.806	4.537	-1.269	-22%
Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT)	Ontvangsten	1.581.259	1.573.053	-8.206	-1%
	Uitgaven	1.581.259	1.573.053	-8.206	-1%
	Saldo	0	0	0	0%
Leefmilieu Brussel (LB)	Ontvangsten	168.637	168.103	-534	0%
	Uitgaven	168.637	168.103	-534	0%
	Saldo	0	0	0	0%
Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	Ontvangsten	262.247	220.026	-42.221	-16%
	Uitgaven	270.706	257.523	-13.183	-5%
	Saldo	-8.459	-37.497	-29.038	343%
Innoviris (Brussels Instituut voor onderzoek en innovatie)	Ontvangsten	50.807	50.807	0	0%
	Uitgaven	50.807	50.807	0	0%
	Saldo	0	0	0	0%
Fonds voor de financiering van het waterbeleid (FFW)	Ontvangsten	0	0	0	0%
	Uitgaven	0	0	0	0%
	Saldo	0	0	0	0%
Brussels Planningsbureau (<i>perspective.brussels</i> /BPB)	Ontvangsten	25.744	26.419	675	3%
	Uitgaven	25.744	25.519	-225	-1%
	Saldo	0	900	900	0%
Brussel – Preventie & Veiligheid (BPV)	Ontvangsten	131.161	129.171	-1.990	-2%
	Uitgaven	130.946	125.630	-5.316	-4%
	Saldo	215	3.541	3.326	1.547%
2^e categorie					
Actiris	Ontvangsten	739.750	722.675	-17.075	-2%
	Uitgaven	739.750	722.675	-17.075	-2%
	Saldo	0	0	0	0%
Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG)	Ontvangsten	3.278	3.278	0	0%
	Uitgaven	3.271	3.375	104	3%
	Saldo	7	-97	-104	-1.486%

Autonome bestuursinstelling		Initiële begroting	Aangepaste begroting	Verschil	
Brussels Waarborgfonds (BWF)	Ontvangsten	1.804	1.616	-188	-10%
	Uitgaven	1.712	1.616	-96	-6%
	Saldo	92	0	-92	-100%
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)	Ontvangsten	1.240.958	1.283.659	42.701	3%
	Uitgaven	1.239.518	1.251.664	12.146	1%
	Saldo	1.440	31.995	30.555	2.122%
Brussel Gas Elektriciteit (Brugel)	Ontvangsten	4.870	4.630	-240	-5%
	Uitgaven	4.870	4.630	-240	-5%
	Saldo	0	0	0	0%
Iristeam	Ontvangsten	46.226	46.226	0	0%
	Uitgaven	46.226	46.226	0	0%
	Saldo	0	0	0	0%
Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (<i>parking.brussels</i>)	Ontvangsten	54.064	54.064	0	0%
	Uitgaven	54.039	54.114	75	0%
	Saldo	25	-50	-75	-300%
Haven van Brussel	Ontvangsten	27.981	31.050	3.069	11%
	Uitgaven	27.981	30.668	2.687	10%
	Saldo	0	382	382	0%
Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschap- pij (BGHM)	Ontvangsten	391.037	343.791	-47.246	-12%
	Uitgaven	381.091	379.237	-1.854	0%
	Saldo	9.946	-35.446	-45.392	-456%
Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)	Ontvangsten	343.927	249.591	-94.336	-27%
	Uitgaven	361.342	342.184	-19.158	-5%
	Saldo	-17.415	-92.593	-75.178	432%
Brusoc	Ontvangsten	4.677	10.256	5.579	119%
	Uitgaven	3.775	7.195	3.420	91%
	Saldo	902	3.061	2.159	239%
Participatiefonds Brussel (Brupart)	Ontvangsten	5.895	0	-5.895	-100%
	Uitgaven	5.613	0	-5.613	-100%
	Saldo	282	0	-282	-100%
<i>visit.brussels</i>	Ontvangsten	29.129	29.088	-41	0%
	Uitgaven	29.008	28.956	-52	0%
	Saldo	121	132	11	9%
Brussel Ontmanteling (BDBO)	Ontvangsten	355	383	28	8%
	Uitgaven	355	383	28	8%
	Saldo	0	0	0	0%
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven (BAOB)	Ontvangsten	39.243	38.590	-653	-2%
	Uitgaven	41.593	40.940	-653	-2%
	Saldo	-2.350	-2.350	0	0%
Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI)	Ontvangsten	2.600	3.575	966	37%
	Uitgaven	2.608	3.577	969	37%
	Saldo	-8	-2	-3	-300%
Geconsolideerde instellingen	Ontvangsten	5.341.314	5.195.880	-145.434	-3%
	Uitgaven	5.350.701	5.319.367	-31.334	-1%

Autonome bestuursinstelling	Initiële begroting	Aangepaste begroting		Vershil
Saldo	-9.387	-123.487	-114.100	1.216%

Bron: de administratieve begrotingen die als bijlage bij de begrotingsordonnantie (initiële begroting 2019) en bij het ontwerp van begrotingsordonnantie (aangepaste begroting 2019) zijn gevoegd (in duizend euro)

De hiernavolgende commentaar betreft de belangrijkste bestuursinstellingen. Voor de andere wordt ingegaan op de meest significante opmerkingen.

5.2 Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH)

De ontvangsten en de vereffeningskredieten bedragen respectievelijk 145,8 miljoen euro (+ 14 miljoen euro) en 141,3 miljoen euro (+ 15,3 miljoen euro), wat leidt tot een positief begrotingssaldo van 4,5 miljoen euro.

Het begrotingssaldo daalt dus met 1,3 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting (5,8 miljoen euro).

De vastleggingskredieten belopen 146,7 miljoen euro. Dat is 15,9 miljoen euro meer dan in de initiële begroting.

5.2.1 Ontvangsten

De werkingsdotatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest stijgt met 3 miljoen euro tot 108,1 miljoen euro.

Het onderzoek van de ontvangstenramingen geeft overigens aanleiding tot de volgende commentaren.

- De voornaamste stijging van de ontvangsten houdt verband met de aanwending van reserves van voorgaande jaren (9,1 miljoen euro). Die ontvangst is bedoeld om een specifieke uitgave voor het regelen van een dading met de RSZ te neutraliseren. Die interne verrichting beantwoordt echter niet aan de voorwaarden om een recht te kunnen vaststellen en kan bijgevolg niet als een begrotingsontvangst worden beschouwd.
- De tussenkomst van de federale Staat in het raam van de hervorming van de dringende medische hulp stijgt van 12,6 tot 14,2 miljoen euro (+ 1,6 miljoen euro). Volgens de rekening van uitvoering van de begroting die op 31 oktober 2019 werd afgesloten, heeft de DBDMH slechts 10,5 % van het toegekende bedrag ontvangen, d.w.z. 1,5 miljoen euro.
- Sinds 2015 wordt telkens in 2,5 miljoen euro ontvangsten voorzien uit de verkoop van een terrein in Evere. Volgens de verkregen inlichtingen is het echter weinig waarschijnlijk dat die verkoop in 2019 zal worden afgerond, omdat de onderhandelingen hierover nog lopen. De verkoop is overigens ook opgenomen in het ontwerp van initiële begroting 2020.

Het ontwerp raamt de ontvangsten uit prestaties inzake preventie op 2,7 miljoen euro. Dat is evenveel als in de initiële begroting. Op 31 oktober 2019 was hiervan maar 24,1 % gerealiseerd ingevolge vertragingen bij de facturatie.

5.2.2 Uitgaven

De voornaamste stijging van de uitgavenkredieten heeft betrekking op een dading van 10,6 miljoen euro die een einde maakt aan het geschil tussen de DBDMH en de RSZ. Er werd 9,1 miljoen euro ingeschreven bij de vereffeningskredieten en het saldo van 1,5 miljoen euro is opgenomen in de initiële begroting 2020. De voorwaarden waren echter vervuld om de volledige uitgave te kunnen aanrekenen in 2019.

De DBDMH heeft het onbenutte deel van de subsidie voor taalpremies geneutraliseerd via een ontvangst en een uitgave van 1,8 miljoen euro. Dat bedrag stemt overeen met de premies die in 2015 werden betaald. De premies 2016 en 2017 (4 miljoen euro) zijn niet ingeschreven op de begroting van de DBDMH.

5.3 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT)

Het ontwerp van de begrotingsaanpassing wordt in evenwicht voorgelegd.

Ten opzichte van de initiële begroting dalen de ontvangsten en uitgaven met 8,2 miljoen euro tot een bedrag van 1.573 miljoen euro. Binnen opdracht 05 werden de voorziene leningen van 25 miljoen euro voor 2018 slechts voor 19,1 miljoen euro gerealiseerd. Logisch gevolg is een daling van aflossingen en afschrijvingen van oninbare schuldvorderingen. Daarnaast zorgen de negatieve intrestvoeten voor een positief effect op de te betalen intresten voor de leningen op korte termijn aangegaan door het fonds.

5.4 Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

Het ontwerp van aanpassing vermindert de ontvangsten (220 miljoen euro) met 42,2 miljoen euro en de vereffeningskredieten (257,5 miljoen euro) met 13,2 miljoen euro. Het tekort neemt bijgevolg met 29 miljoen euro toe en bedraagt - 37,5 miljoen euro⁴³.

5.4.1 Ontvangsten

De werkingstoelage van het GAN (136,7 miljoen euro), initieel vastgelegd op 171,2 miljoen euro, vermindert met 34,5 miljoen euro. Die daling vloeit voort uit het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel van 4 mei 2018, dat het gewest ertoe veroordeelt de storting van de toelage aan het GAN op te schorten ten belope van 20 %.

Andere elementen inzake de geraamde ontvangsten van het GAN:

- Net als bij de aanpassing van de begroting 2018, worden de geraamde ontvangsten uit de verkoop van zakken (BA 02.004.03.42.1612) geannuleerd (- 7,8 miljoen euro) omdat de opstart van de aankoopcentrale is verschoven naar 2020.
- De ramingen van de eigen ontvangsten betreffende de ophaling van niet-huishoudelijk en industrieel afval (BA 02.004.03.09.1611) en betreffende de bijdragen betaald door overheidsentiteiten voor de storting in de verbrandingsinstallatie (BA 02.004.03.12.1620) worden op 21 en op 1,5 miljoen euro gehandhaafd ondanks het geringe realisatiepercentage ervan⁴⁴. Op basis van de informatie die het GAN doorgaf, zijn die ontvangsten in totaal 2,2 miljoen euro te hoog geschat.

⁴³ Ondanks deze verslechtering van het begrotingsresultaat verwacht het GAN geen thesaurieproblemen aan het eind van het jaar.

⁴⁴ Eind oktober 2019 bedroegen de realisatiepercentages van deze ontvangsten respectievelijk 75 % en 70 %.

- De opbrengst van deelnemingen in de verbonden maatschappijen (BA 02.004.03.38.2820) wordt op 1 miljoen euro geraamd, maar het GAN voorziet niet in uitbetaling van dividenden van zijn dochteronderneming Sorteercentrum voor 2019.
- Een aantal ontvangsten (code 8) voor de terugbetaling van een lening van 2,4 miljoen euro door het Sorteercentrum zijn niet voorzien in de begroting.

5.4.2 Uitgaven

De voornaamste verhogingen van vereffeningskredieten betreffen:

- de bezoldigingen van het statutair en niet-statutair personeel (BA 01.001.07.01.1111 en BA 01.001.07.02.1111), alsook de bijbehorende sociale bijdragen (BA 01.001.07.05.1120), die globaal worden opgetrokken tot 133,3 miljoen euro (+ 7,6 miljoen euro) via een kredietoverdracht afkomstig van opdracht o6 van de GOB;
- de annuleringen van vastgestelde rechten van voorgaande jaren (BA 02.003.55.01.1611): + 1,8 miljoen euro.

Sommige uitgavenkredieten dalen, inzonderheid:

- de stortingen aan het gewest van de opbrengst gegenereerd door de groenestroomcertificaten die worden toegekend aan de verbrandingsinstallatie (BA 01.002.56.02.4110): - 10,5 miljoen euro⁴⁵;
- de aankoop van zakken door de aankoopcentrale (BA 02.001.08.11.1211): - 7,8 miljoen euro;
- de uitgaven voor de huur van de verbrandingsoven (BA 02.001.12.02.1212): - 2,1 miljoen euro⁴⁶.

5.5 Actiris

De aangepaste begroting 2019 blijft net als de initiële begroting in evenwicht. De ontvangsten en de uitgavenkredieten dalen met 17,1 miljoen euro (- 2 %) in vergelijking met de initiële begroting en belopen 722,7 miljoen euro.

5.5.1 Ontvangsten

Bij de ontvangsten afkomstig van de DBHR zijn de belangrijkste wijzigingen:

- de verhoging van de subsidie voor de gesubsidieerde arbeidsplaatsen – verhoogde premie (+ 5,3 miljoen euro);
- de daling van de subsidie i.v.m. de bevoegdheden zesde staatshervorming (- 17,8 miljoen euro);
- de vermindering van de subsidie voor de inschakelingsovereenkomsten (- 5,1 miljoen euro);
- de daling van de subsidie voor de financiering van de jeugdwaarborg (- 2,1 miljoen euro);
- de daling van de subsidies voor de premies “*Tewerkstelling binnen sociale economie*” (- 2,5 miljoen euro) en “*Hervorming tewerkstellingssteun*” (- 2 miljoen euro).

⁴⁵ Net als in het ontwerp van begroting 2020 wordt het GAN in het ontwerp van aangepaste begroting 2019 immers toegestaan via een begrotingsruiter de opbrengst van de groenestroomcertificaten te houden.

⁴⁶ Volgens een ontwerp van aanhangsel bij de concessieovereenkomst van de verbrandingsfabriek moet het GAN de huurgelden niet meer storten aan de concessiehouder Brussel-Energie vanaf 1 september 2019.

Bij de andere ontvangsten zijn de belangrijkste wijzigingen:

- de aanrekening op de begroting 2019 van ontvangsten die betrekking hebben op boekjaar 2018 maar die er verkeerdelijk niet op waren aangerekend in verband met de facturatie aan de Forem van Geco-premies (+ 1,8 miljoen euro) en de recuperatie van ESF-voorschotten (+ 1,5 miljoen euro);
- de toename van de recuperatie van het teveel aan voorschotten voor inschakelingscontracten die de plaatselijke overheden in 2018 ontvingen (+ 1,6 miljoen euro);
- de stijging van de storting afkomstig van het federale niveau voor de taalpremies 2015 (+ 1,6 miljoen euro); deze stijging wordt gecompenseerd door een stijging van de uitgavenkredieten (*Opdracht 1 – Algemene uitgaven*, zie verder). De inhaalbewegingen voor de taalpremies 2016 en 2017 (+ 4,3 miljoen euro) werden noch bij de ontvangsten, noch bij de uitgaven ingeschreven op de aangepaste begroting 2019. Dat zal gebeuren na de begrotingsaanpassing. Deze ontbrekende inschrijving heeft evenwel geen invloed op het begrotingsresultaat van de instelling.

De ontvangsten voortvloeiend uit de financiering door de Europese Unie, voornamelijk door het ESF, worden op 12,7 miljoen euro gehandhaafd hoewel het uitvoeringspercentage 0 % bedroeg in september 2019. Wegens dat uitvoeringspercentage van 0 % en de historie van de betalingsaanvragen is het weinig waarschijnlijk dat Actiris tegen het einde van het jaar 2019 de nodige controles zal kunnen uitvoeren op de gefinancierde uitgaven en de verklaringen van schuldvordering zal kunnen genereren waarmee die ontvangsten volledig kunnen worden gerealiseerd.

5.5.2 Uitgaven

5.5.2.1 Opdracht 1 – Algemene uitgaven (+ 6,5 miljoen euro, + 5 %)

De stijging houdt voornamelijk verband met:

- de toename van de honorariakosten (+ 4 miljoen euro) inzake verschillende dossiers voor IT-consultancy/-ontwikkeling waarbij vertragingen en niet-uitvoeringen tijdens voorgaande boekjaren werden gecumuleerd, inzonderheid ingevolge de herwaardering van de tarieven (uniek dossier, *MyActiris*, strategische ontwikkeling human resources, AVG);
- de inschrijving van een krediet voor de annulering van vastgestelde rechten voor ESF-ontvangsten van vorige boekjaren, ingevolge de uitgevoerde correcties op sommige door de auditautoriteit gefinancierde uitgaven (+ 1,9 miljoen euro);
- de terugbetaling aan de DBHR van de door het federale niveau gestorte taalpremies 2015 (+ 1,6 miljoen euro, zie hoger).

5.5.2.2 Opdracht 7 – Tewerkstelling van werkzoekenden door middel van gesubsidieerde arbeidsplaatsen (+ 5,6 miljoen euro, + 3 %)

De kredieten werden opgetrokken om de inaanmerkingneming van de *New Deal*-jobs te dekken (niet ingeschreven in de initiële begroting, zoals in 2017 en 2018), wat gedeeltelijk wordt gecompenseerd door de bijwerking van de uitgavenramingen op basis van de bezettingspercentages.

5.5.2.3 Opdracht 18 – Zesde staatshervorming (- 17,8 miljoen euro, - 6 %)

De belangrijkste wijzigingen zijn:

- de daling van de kredieten voor de activering van de doelgroepen omdat het gewestelijk Activa-plan minder succes had dan verwacht (- 15,4 miljoen euro, - 29 %); deze aanzienlijke daling werd reeds opgemerkt bij de aanpassing 2018;
- de daling van de kredieten voor de toelagen ‘Opleidingen en stages’ omdat er minder stages zijn en omdat ze ook minder lang duren (First-stages, - 1,5 miljoen euro), maar ook omdat de RVA de individuele beroepsopleiding nog organiseert (- 0,8 miljoen euro);
- de daling van de kredieten voor startbaanovereenkomsten om rekening te houden met de werkelijke uitvoering van de uitgaven (- 1 miljoen euro, inzonderheid - 849 duizend euro oftewel de volledige som die was voorzien in de initiële begroting voor de SBO's toegekend aan het BAOB).

5.5.2.4 Opdracht 19 – Jeugdwaarborg (- 2,1 miljoen euro, - 20 %)

Bij deze opdracht worden de volgende wijzigingen vastgesteld:

- de daling van de kredieten voor startbaanovereenkomsten, voornamelijk bestemd voor de andere ABI's, om rekening te houden met de werkelijke uitvoering van de uitgaven (- 1,4 miljoen euro);
- de daling van de geraamde uitgaven voor het initiatief jongerenwerkgelegenheid dat nieuwe maatregelen 2018 omvat waarvoor het ESF als cofinancierder zou kunnen optreden en die pas in 2020 volledig zullen worden uitgevoerd (- 1,3 miljoen euro).

5.5.2.5 Opdracht 20 – Inschakelingscontracten in bedrijven (- 3,5 miljoen euro, - 23 %)

De daling van de kredieten is toe te schrijven aan het feit dat er minder contracten werden gesloten dan aanvankelijk verwacht, alsook aan de spreiding over twee jaren van overeenkomsten met een looptijd van één jaar. De overschatting van de kredieten in de initiële begroting en de aanzienlijke vermindering ervan in de aanpassingen waren reeds opgemerkt in de loop van de begrotingsjaren 2017 en 2018.

5.5.2.6 Opdracht 21 – Hervorming Tewerkstellingssteun (- 2 miljoen euro, - 49 %)

De daling van de kredieten houdt verband met de zwakke resultaten van de opleidingspremies, inzonderheid doordat de erkende opleidingen en de doelgroep begunstigen niet op elkaar zijn afgestemd (- 1,2 miljoen euro, - 92 %), met het vooruitzicht van een lager aantal aanvragen aan het eind van het jaar inzake alterneringspremies (- 0,4 miljoen euro, - 29 %) en met de herschatting van het aantal begunstigen van premies voor zelfstandigen (- 0,4 miljoen euro, - 27 %).

5.5.2.7 Opdracht 22 – Tewerkstelling binnen sociale economie (- 2,5 miljoen euro, - 100 %)

De maatregel werd integraal verschoven naar 2021 (toekenning van premies voor tewerkstelling binnen sociale economie aan kwetsbare groepen, ingevolge de hervorming van de steun betreffende doorstromingsprogramma's).

5.6 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

In vergelijking met de initiële begroting bedragen de ontvangsten 1.283,7 miljoen euro (+ 42,7 miljoen euro) en de vereffeningskredieten 1.251,7 miljoen euro (+ 12,1 miljoen euro),

wat neerkomt op een positief begrotingsresultaat van 32 miljoen euro (+ 30,6 miljoen euro). Het ESR-vorderingensaldo wordt overigens op 80,8 miljoen euro gebracht, overeenkomstig de regeringsbeslissing van 17 oktober 2019.

5.6.1 Ontvangsten

De gewestelijke werkingsdotaties zijn gewijzigd volgens de structuur van de nieuwe openbare dienstovereenkomst 2019-2023 van de MIVB. Zo wordt de dotatie met 108 miljoen euro verhoogd om er via overdrachten vanuit andere basisallocatie de volgende elementen in op te nemen:

- het verbeteren van het aanbod (81,4 miljoen euro);
- de werkingssubsidie voor werken die de MIVB uitvoert voor rekening van het gewest⁴⁷ (17 miljoen euro);
- de gewestelijke dotatie voor de veiligheid (8,3 miljoen euro);
- een deel van de bonus-malusdotatie (1,3 miljoen euro).

De betrokken basisallocaties worden verminderd ten belope van de hierboven vermelde bedragen⁴⁸.

De stijging van de ontvangsten met 42,7 miljoen euro is voornamelijk te verklaren door:

- de brandstofswap (+ 6 miljoen euro) en de overdracht van inkomsten van de sociale zekerheidsdepartementen (+ 12 miljoen euro) die op een andere manier worden geboekt om compensering tussen ontvangsten en uitgaven te vermijden;
- de bijzondere dotatie voor grote investeringen die niet door Beliris worden gedekt (+ 16 miljoen euro);
- de dotatie voor voorlopige aanpassingen van het aanbod (+ 3,4 miljoen euro);
- de ontvangsten uit werken uitgevoerd voor rekening van derden die geen overheidsentiteiten zijn (+ 2,7 miljoen euro).

5.6.2 Uitgaven

5.6.2.1 Vereffeningskredieten

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven (economische codes 11.xx) stijgen globaal met 22,1 miljoen euro en bedragen nu 610,6 miljoen euro. Die stijging houdt rekening met de verwachte personeelsversterking en met de specifieke voorwaarden voor de verlenging met één jaar van de familiale ziekteverzekering die op 31 december 2018 door Ethias werd opgezegd.

Algemene werkingskosten

De kredieten⁴⁹ voor de bevoorradingsmaterialen, de algemene kosten en de diverse goederen en diensten (192,9 miljoen euro) dalen globaal met 5,7 miljoen euro.

⁴⁷ Zogeheten GST-dotatie.

⁴⁸ Met uitzondering van de BA waarop de dotatie is ingeschreven om het aanbod te verbeteren. Daarvan wordt een bijkomend bedrag van 0,7 miljoen euro afgehouden en overgeheveld naar een nieuwe BA waarop de dotatie is ingeschreven voor de voorlopige aanpassingen aan het vervoersaanbod (evenementen, werven).

⁴⁹ Code 12.11.

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven⁵⁰ (386,8 miljoen euro) dalen globaal met 11,3 miljoen euro en die daling doet zich voornamelijk voor in de volgende programma's:

- *Netwerk en uitrustingen* (- 14,9 miljoen euro), enerzijds omdat uitgaven voor de modernisering van lijn 2 en lijn 6 en voor de uitbreiding van de metrolijn Noord-Bordet werden uitgesteld tot 2020, en anderzijds omdat de uitgaven om de premetro Noord-Albert om te vormen tot metro minder hoog uitvielen dan geraamd;
- *Gebouwen* (- 9,5 miljoen euro) omdat uitgaven voor de bouw van het metrodepot Erasmus werden uitgesteld tot 2020; dat uitstel werd deels gecompenseerd door de versnelde uitgaven om de regionale dispatchings onder te brengen in het Belgolaise-gebouw en door de aankoop van een NMBS-terrein grenzend aan de MIVB-site van Haren;
- *Grote revisies van het rollend materieel* (- 2,1 miljoen euro).

De kredieten van de volgende programma's stijgen daarentegen:

- *Andere investeringen (IT, apparatuur inzake verkoop en informatie, ...)* (+ 11,6 miljoen euro), om te komen tot een hogere uitvoeringsgraad van het meerjareninvesteringsplan;
- *Aankoop voertuigen* (+ 3,6 miljoen euro). Wat de aankoop van bussen betreft, is die stijging toe te schrijven aan een nieuwe boekingsmethode dat het volledige saldo van de kosten van die voertuigen aanrekent op het moment van de levering.

Tot besluit stelt het Rekenhof vast dat de totale vereffeningskredieten voor investeringen 21 miljoen euro lager liggen dan de uitgaven die waren geraamd in het meerjareninvesteringsplan⁵¹ voor het jaar 2019, dat deel uitmaakt van de openbare dienstovereenkomst.

5.6.2.2 Vastleggingskredieten

De voornaamste stijgingen betreffen:

- BA 01.006.11.02.7422 *Andere goederen en diverse diensten* van het programma *Netwerk en uitrustingen* (+ 130 miljoen euro), voor de geplande werken voor de Grondwet-tunnel;
- BA 01.003.11.02.7410 *Aankoop voertuigen* (+ 120 miljoen euro), voor een nieuwe bestelling van 30 *new generation*-tramstellen.

5.7 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

Ten opzichte van de initiële begroting nemen de vastleggingskredieten af met 26,7 miljoen euro (- 6,2 %) tot 404,2 miljoen euro en kennen de vereffeningskredieten een afname met 1,9 miljoen euro (- 0,5 %) tot 379,2 miljoen euro. De ontvangsten nemen af met 47,2 miljoen euro (- 12,1 %) tot 343,8 miljoen euro. Hierdoor heeft de BGHM een begrotingstekort van 35,4 miljoen euro en een negatief vorderingensaldo van 15,7 miljoen euro.

⁵⁰ Die uitgaven hebben enkel betrekking op de programma's 003 tot 007 van opdracht 01 *Basisprestaties verbonden met het openbaar dienstenaanbod*.

⁵¹ Geactualiseerd in september 2019.

Hieronder worden de belangrijkste wijzigingen van de begrotingsaanpassing besproken.

5.7.1 Ontvangsten

De belangrijkste wijzigingen in de ontvangsten zijn.

- De toename van de investeringssubsidies in het kader van het Huisvestingsplan met 10,4 miljoen euro en de afname van de investeringssubsidies in het kader van de Alliantie Wonen met 3,0 miljoen euro. De ontvangsten en de uitgaven van de investeringssubsidies stemmen overeen.
- De afname van de terugvorderbare voorschotten met 14,3 miljoen euro. De terugvorderbare voorschotten worden niet afgestemd op de uitgaven.
- De afname van de opbrengst ingevolge de afstand gebouwen aan de OVM (Openbare Vastgoedmaatschappijen) met 34,3 miljoen euro tot 2,1 miljoen euro in functie van de geplande overdrachten. Het gaat om één project van het Huisvestingsplan.
- De afname van de storting van huuropbrengsten (ontvangsten voor rekening van de OVM) met 10 miljoen euro. Het krediet werd aangepast aan de reële stortingen.

5.7.2 Uitgaven

De afname van de vastleggings- en vereffeningskredieten is voornamelijk het gevolg van volgende aanpassingen.

- De vereffeningskredieten voor de investeringssubsidies aan de OVM inzake het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen nemen toe met 7,4 miljoen euro⁵². De raming voorziet in 32,8 miljoen euro voor 4 projecten van het Huisvestingsplan, in 1,0 miljoen euro aan investeringssubsidies voor SFAR-projecten die reeds in voorgaande jaren werden opgeleverd en in 1,7 miljoen euro voor een project in het kader van de Alliantie Wonen. In het certificeringsverslag over de rekening 2018 werd een voorbehoud gemaakt voor de aanrekening van de investeringssubsidies aan de SFAR over 27 jaar.
- De vereffeningskredieten voor de terugvorderbare voorschotten aan de OVM voor de bouw en de renovatie van sociale woningen nemen toe met 20,0 miljoen euro tot 74,0 miljoen euro. Hierop werden bijkomende kredieten voorzien als veiligheidsmarge om kredietoverschrijdingen, zoals vastgesteld de afgelopen jaren, te vermijden.
- De vereffenings- en vastleggingskredieten voor de kredietverleningen aan de OVM voor het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen nemen beide af met 28,0 miljoen euro rekening houdend met de realisatie van de projecten in 2019.
- De vastleggings- en vereffeningskredieten voor de bouwkosten huisvestingsplan nemen met respectievelijk 2,8 miljoen euro toe en 10,8 miljoen euro af overeenkomstig de reële behoefte en de planning.
- De vastleggings- en vereffeningskredieten voor de renovatie van de administratieve gebouwen in het kader van het huis van het Wonen⁵³ nemen af met respectievelijk 10,5 en 1,1 miljoen euro. De aanbesteding zal pas in 2020 plaatsvinden.

⁵² De investeringssubsidies aan de OVM in verband met het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen staan op eenzelfde basisallocatie.

⁵³ BA 04.001.11.02.7200.

- De vereffenings- en vastleggingskredieten voor diverse uitgaven uitgevoerd via de rekening-courant toebehorend aan de OVM bij de BGHM (uitgaven voor rekening van de OVM) nemen toe met 6,7 miljoen euro op basis van de reële behoeften.

Het krediet voor investeringssubsidies aan de OVM in verband met de vierjarenplannen⁵⁴ blijft behouden op 37,0 miljoen euro. Eind oktober is 35,7 miljoen euro gerealiseerd op dit krediet. De administratie deelt mee dat indien nodig herverdelingen zullen gebeuren. Indien hiervoor niet voldoende kredieten beschikbaar zijn, zullen voorschotten toegekend worden en bijgevolg worden afgeweken van het principe die de BGHM hanteert om eerst de subsidies volledig op te gebruiken.

Overeenkomstig artikel 5 van de OOBBC voorziet de begroting in en machtigt de begroting alle verrichtingen met een financiële afwikkeling, die voor eigen rekening tot stand worden gebracht met derden. De kredieten ingeschreven op basisallocaties 02.001.99.01.08¹⁰ *Storting van huuropbrengsten (ontvangsten voor rekening van de OVM's)* en 02.002.99.01.03¹⁰ *Diverse uitgaven uitgevoerd via de rekening-courant toebehorend aan de OVM bij de BGHM (uitgaven voor rekening van de OVM)* voor respectievelijk 18 en 25 miljoen euro moeten niet worden opgenomen in de begroting, aangezien het derdengelden zijn. De BGHM neemt deze kredieten op ter informatie.

5.8 Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)

Ten opzichte van de initiële begroting 2019 nemen de vastleggingskredieten (306,9 miljoen euro) af met 104,3 miljoen euro (- 25,4 %) en kennen de vereffeningskredieten (342,2 miljoen euro) een daling van 19,2 miljoen euro (- 5,3 %). De ontvangsten (249,6 miljoen euro) nemen af met 94,3 miljoen euro (- 27,4 %). Hierdoor heeft het WFBHG een begrotingstekort van 92,6 miljoen euro en een negatief vorderingensaldo van 17,5 miljoen euro.

5.8.1 Ontvangsten

De belangrijkste wijzigingen in de ontvangsten zijn.

- De opbrengsten van leningen zijn afgenomen met 70,7 miljoen euro tot 80,0 miljoen euro overeenkomstig de werkelijke financieringsbehoefte.
- De opbrengsten van de verkoop van woningen en terreinen aan gezinnen binnen de verschillende programma's (HH+, BRV-verrichtingen, het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen) zijn afgenomen met 20,2 miljoen euro tot 30,1 miljoen euro.

5.8.2 Uitgaven

De afname van de uitgaven is voornamelijk het gevolg van volgende aanpassingen.

- De aflossingen van de schuld zijn afgenomen met 8,0 miljoen euro (vastleggings- en vereffeningskredieten) overeenkomstig de terugbetalingstabellen. De afname is het gevolg van een terugbetaling van een geherstructureerde lening die nog werd ingeschreven in de initiële begroting.
- De afname van de hypothecaire kredietverlening met 14,1 miljoen euro (vastleggings- en vereffeningskredieten) houdt rekening met de hypothese, conform de beheersovereenkomst, dat er gestreefd wordt naar een jaarlijkse toename van 100 hypothecaire kredieten ten opzichte van het vorige jaar.

⁵⁴ BA 03.001.20.03.5111.

- De bouwkosten van de verschillende programma's (huurhulp, BRV-verrichtingen, het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen) zijn toegenomen met 3,1 miljoen euro (vereffeningskredieten). De kredieten werden aangepast volgens de laatste schattingen. De vastleggingskredieten voor de bouwkosten zijn afgenomen met 91,2 miljoen euro als gevolg van de toewijzing van de overheidsopdrachten in 2020 voor de nieuwbouw van het programma Alliantie Wonen.
- De toename met 8,8 miljoen euro (vastleggingskredieten) voor de aankoop van gebouwen in het kader van de Alliantie Wonen. De kredieten werden aangepast volgens de geraamde realisatie.

De begroting voorziet niet in basisallocaties voor de 'interest'-stromen verbonden aan de swap-verrichtingen. Volgens ESR 2010 moeten deze stromen worden aangerekend onder de codes 81.70 (uitgaven) en 86.70 (ontvangsten). De kredieten die hiervoor voorzien zijn, zijn ingeschreven onder de basisallocaties met economische code 21.10 (uitgaven).

5.9 Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (*parking.brussels*)

De aangepaste begroting wordt in evenwicht voorgesteld. Ze voorziet:

- 54,1 miljoen euro ontvangsten, wat evenveel is als in de initiële begroting;
- 54,1 miljoen euro vereffeningkredieten, wat neerkomt op een stijging met 0,1 miljoen euro (+ 0 %);
- 53,7 miljoen euro vastleggingskredieten, wat neerkomt op een daling met 35,4 miljoen euro (- 40 %).

5.9.1 Ontvangsten

De ontvangstenbegroting is dezelfde als die van de initiële begroting.

De geraamde parkeerontvangsten blijven behouden op 31,8 miljoen euro. Bij de initiële raming was ervan uitgegaan dat de opdrachten voor het controleren en innen van de parkeerontvangsten door de gemeenten Elsene en Sint-Gilles zouden worden overgedragen in 2019. Enkel de gemeente Elsene heeft echter die opdrachten overgedragen vanaf april 2019.

Die ontvangsten belopen volgens de beschikbare cijfers op 31 oktober 2019 echter slechts 17,2 miljoen euro (55 %). Het Agentschap verklaart dat verschil door de vertraging bij de aanrekening van de administratieve boetes en de rappelkosten van het jaar, evenals door de moeilijkheden om de technologie van de *scan-cars* in Elsene te integreren met de systemen voor het beheer van de parkeervergoedingen.

Het Agentschap heeft eveneens opgemerkt dat door *scan-cars* in te zetten, meer forfaitaire vergoedingen worden vastgesteld dan via parkeerstewards, wat volgens het Agentschap rechtvaardigt om de geraamde ontvangsten van de initiële begroting te handhaven.

5.9.2 Uitgaven

De voornaamste verminderingen van de vastleggingskredieten zonder vermindering van de vereffeningkredieten vloeien voort uit:

- het uitstel van de opdrachten voor het bouwen van transitparkings (- 18,8 miljoen euro). Enkel de opdracht voor de P+R-parking Stalle (12 miljoen euro) wordt in 2019 gehandhaafd;

- de vermindering van de kredieten voor de huur en het onderhoud van nieuwe parkeerautomaten (- 13,2 miljoen euro). Die kredieten waren niet gerechtvaardigd omdat ze betrekking hadden op jaarlijks terugkerende verplichtingen.

TWEEDE DEEL

Ontwerpordonnanties houdende de begrotingen voor 2020

HOOFDSTUK 1

Naleving van de vereisten die van toepassing zijn op het begrotingskader van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2020

1.1 Ontwerp van begrotingsplan van België en onderzoek door de Europese Commissie

Sedert het *twopack* op 30 mei 2013 van kracht is geworden, geldt voor België zoals voor de andere lidstaten van de eurozone, een scherper budgettair toezicht vanwege de Europese Commissie. Op grond van deze wetgeving moet het ontwerp van begrotingsplan voor het komende jaar vóór 15 oktober aan de Commissie worden overgezonden. De Commissie moet een advies over de inhoud ervan formuleren vóór 30 november en kan in voorkomend geval vragen het ontwerp te vervolledigen of aan te passen.

Rekening houdend met het feit dat er nog geen federale regering is gevormd sinds de verkiezingen van 26 mei 2019, heeft de Belgische regering in lopende zaken midden oktober aan de Europese Commissie een ontwerp van begrotingsplan bezorgd dat is opgesteld bij ongewijzigd beleid wat de federale overheid betreft, alsook doelstellingen en beleidslijnen waartoe de verschillende recent samengestelde gewest- en gemeenschapsregeringen hebben beslist. Zodra er een nieuwe federale regering aantreedt en die een begrotingsstrategie heeft uitgetekend, zal een volledig begrotingsplan worden voorgelegd.

1.1.1 Vorderingsaldo en structureel saldo

Op basis van de hierboven beoogde veronderstellingen voorziet het ontwerp van begrotingsplan in 2020 in een nominaal vorderingsaldo van - 2,3 % van het bbp en een structureel saldo van - 2,1 % van het bbp.

De begrotingsdoelstellingen van alle overheden samen wijken af van de doelstellingen die zijn voorgesteld in het stabiliteitsprogramma, dat tegen 2020 voorziet in een vorderingsaldo en een structureel saldo van 0,2 % van het bbp.

Tabel 9 – Vergelijking ontwerp van begrotingsplan / stabiliteitsprogramma (in % van het bbp)

	2019	2020
Structureel saldo		
Stabiliteitsprogramma	-0,8	-0,2
Ontwerp van begrotingsplan	-1,9	-2,1
Verschil	-1,1	-1,9
Vorderingensaldo		
Stabiliteitsprogramma	-0,8	-0,2
Ontwerp van begrotingsplan	-1,7	-2,3
Verschil	-0,9	-2,1

Bron: ontwerp van begrotingsplan van België, blz. 33 (oktober 2019).

1.1.2 Schuldgraad

De schuldgraad (brutoschuld) wordt voor 2019 en 2020 geraamd op respectievelijk 101,5 % en 101,8 % van het bbp, dat is 0,9 % en 3,3 % meer dan de waarden in het stabiliteitsprogramma.

1.1.3 Flexibiliteitsclausules

Bij haar vorige beoordelingen van de begrotingsrealisaties van België, heeft de Europese Commissie vooralsnog toegestaan dat de uitzonderlijke uitgaven voor de migratiecrisis en de strijd tegen het terrorisme beantwoordden aan de flexibiliteitsclausule waarin de Europese regelgeving voorziet, waardoor een afwijking ten opzichte van de vastgelegde doelstelling te verantwoorden viel.

Het ontwerp van begrotingsplan 2020 is een voorlopig document bij ongewijzigd beleid, waarin op nationaal niveau niet meer wordt gevraagd om van de flexibiliteitsclausule te kunnen genieten voor structurele hervormingen⁵⁵ of strategische investeringen.

De meeste deelstaatentiteiten hebben echter opgeroepen tot een herziening van de flexibiliteitsclausule voor investeringen en hebben hun begrotingen alvast opgemaakt zonder rekening te houden met grootschalige investeringen die een significante economische impact hebben.

1.1.4 Reactie van de Europese Commissie

In haar brief van 22 oktober 2019 over het ontwerp van begrotingsplan 2020 merkte de Europese Commissie op dat België een structurele verslechtering van 0,3 % van het bbp had gepland, in plaats van de vereiste structurele verbetering van 0,6 %.

Ze benadrukte dat de toename van de netto primaire uitgaven⁵⁶ die naar voren komt uit het ontwerp van begrotingsplan 2020 van België, 4,7 % van het bbp belooft. Dat cijfer ligt meer dan 3 % hoger dan de vereiste maximumgroei van de uitgaven (1,6 % van het bbp). Ze heeft ook vastgesteld dat er voor het jaar 2020 en voor de jaren 2019-2020 samen een risico bestaat op een significante afwijking ten opzichte van de begrotingsdoelstellingen die de Raad op

⁵⁵ De structurele hervormingen die worden beoogd voor de toepassing van deze flexibiliteit betreffen de *taxshift*, de hervorming van de vennootschapsbelasting, de hervorming van de arbeidsmarkt, de pensioenhervorming of de hervorming van het openbaar ambt.

⁵⁶ Volgens de Europese Commissie mogen de netto primaire uitgaven in principe slechts toenemen ten belope van de potentiële economische groei. Voor de staten die hun MTO nog niet hebben gehaald, beperkt ze die groei teneinde de vereiste structurele verbetering te bekomen.

9 juli 2019 heeft aanbevolen. Tot slot benadrukte ze dat het ontwerp van begrotingsplan geen garanties biedt dat het schuld criterium in 2020 in acht wordt genomen.

Om al die redenen heeft de Commissie aanbevolen zo snel mogelijk een aangepast ontwerp van begrotingsplan voor te leggen.

1.1.5 Najaarsprognoses van de Europese Commissie

In haar recente najaarsprognoses⁵⁷ raamt de Europese Commissie het vorderingensaldo van België voor 2020 op - 2,3 % van het bbp (zoals in het ontwerp van begrotingsplan), het structurele saldo op - 2,4 % van het bbp (in plaats van - 2,1 %) en de schuldgraad op 99,6 % van het bbp (in plaats van 101,8 %).

Tabel 10 – Vergelijking tussen het ontwerp van begrotingsplan van België en de najaarsprognoses van de EU

	Ontwerp van begrotingsplan	Geraamde verbetering	Najaars prognoses EU	Geraamde verbetering
2019				
Vorderingensaldo	-1,7	-1,0	-1,7	-1,0
Structureel saldo	-1,9	-1,0	-2,1	-0,3
Rijksschuld	101,5	- 0,6	99,5	-0,5
2020				
Vorderingensaldo	-2,3	-0,6	-2,3	-0,6
Structureel saldo	-2,1	-0,2	-2,4	-0,3
Rijksschuld	101,8	0,3	99,6	-0,1

Bron: Rekenhof

Volgens de prognoses van de Europese Commissie zou het structurele saldo 2020 van België dus met 0,3 % achteruitgaan en uitkomen op - 2,4% van het bbp.

1.2 Conformiteit van de begroting 2020 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het Europese kader

In het raam van het *sixpack* bepaalt richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 de regels voor de eigenschappen die de begrotingskaders van de lidstaten moeten vertonen om te garanderen dat ze hun verplichting inzake buitensporige overheidstekorten nakomen. Die richtlijn werd omgezet in Belgisch recht⁵⁸ door de wet van 10 april 2014⁵⁹ tot wijziging van de algemene bepalingenwet waarin de verantwoordingsstukken zijn opgesomd die bij de begroting van elke gemeenschap en elk gewest moeten worden gevoegd. Bovendien kadert de begroting van die entiteiten in een begrotingskader op middellange termijn dat de legislatuur beslaat en een minimale periode van drie jaar. Het moet worden aangevuld met

⁵⁷ *European Economic Forecast – Autumn 2019 – Institutional paper 115*, gepubliceerd op 7 november 2019.

⁵⁸ Het voornaamste doel van die richtlijn bestaat erin lidstaten ertoe te verplichten te beschikken over een alomvattend systeem voor overheidsboekhouding, hun begrotingsprogrammatie te baseren op realistische en actuele macro-economische prognoses, te beschikken over cijfermatige begrotingsregels, een meerjarenbegrotingsvisie te ontwikkelen, te zorgen voor begrotingscoördinatie tussen de subsectoren, de budgettaire verantwoordelijkheden te verdelen onder de subsectoren, informatie over alle instellingen en fondsen, over de fiscale uitgaven, over de voorwaardelijke verplichtingen en de waarborgen te publiceren en in aanmerking te nemen.

⁵⁹ Wet van 10 april 2014 tot wijziging, met het oog op de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn 2011/85/EU, van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

een meerjarenprogrammatie die voortvloeit uit het begrotingskader op middellange termijn. De algemene bepalingenwet detailleert welke elementen daarin moeten worden opgenomen.

Wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, vermelden de artikelen 11 en 21 van de OOBBC welke documenten elk jaar in de algemene toelichting moeten worden opgenomen, namelijk:

- de analyse en de synthese van de begroting;
- een economisch verslag;
- een financieel verslag, dat inzonderheid een verslag over de gewestelijke schuld en de gewestelijke thesaurie inhoudt;
- een verslag over het gebruik van de kredieten die het mogelijk hebben gemaakt de in de oriënteringsnota's gedefinieerde politieke krijtlijnen te financieren;
- wat de ontvangsten betreft, de raming van de bedragen die tijdens het jaar geïnd zullen worden en die voortvloeien uit de op de begroting aangerekende vastgestelde rechten;
- wat de uitgaven betreft, de ramingen, per programma, van de betalingen tijdens het begrotingsjaar die voortvloeien uit de op de vereffeningskredieten aangerekende vastgestelde rechten.

Volgens artikel 22 van de OOBBC moet de algemene toelichting bij het eerste ontwerp van ordonnantie houdende de begroting, neergelegd na de eedaflegging van de Regering, eveneens de volgende elementen bevatten:

- de begrotingsdoelstellingen die nageleefd moeten worden tijdens de regeerperiode, evenals de maatregelen die nodig zijn om de begroting uit te voeren binnen deze begrotingsdoelstellingen;
- oriënteringsnota's die ten minste de fundamentele politieke krijtlijnen van de Regering definiëren voor de volledige regeerperiode. De verschillende oriënteringsnota's dienen te passen in het kader van de begrotingsdoelstellingen en kunnen jaarlijks worden gewijzigd;
- samen met de oriënteringsnota's wordt een meerjarenbegrotingsplan opgesteld, dat de gekozen beleidsopties in een meerjarig budgettair perspectief vertaalt en een prognose geeft van de begrotingsevolutie voor elk van de jaren van de regeerperiode.

Het Rekenhof wijst er op dat de algemene toelichting een meerjarig begrotingsprogramma voorstelt dat de legislatuur 2019-2024 beslaat. Die prognose, die gebaseerd is op de initiële begroting 2019, vermeldt alle geconsolideerde ontvangsten en uitgaven van de gewestelijke entiteit (zonder de codes 8 en 9) om te komen tot de resultaten in ESR-termen. Die resultaten worden elk jaar gecorrigeerd door een jaarbedrag van 500 miljoen euro⁶⁰, aan uitgaven voor strategische investeringen te neutraliseren, evenals een vermoedelijk bedrag van 240 miljoen euro aan onderbenuttingen van kredieten⁶¹.

Het Rekenhof stelt overigens vast dat de begrotingsdocumenten niet volledig zijn opgesteld in overeenstemming met de voorschriften van de algemene bepalingenwet en de hiernavolgende tekortkomingen vertonen.

⁶⁰ 460 miljoen euro in 2019.

⁶¹ Cf. punt 2.3 *Berekening van het vorderingensaldo*.

1.2.1 Instellingen die niet in de begrotingen zijn opgenomen

Artikel 16/11, 2°, van de betrokken wet bepaalt dat de documenten ter informatie bij en ter verantwoording van de begroting alle instellingen en fondsen moeten vermelden die niet in de begrotingen zijn opgenomen, maar die deel uitmaken van de consolidatieperimeter zoals bepaald door het INR, alsook een analyse van de impact van die instellingen en fondsen op het vorderingensaldo en op de overheidsschuld.

Volgens de lijst die de Nationale Bank op 18 oktober 2019 publiceerde, omvatte de consolidatieperimeter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 64 eenheden geklasseerd in sector S.1312. Hiervan werden echter enkel de begrotingssaldi van 24 autonome instellingen geconsolideerd met het begrotingssaldo van de diensten van de regering⁶². De Brusselse regering heeft immers beslist af te wijken van het toepassingsgebied van de OOBBC⁶³, dat alle eenheden omvat die deel uitmaken van de ESR-consolidatieperimeter (S.1312).

1.2.2 Inventaris van de belastinguitgaven

Artikel 16/11, 3°, van de algemene bepalingenwet stelt dat een inventaris van de belastinguitgaven bij het ontwerp van begroting moet worden gevoegd. Die inventaris moet alle kortingen, verminderingen en uitzonderingen op het algemene stelsel van de belastingheffing omvatten die tijdens het begrotingsjaar gelden ten gunste van de belastingplichtigen of van economische, sociale of culturele activiteiten. De inventaris moet gedetailleerde informatie geven over de gevolgen van de gewestelijke belastinguitgaven voor de ontvangsten.

Het Rekenhof stelt vast dat daarover geen informatie is terug te vinden in de algemene toelichting.

1.2.3 Voorwaardelijke verplichtingen

Artikel 16/14 van de algemene bepalingenwet stelt dat elke gemeenschap en elk gewest relevante informatie publiceert over voorwaardelijke verplichtingen met mogelijk grote gevolgen voor de begroting, zoals onder meer overheidsgaranties, oninbare leningen en uit de exploitatie van overheidsbedrijven voortvloeiende verplichtingen, en informatie over participaties in kapitaal van particulieren en overheidsbedrijven, voor zover het om economisch significante bedragen gaat.

Het ontwerp van begrotingsplan vermeldt voor de jaren 2019 en 2020 voorwaardelijke verplichtingen (waarborgen)⁶⁴ ten belope van respectievelijk 2,9 en 3,0 miljard euro.

⁶² In vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2019 is het Brussels participatiefonds (Brupart) niet meer geconsolideerd in 2020.

⁶³ Artikel 109 van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting 2020 bepaalt: "In afwijking van artikel 2, 2°, van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle, bevat de gewestelijke entiteit de geconsolideerde instellingen opgenomen in de geconsolideerde begroting van ontvangsten en uitgaven van de gewestelijke entiteit bepaald in artikel 2, 4de lid, van deze ordonnantie [ontwerp van ordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2020]".

⁶⁴ Zonder de financiële sector.

HOOFDSTUK 2

Begrotings- en vorderingensaldo en naleving van de doelstellingen

2.1 Traject van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het traject uit de meerjarenprojectie zoals voorgesteld in de algemene toelichting, gaat uit van een gemiddeld tekort van 53 miljoen euro voor de volledige periode 2020-2024.

In dat traject zijn niet de strategische investeringen inzake veiligheid, mobiliteit, openbare werken en openbaar vervoer meegenomen die de regering heeft beslist te neutraliseren omdat ze van oordeel is dat hierop de flexibiliteitsclausule kan worden toegepast waarin de Europese regelgeving voorziet.

2.2 Begrotingssaldi van de diensten van de regering

Ingevolge een opmerking die het Rekenhof daarover maakte, zijn de verrichtingen voor rekening van derden in verband met de opcentiemen niet meer vermeld in de ontwerpen van ontvangsten- en uitgavenbegroting voor het jaar 2020⁶⁵. Om een vergelijking te kunnen maken met het voorgaande boekjaar, werden die verrichtingen afgetrokken van de aangepaste ramingen 2019 in de hiernavolgende tabel.

De begrotingsontwerpen voor 2020 leveren een brutosaldo van - 627,7 miljoen euro op, wat een verslechtering is met 355,4 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2019. De uitgaven stijgen immers sterker dan de ontvangsten (+ 382,2 miljoen euro of + 6,7 %, tegenover + 26,8 miljoen euro of + 0,5 %).

Wanneer men van dat saldo de leningopbrengsten aftrekt en er de aflossingen van de schuld bij optelt, beloopt het nettobegrotingssaldo voor 2020 - 1.127,5 miljoen euro, dat is een verslechtering met 98,0 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2019.

⁶⁵ Het Rekenhof wijst er evenwel op dat de begrotingen 2020 nog ontvangsten- en uitgavenramingen omvatten ten belope van respectievelijk 700 en 594 duizend euro, voor de premie *Be Home* Schaarbeek die verband houdt met de aanvullende belastingen op de onroerende voorheffing.

Tabel 11 – Begrotingsaldi 2020

		Ontwerp van initiële begroting 2020	Aangepaste begroting 2019 (zonder opcentiemen)	Vershil
Ontvangsten		5.450.893	5.424.073	26.820
Uitgaven (vereffeningen)		6.078.640	5.696.430	382.210
Brutobegrotingssaldo	(1)	-627.747	-272.357	-355.390
Leningopbrengsten*	(2)	706.000	950.000	-244.000
Aflossingen van de schuld*	(3)	206.223	192.800	13.423
Nettobegrotingssaldo (4)	(4) = (1) - (2) + (3)	-1.127.524	-1.029.557	-97.967

* Zonder de leningopbrengsten en zonder de aflossingen van het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld waarvan de identieke bedragen (133,5 miljoen euro) elkaar opheffen. (in duizend euro)

2.3 Berekening van het vorderingensaldo

Overeenkomstig de ESR-methodologie worden op het begrotingssaldo van de voorliggende ontwerpbegrotingen verschillende correcties toegepast om te komen tot het vorderingensaldo van de entiteit.

De elementen van die berekening staan op het einde van het beschikkend gedeelte van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting 2020.

Het Rekenhof stelt vast dat het vorderingensaldo van het jaar 2020 op een andere manier werd berekend dan de voorgaande jaren. In plaats van de ontvangsten- en uitgavenverrichtingen van de DBHR en die van de geconsolideerde instellingen bij elkaar op te tellen om zo tot het geconsolideerde totale begrotingssaldo te komen, heeft de regering de betrokken verrichtingen verzameld op basis van hun economische code (economische hergroepering). Bij die werkwijze moeten de interne verrichtingen binnen de gewestelijke entiteit uit de berekening worden geweerd. Het gaat dan voornamelijk om de subsidies (dotaties) die de DBHR toekennen aan geconsolideerde instellingen en vice versa.

Het INR hanteert diezelfde werkwijze om het vorderingensaldo ex post te bepalen. De werkwijze staat beschreven in het deel van de algemene toelichting dat gewijd is aan de uitvoering van de begroting 2018⁶⁶.

Die weergave van het vorderingensaldo vermeldt noch de geraamde ontvangsten en uitgaven in de begrotingsordonnanties, noch de geraamde ontvangsten en uitgaven in de begrotingen van de geconsolideerde instellingen, zoals die bij de ordonnantie houdende de uitgavenbegroting zijn gevoegd.

De hiernavolgende tabel stelt daarom de berekening voor in twee versies: die van de regering, en de versie zoals de voorgaande jaren, door het Rekenhof opgesteld op basis van de administratieve begrotingen van de DBHR en van de geconsolideerde instellingen.

⁶⁶ Algemene toelichting, deel IV, Hoofdstuk I, blz. 186-187.

Tabel 12 – Berekening van het vorderingensaldo

		Ontwerp van initiële begroting 2020 (berekening door de regering)	Ontwerp van initiële begroting 2020 (berekening door het Rekenhof)	Ontwerp van aangepaste begroting 2019	Verskil
		(1)	(2)	(3)	(4) = (2) - (3)
Brutobegrotingssaldo DBHR (zonder opcentiemen)		2.208.985	-627.747	-272.357	-355.390
Brutobegrotingssaldo geconsolideerde instellingen		-2.510.470	-17.886	-124.256	106.370
Geconsolideerd brutobegrotingssaldo	(a)	-301.485	-645.633	-396.613	-249.020
Saldo codes 9 DBHR		-499.777	-499.777	-757.200	257.423
Saldo codes 9 geconsolideerde instellingen		-166.357	-166.357	-73.782	-92.575
Geconsolideerd saldo codes 9	(b)	-666.134	-666.134	-830.982	164.848
Geconsolideerd nettobegrotingssaldo	(c) = (a) + (b)	-967.619	-1.311.767	-1.227.595	-84.172
Saldo codes 8 DBHR		5.669	311.169	280.771	30.398
Saldo codes 8 geconsolideerde instellingen		221.950	219.259	195.724	23.535
Geconsolideerd saldo codes 8	(d)	227.619	530.428	476.495	53.933
Geconsolideerd ESR-vorderingensaldo	(e) = (c) + (d)	-740.000	-781.339	-751.100	-30.239
Begrotingsverrichtingen	(f)	240.000	240.000	279.100	-39.100
Geconsolideerde onderbenutting kredieten		240.000	240.000	210.000	30.000
Consolidatie lokale overheden		-	-	60.000	-60.000
Correctie wegens geschil DBDMH		-	-	9.100	-9.100
ESR-vorderingensaldo na begrotingsverrichtingen	(g) = (e) + (f)	-500.000	-541.339	-472.000	-69.339
<i>Neutralisatie van strategische investeringsuitgaven</i>	<i>(i)</i>	<i>500.000</i>	<i>500.000</i>	<i>472.000</i>	<i>28.000</i>
ESR-vorderingensaldo na neutralisatie	(h) = (g) + (i)	0	-41.339	0	-41.339

(in duizend euro)

Het ESR-vorderingensaldo zoals opgesteld door de Brusselse regering, wordt in evenwicht voorgesteld voor 2020. In de versie van het Rekenhof belooft dat saldo - 41,3 miljoen euro. Het verschil is toe te schrijven aan de door de regering toegepaste werkwijze (economische hergroepering), waarbij interne verrichtingen en overdrachten binnen de gewestelijke entiteit uit de berekening worden geweerd en bepaalde technische aanpassingen worden doorgevoerd. Bij het afsluiten van dit verslag had het Rekenhof heeft geen verdere gegevens om dat verschil te verklaren.

In beide gevallen komt men tot die vorderingensaldi via correcties (begrotingsverrichtingen) ten belope van 240 miljoen euro en de neutralisatie van 500 miljoen euro aan uitzonderlijke investeringsuitgaven, dus in totaal 740 miljoen euro ter compensatie van het geconsolideerde ESR-vorderingensaldo. De berekening ex post, op basis van de uitvoering van de begroting 2020, zal worden uitgevoerd door het INR.

De hiernavolgende commentaren hebben hoofdzakelijk betrekking op de correcties die zijn uitgevoerd tussen het ontwerp van initiële begroting 2020 (versie Rekenhof) en het ontwerp van aangepaste begroting 2019.

2.3.1 Consolidatieperimeter

Het Rekenhof herinnert eraan dat de consolidatieperimeter van het gewest 64 eenheden omvat die zijn geklasseerd in sector S.1312. Hiervan werden in 2020 echter slechts de begrotingssaldi van 24 autonome bestuursinstellingen (ABI) geconsolideerd met die van de diensten van de regering.

De initiële begrotingen van de geconsolideerde instellingen resulteren in een brutobegrotingssaldo van - 17,9 miljoen euro. Dat is een verbetering met 106,4 miljoen euro, wat hoofdzakelijk kan worden verklaard door de variatie van de begrotingssaldi van het Woningfonds (+ 102,9 miljoen euro), van het GAN (+ 28,5 miljoen euro), van de MIVB (+ 10,5 miljoen euro) en van de BGHM (- 36,4 miljoen euro).

Het geconsolideerde brutobegrotingssaldo (a) wordt geraamd op - 645,6 miljoen euro, dat is een verslechtering met 249,0 miljoen euro.

2.3.2 ESR-correcties

De ontvangsten- en uitgavenverrichtingen van de groepen 8 en 9 in de economische classificatie worden beschouwd als financiële verrichtingen die geen impact hebben op het vorderingensaldo en dus uit de berekening van dat saldo moeten worden geweerd.

2.3.2.1 Saldo van de codes 9 (schuldaflossingen verminderd met de leningopbrengsten)

Het saldo van de code 9-verrichtingen in de begrotingen van de DBHR, stijgt met 257,4 miljoen euro omdat de geraamde leningopbrengsten werden verminderd (706 in plaats van 950 miljoen euro in het ontwerp van aangepaste begroting 2019).

Het totale saldo van de codes 9 van de geconsolideerde instellingen daalt met 92,6 miljoen euro. Die wijziging doet zich voornamelijk voor in de begrotingen van het Woningfonds (- 93 miljoen euro), van de BGHM (+ 46 miljoen euro) en van de MIVB (- 43 miljoen euro).

De code 9-verrichtingen in de geconsolideerde initiële begrotingen sluiten in totaal af met een negatieve ESR-correctie van 666,1 miljoen euro, dat is 164,8 miljoen euro meer dan die van de aangepaste begrotingen 2019.

2.3.2.2 Saldo van de codes 8 (kredietverleningen verminderd met de bijbehorende terugbetalingen en deelnemingen verminderd met de bijbehorende vereffeningen)

Het saldo van de codes 8 van de DBHR stijgt met 30,4 miljoen euro, wat hoofdzakelijk te wijten is aan het feit dat er een provisie werd ingeschreven voor een lening voor het Woningfonds (+ 100 miljoen euro), aan de daling van de kredietverleningen aan de BGHM (- 34,7 miljoen euro) en aan een daling van de verrichtingen op afgeleide producten (- 40 miljoen euro).

Het saldo van de codes 8 van de geconsolideerde instellingen verhoogt met 23,5 miljoen euro. Die wijziging doet zich voornamelijk voor in de begrotingen van het Woningfonds (+18,2 miljoen euro), van de BGHM (+ 13,5 miljoen euro) en van de BGHGT (- 9,7 miljoen euro).

Rekening houdend met die ESR-correcties belooft het ESR-vorderingensaldo (c) ex ante volgens de berekening van het Rekenhof - 781,3 miljoen euro, dat is een verslechtering met

30,2 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2019. De regering komt in haar berekening tot een gunstiger ESR-vorderingensaldo van - 740 miljoen euro (+ 41,3 miljoen euro).

2.3.3 Begrotingsverrichtingen

Het bedrag van de begrotingsverrichtingen die een positieve impact hebben op het vorderingensaldo, is door de regering vastgelegd op 240 miljoen euro. Dat is 39,1 miljoen euro minder dan in het ontwerp van aanpassing 2019.

Die correctie bestaat uitsluitend uit het vermoedelijke bedrag van de onderbenuttingen van begrotingskredieten, dat 30 miljoen euro hoger ligt dan in de aangepaste begroting 2019.

Het Rekenhof verwijst naar de opmerking die het in het eerste deel van dit verslag maakte over die correctie (punt 2.2.3 *Begrotingsverrichtingen*).

Na de toepassing van de correctie voor begrotingsverrichtingen wordt het ESR-vorderingensaldo (g) geraamd op - 541,3 miljoen euro, dat is een verslechtering met 69,3 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2019.

2.3.4 Neutralisatie van sommige investeringsuitgaven

De regering heeft het bedrag aan uitgaven voor strategische en grootschalige investeringen die volgens haar kunnen worden geneutraliseerd op basis van de flexibiliteitsclausule voor investeringen, opgetrokken van 472 miljoen euro (aangepaste begroting 2019) tot 500 miljoen euro. Het betreft:

- 473,7 miljoen euro aan investeringen in verband met mobiliteit, openbare werken en openbaar vervoer, waarvan 107 miljoen euro voor tunnels en viaducten, 1,5 miljoen euro voor de Ceria-parking, 287 miljoen euro voor de renovatie en uitbreiding van de metro, 41,5 miljoen euro voor trams en 37 miljoen euro voor bussen;
- 26,3 miljoen euro aan investeringen inzake veiligheid.

Door die uitgaven te neutraliseren, belooft het aldus gecorrigeerde ESR-vorderingensaldo ex ante (h) nul in de versie van de regering en - 41,3 miljoen euro in de versie van het hof.

Het Rekenhof herinnert eraan dat België volgens de huidige stand van de Europese regels geen aanspraak kan maken op de flexibiliteitsclausule voor investeringen.

2.3.5 Besluit

Het begrotingsevenwicht 2020, zoals het ex ante is berekend door de regering, berust op de volgende elementen:

- een veronderstelling die momenteel niet kan worden toegepast (neutralisatie van investeringen) voor in totaal 500 miljoen euro;
- een verondersteld bedrag van 240 miljoen euro aan onderbenuttingen van kredieten;
- een bijdrage van 58 miljoen euro van het saldo van de begrotingsfondsen⁶⁷.

⁶⁷ Cf. punt 6 *Begrotingsfondsen*.

HOOFDSTUK 3

Schuld

Deel III van de algemene toelichting omvat een financieel verslag waarin een verslag is verwerkt over de gewestelijke schuld en over de gewestelijke thesaurie⁶⁸.

3.1 Geconsolideerde schuld

Dat verslag vermeldt het uitstaand bedrag van de geconsolideerde schuld volgens de ESR 2010-norm voor de jaren 2016 tot 2018, evenals een projectie voor 2019. Het uitstaand bedrag is uitgesplitst per instelling van de ESR-consolidatieperimeter van het gewest⁶⁹.

De volgende tabel vermeldt dat uitstaand bedrag, alsook het bedrag van de geconsolideerde brutoschuld zoals dat is opgenomen in de gegevens die werden gepubliceerd door het INR.

Tabel 13 – Geconsolideerde schuld volgens de ESR 2010-norm op 31 december

	2019 *	2018	2017	Wijziging 2018- 2019	Wijziging 2017- 2018
Directe gewestelijke schuld	3.728.074	3.364.687	2.958.593	363.387	406.094
– Directe schuld (op lange termijn)	3.166.250	2.656.250	2.407.250	510.000	249.000
– Vlottende schuld (op korte termijn)	561.824	708.437	551.343	-146.613	157.094
Andere geconsolideerde gewestelijke schulden	2.123.812	2.177.869	2.051.001	-54.057	126.868
Geconsolideerde brutoschuld Maastricht	5.851.886	5.542.556	5.009.594	309.330	532.962
Creditsaldi van de instellingen die tot de consolidatieperimeter behoren	-279.561	-353.904	-367.423	74.343	13.519
Totale schuld volgens ESR 2010	5.572.325	5.188.652	4.642.171	383.673	546.481
Geconsolideerde brutoschuld volgens het INR**		5.494.273	4.909.914		584.359
<i>Vershil INR – algemene toelichting</i>		<i>305.621</i>	<i>267.743</i>		<i>37.878</i>

* Prognose

(in duizend euro)

** Het INR houdt meer specifiek geen rekening met de creditsaldi van de instellingen.

Het Rekenhof vestigt de aandacht op het bedrag van de directe schuld waarin de meerjarenprojectie 2019-2024 voorziet en die 6,7 miljard euro zou belopen in 2024, wat 3 miljard euro meer is dan de raming voor 2019 in de algemene toelichting. Die stijging houdt voornamelijk verband met de accumulatie van de financieringsbehoeften die voortvloeien uit niet op de begroting ingeschreven strategische investeringen, de jaarlijkse begrotingstekorten en de financiële verrichtingen die zijn vermeld onder de ESR-codes van groep 8.

⁶⁸ Overeenkomstig artikel 21, 3°, van de OOBBC.

⁶⁹ at is een analyse van hun impact op de overheidsschuld, zoals bepaald in artikel 16/11, 2°, van de al vernoemde wet van 16 mei 2003.

3.2 Gewaarborgde schuld

Het financiële verslag vermeldt ook het uitstaande bedrag van de gewaarborgde schuld op 31 december 2018, namelijk 2.976,8 miljoen euro, en het omvat een tabel die de link maakt tussen het bedrag van de waarborgen die worden verleend in het beschikking gedeelte van de ordonnantie houdende de initiële uitgavenbegroting 2019, de vermoedelijke benutting ervan in 2019 en de behoeften voor het jaar 2020.

HOOFDSTUK 4

Ontvangsten

4.1 Algemeen overzicht

Tabel 14 – Raming van de ontvangsten Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB)

Middelenbegroting	Initiële begroting 2019	Ontwerp aanpassing 2019	Ontwerp Initieel 2020	Vershil ontwerpen aanpassing 2019/Initieel 2020 (2) - (1)	Vershil in %	Ontwerp aanpassing 2020 Aandeel programma
		(1)	(2)			
Bijzondere Financieringswet (Pr. 060)	2.000.754	2.000.315	1.994.429	-5.886	-0,3%	43,3%
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.404.971	1.379.419	1.459.474	80.055	5,8%	31,6%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	293.710	221.710	371.711	150.001	67,7%	8,1%
Uitrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	154.545	153.951	156.074	2.123	1,4%	3,4%
Financiële ontvangsten (Pr. 090)	40.770	40.770	121.450	80.680	197,9%	2,6%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	103.758	106.261	106.398	137	0,1%	2,3%
Dode handen (Pr. 070)	102.298	105.175	104.343	-832	-0,8%	2,3%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	70.242	69.350	62.396	-6.954	-10,0%	1,4%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	55.454	55.801	55.641	-160	-0,3%	1,2%
Klimaat (Pr. 333)	24.297	29.107	33.837	4.730	16,3%	0,7%
Sociale huisvesting (Pr.310)	29.213	29.088	30.967	1.879	6,5%	0,7%
Energie (Pr. 240)	30.676	30.365	29.969	-396	-1,3%	0,6%
Ontvangsten verkeersveiligheid (Pr. 261)	31.249	34.752	27.358	-7.394	-21,3%	0,6%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	14.523	17.740	14.740	-3.000	-16,9%	0,3%
Openbaar ambt (Pr. 150)	6.841	12.703	10.265	-2.438	-19,2%	0,2%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	7.315	7.144	7.208	64	0,9%	0,2%
Boetes, uitzonderlijke ontvangsten fiscaliteit (Pr. 021)	230	2.637	5.000	2.363	89,6%	0,1%
Groene ruimten (Pr. 340)	3.788	3.843	4.042	199	5,2%	0,1%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	2.782	5.922	3.975	-1.947	-32,9%	0,1%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	3.317	3.935	3.300	-635	-16,1%	0,1%
Ontvangsten Fonds afvalstoffen (Pr. 331)	3.132	3.035	3.190	155	5,1%	0,1%
Internationale/Europese financiering huisvestingproj. (Pr. 301)	0	2.500	1.500	-1.000	-40,0%	0,0%
Dienstencheques (Pr. 254)	4.000	4.000	1.100	-2.900	-72,5%	0,0%
Stortingen Brusselse instellingen (Pr. 100)	10.500	18.119	0	-18.119	-100,0%	0,0%
Andere ontvangsten	2.528	2.905	3.000	95	3,3%	0,1%
Ontvangsten zonder leningopbrengsten	4.400.893	4.340.547	4.611.367	270.820	6,2%	100,0%
Leningopbrengsten BA 01090.06.019610 (Schuldbeheersverrichtingen)	133.526	133.526	133.526	0	0,0%	
Leningopbrengsten BA 01090.03.05.9610 (leningen > 1jaar)	467.750	700.000	456.000	-244.000	-34,9%	
Leningopbrengsten BA 01090.03.07.9610 (leningen > 1jaar)	0	250.000	250.000	0	0,0%	
Ontvangsten inclusief leningopbrengsten	5.002.169	5.424.073	5.450.893	26.820	0,5%	
Derdengelden						
Gemeentelijke opcentiemen onroerende voorheffing	635.802	635.802	648.518	12.716	2,0%	
Agglomeratieopcentiemen onroerende voorheffing	290.882	290.882	296.699	5.817	2,0%	
Gemeentelijke opcentiemen hotelbelasting	26.780	26.780	27.235	455	1,7%	
Premie Be Home Schaarbeek	594	691	0	-691	-100,0%	
Gemeentelijke opcentiemen verkeersbelastingen	0	0	12.046	12.046	-	
Agglomeratieopcentiemen verkeersbelasting	0	0	3.011	3.011	-	
Totaal ontvangsten en derdengelden	5.956.227	6.378.228	6.438.402	60.174	0,9%	

(in duizend euro)

Het voorliggend ontwerp geeft de geraamde opbrengsten en doorstortingen van de gemeentelijke en agglomeratieopcentiemen en opdeciemen op een aantal gewestelijke belastingen weer in aparte tabellen. Die verrichtingen betreffen immers derdengelden die niet in de begroting moeten worden opgenomen⁷⁰.

Voor 2020 wordt uitgegaan van een totaal aan ontvangsten (inclusief leningen) van 5.450,9 miljoen euro, wat in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2019 neerkomt op een stijging met 26,8 miljoen euro (+ 0,5 %). De geraamde ontvangsten uit leningen bedragen 706,0 miljoen euro⁷¹.

Zonder de ontvangsten uit die leningen verhogen de ramingen met 270,8 miljoen euro. Die stijging wordt deels verklaard door het opnemen van een bedrag van 80,0 miljoen euro in programma 090 *Financiële ontvangsten* voor het aanrekenen van de ontvangsten in het kader van swap-operaties. Die ontvangsten staan tegenover eenzelfde bedrag van 80,0 miljoen euro dat met hetzelfde doel werd opgenomen bij de uitgaven⁷².

De belangrijkste wijziging in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2019 betreft programma 080 *Agglomeratiebevoegdheden* (+ 150,0 miljoen euro). Zoals vermeld in het deel over die aanpassing, werd immers beslist om 72,0 miljoen euro van de overdracht van die agglomeratiemiddelen uit te stellen naar 2020.

Het ontwerp verhoogt verder onder meer de ramingen van ontvangstenprogramma's 010 *Gewestelijke belastingen* (+ 80,1 miljoen euro, zie punt 4.2 *Bijzondere financieringswet (BFW), toegekend gedeelte van de personenbelasting (programma 060)*), en 333 *Klimaat* (+ 4,7 miljoen euro).

De belangrijkste daling betreft programma 100 *Stortingen Brusselse instellingen* (- 18,1 miljoen euro). Die is te verklaren door het feit dat in 2019 in een bedrag van 17,7 miljoen euro werd voorzien voor de terugbetaling van de middelen voor de taalpremies die het gewest had voorgesloten aan een aantal gewestelijke instellingen (zie punt 3.1 *Algemeen overzicht* in het deel over de aanpassing).

De daling in programma 261 *Ontvangsten verkeersveiligheid* vloeit voort uit het feit dat in 2019 nog 3,5 miljoen euro middelen worden verwacht uit de vereffening van het FIA⁷³ en uit het naar beneden bijstellen van de boetes voor de geregionaliseerde verkeersovertredingen. De 26,0 miljoen euro verwachte ontvangsten uit die boetes ligt 4,5 miljoen euro boven de federale raming. Zoals al uiteengezet in het deel over de aanpassing, houdt die federale raming volgens het bevoegde kabinet nog geen rekening met de voorziene uitbreiding van de controles en met verwachte capaciteitsuitbreiding in de verwerking door de operationalisering van het Centraal Verwerkingscentrum.

⁷⁰ De 0,7 miljoen euro geraamde opbrengsten in het kader van de gemeentelijke Be-Home premies voor Schaarbeek zijn echter wel bij de geraamde begrotingsontvangsten opgenomen, hoewel dat eigenlijk ook derdengelden zijn (bij de uitgaven zijn hiervoor 0,6 miljoen euro opgenomen).

⁷¹ Zoals al vermeld in het deel over de aanpassing wordt voor die raming van de opbrengsten uit leningen geen rekening gehouden met de 133,5 miljoen euro die is opgenomen op BA 01.09.06.01.9610 *Leningopbrengsten (ontvangsten toe te wijzen aan de uitgaven gedaan in het kader van schuldbeheersverrichtingen)*. Zie punt 3.1 *Algemeen overzicht* in het deel over de aanpassing.

⁷² Het gaat om zogenaamde code 8-verrichtingen die geen invloed hebben op de berekening van het vorderingensaldo.

⁷³ Fonds voor de Inspectie van Automobielen.

In programma 170 *Gewestelijk vastgoedbeheer* is in 59,4 miljoen euro ontvangsten voorzien uit de verkoop van terreinen en gebouwen.

4.2 Bijzondere financieringswet (BFW), toegekend gedeelte van de personenbelasting (programma 060)

De 1.994,4 miljoen euro geraamde ontvangsten van programma 060 maken 43,3 % van de totale ontvangsten uit (exclusief de leningopbrengsten).

Tabel 15 – Raming ontvangsten van programma 060

Omschrijving basisallocatie	Uitvoering 2018	Ontwerp aanpassing 2019 (1)	Ontwerp Initieel 2020 (2)	Vershil (2) - (1)	Vershil in %
Gewestelijke PB	835.993	856.462	836.726	-19.736	-2,3%
Voorafnames op federale PB	483.483	492.658	500.973	8.315	1,7%
Mechanisme nationale solidariteit	376.400	393.184	396.665	3.481	0,9%
Artikel 46bis BWBI	40.491	41.748	42.318	570	1,4%
Overdracht pendelaars	44.000	44.000	44.000	0	0,0%
Overdracht internationale ambtenaren	168.449	172.263	173.747	1.484	0,9%
Totaal programma 060	1.948.816	2.000.315	1.994.429	-5.886	-0,3%

(in duizend euro)

De macro-economische parameters voor de vaststelling van de initiële bedragen 2020 zijn die van de economische begroting van het Federaal Planbureau van 5 september 2019. Die ging voor 2020 uit van een inflatie van 1,4 % en een BBP-groei van 1,1 %⁷⁴.

De voorafname op de PB, de middelen op basis van artikel 46bis van de BWBI, de compensaties voor de pendelaars en de internationale ambtenaren en het solidariteitsmechanisme stemmen overeen met wat in de BFW is bepaald. Die ramingen bevatten ook de vermoedelijke afrekening voor 2019.

Het geraamde bedrag aan ontvangsten uit de gewestelijke PB is 0,4 miljoen euro hoger dan de ramingen van de FOD Financiën. Het voorliggende ontwerp houdt nog geen rekening met de 0,4 miljoen euro inhoudingen voor de afrekening van de belasting niet-inwoners. Die info was nog niet beschikbaar bij de opmaak van de gewestbegroting.

4.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)

Met een geraamde ontvangst van 1.459,5 miljoen euro zijn de gewestelijke belastingen goed voor 31,6 % van de totale geraamde ontvangsten (exclusief leningsopbrengsten) in voorliggend ontwerp.

De onderstaande tabel vergelijkt de geraamde ontvangsten 2020 met de realisaties in 2018 en met het ontwerp van aanpassing 2019.

⁷⁴ Voor 2019 ging die economische begroting voorlopig uit van een inflatie van 1,5 % en een BBP-groei van 1,1 % (bij de aanpassing waren die voorlopig vastgesteld op respectievelijk 1,6 % en 1,3 %).

Tabel 16 – Raming van de gewestelijke belastingen

	Realisaties 2018	Ontwerp aanpassing 2019	Ontwerp Initieel 2020	Vershil t.o.v. realisaties 2018	Vershil t.o.v. ontwerp aanpassing 2019	Vershil t.o.v. ontwerp aanpassing 2019 in %
	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	
Registratierechten verkoop onroerende goederen	531.953	564.838	586.298	54.345	21.460	3,8%
Registratierechten vestiging hypotheek	31.223	29.788	30.473	-750	685	2,3%
Registratierechten verdelingen	5.863	6.547	6.547	684	0	0,0%
Schenkingsrechten	69.992	64.219	80.700	10.708	16.481	25,7%
Successierechten	503.652	453.774	484.000	-19.652	30.226	6,7%
Onroerende voorheffing	24.516	29.412	30.000	5.484	588	2,0%
Verkeersbelasting	131.672	135.476	138.185	6.513	2.709	2,0%
Belasting inverkeerstelling	56.918	57.359	63.221	6.303	5.862	10,2%
Eurovignet	0	0	0	0	0	
Belasting spelen en weddenschappen	25.814	27.560	29.396	3.582	1.836	6,7%
Belasting automatische ontspanningstoestellen	10.022	10.426	10.634	612	208	2,0%
Openingsbelasting slijterijen gegiste dranken	25	20	20	-5	0	0,0%
Regularisatie gewestelijke belastingen (buiten successierechten) en niet uitsplitsbare fiscaal verjaarde kapitalen	1.568	0	0	0	0	0,0%
Totaal	1.393.218	1.379.419	1.459.474	67.823	80.055	5,8%

(in duizend euro)

In vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2019 wordt uitgegaan van een stijging van de ontvangsten uit de gewestelijke belastingen met 80,1 miljoen euro (+ 5,8%). Wat die vergelijking betreft, herhaalt het Rekenhof dat eind oktober nog maar 76,9% van het vooropgestelde totaalbedrag van de door de FOD Financiën geïnde belastingen in het ontwerp van aanpassing was gerealiseerd.

Zoals al vermeld in het deel over het ontwerp van aanpassing 2019, worden de gewestelijke belastingen geïnd en doorgestort door de FOD Financiën, met uitzondering van de onroerende voorheffing. Voor die laatste belasting staat het gewest zelf in voor het beheer. Vanaf 2020 verandert dit en neemt het gewest ook het beheer over voor de verkeersbelasting en de belasting op inverkeerstelling.

Voor de ramingen van de gewestelijke belastingen steunt het ontwerp deels op de door FOD Financiën vooropgestelde bedragen en deels op eigen ramingen. In totaal is de gewestelijke raming 65,5 miljoen hoger (4,8%) dan de laatste federale raming⁷⁵.

⁷⁵ De FOD Financiën heeft ramingen gemaakt voor alle gewestelijke belastingen, behalve de onroerende voorheffing. Die is uiteraard niet meegenomen in de vergelijking.

HOOFDSTUK 5

Uitgaven

5.1 Algemeen overzicht

De tabel hieronder geeft per krediettype de uitgavenmachtigingen weer voor de ontwerpbegroting 2020 en vergelijkt ze met die van de aangepaste begroting 2019. Om de begrotingen van de twee boekjaren gemakkelijker te kunnen vergelijken, wordt de aangepaste begroting 2019 voorgesteld zonder de verrichtingen inzake de opcentiemen (954,1 miljoen euro bij de vastleggingen en bij de vereffeningen).

Tabel 17 – Uitgavenkredieten van de ontwerpbegroting 2020

Algemene uitgavenbegroting	Aangepaste begroting 2019 (zonder opcentiemen)	Ontwerp van initiële begroting 2020	Vershil
Vastleggingskredieten (C)	5.390.106	5.734.880	344.774
Met de begrotingsfondsen verbonden vastleggingskredieten (F)	257.401	336.036	78.635
Totaal vastleggingskredieten	5.647.507	6.070.916	423.409
Vereffeningkredieten (B)	5.445.801	5.759.606	313.805
Met de begrotingsfondsen verbonden vereffeningkredieten (E)	250.629	319.034	68.405
Totaal vereffeningkredieten	5.696.430	6.078.640	382.210

(in duizend euro)

Het ontwerp van algemene uitgavenbegroting 2020 verhoogt de vastleggingskredieten met 423,4 miljoen euro (+ 7,5%) en de vereffeningkredieten met 382,2 miljoen euro (+ 6,7 %).

5.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen

Het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2020 genereert een daling van het uitstaand bedrag van de vastleggingen⁷⁶ met 7,7 miljoen euro. Rekening houdend met het uitstaand bedrag van 3.821,0 miljoen euro op 31 december 2018, en met de daling van het uitstaand bedrag dat potentieel gegenereerd wordt door de aangepaste begroting 2019 (48,9 miljoen euro), zou het totale uitstaand bedrag eind 2020 in theorie nagenoeg 3.764,4 miljoen euro kunnen belopen als de begrotingen 2019 en 2020 volledig uitgevoerd worden. Het Rekenhof herinnert er echter aan dat het in zijn 24^e Boek de aandacht heeft gevestigd op de overschatting van het uitstaand bedrag ten belope van 348,9 miljoen euro,

⁷⁶ Verschil tussen de vastleggingskredieten en de vereffeningkredieten.

dat is 9,1 % van het totale uitstaande bedrag op 31 december 2018. Het Rekenhof had hierop gewezen in zijn certificeringsverslag over de algemene rekening 2018.

5.3 Belangrijkste evoluties van de kredieten per opdracht

De volgende commentaren betreffen grotendeels de belangrijkste variaties van de vastleggings- en vereffeningskredieten. De vergelijking werd vooral gemaakt ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2019.

5.3.1 Opdracht 03 – Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Kredieten C: 116,1 miljoen euro; + 74,7 miljoen euro (+ 180,6 %)
Kredieten B: 135,9 miljoen euro; + 72,7 miljoen euro (+ 115 %)

5.3.1.1 Programma 002 – Specifieke initiatieven

De vastleggingskredieten op basisallocatie *Grondaankoop in het kader van het project Mediapark* (29,3 miljoen euro: + 0,9 miljoen euro) zijn bestemd voor de voortzetting van de gefaseerde overdracht van de gronden die het gewest in 2017 heeft aangekocht.

Opmerking

Het Rekenhof herinnert eraan dat het contract voor de aankoop van de terreinen van de VRT en de RTBF (Reyers-site) op 20 september 2017 werd ondertekend voor een bedrag van 136 miljoen euro. Omdat de begroting 2017 niet in voldoende kredieten voorzag om het volledige bedrag vast te leggen, zal de vastlegging gespreid over acht schijven gebeuren (van 2018 tot 2025), naarmate *mediapark.brussels* wordt ontwikkeld. Het Rekenhof is van oordeel dat die werkwijze de facto leidt tot een onderschatting van het uitstaand bedrag van de vastleggingen voor die basisallocatie, waarop 98 miljoen euro was ingeschreven op 31 december 2018.

5.3.1.2 Programma 003 – Strategie 2025

De kredieten (13 miljoen euro) omvatten een enveloppe van 2 miljoen euro ter ondersteuning van de gemeenschappelijke acties die de regering opzet in het kader van de Strategie 2030, en een tweede enveloppe van 10 miljoen euro ter ondersteuning van de omkadering van de nieuwe plaatsen in kinderopvangstructuren en om de reeds bestaande plaatsen te bestendigen, zoals bepaald in het Plan Cigogne.

Opmerking

Het Rekenhof stelt opnieuw vast dat die laatste kredieten, net als in de initiële begrotingen 2016 tot 2019, opnieuw werden ingeschreven, terwijl ze systematisch bedoeld zijn om te worden overgeheveld naar programma 006 *Ondersteuning van Actiris voor de uitvoering van haar opdracht tot plaatsing en wedertewerkstelling van werkzoekenden* van opdracht 16, zodat Actiris Geco-posten kan financieren voor de betrokken structuren.

5.3.1.3 Programma 005 – *Be Connected*

Dit nieuwe programma omvat 57 miljoen euro aan kredieten, waarvan 17 voor werkkosten en 40 voor de verwerving van overig materieel.

De algemene toelichting preciseert dat het gaat om provisionele kredieten voor de inrichting van een nieuw gewestelijke administratief centrum in de Silver Tower en de verhuizing van de administratie daar naartoe.

Het Rekenhof wijst erop dat de begrotingstabel geen enkele verantwoording omvat voor die uitgaven en dat in de begrotingsfiches geen enkel voorstel van de administratie is opgenomen over de verdeling van de behoeften voor de diverse kosten en investeringen in materieel.

5.3.2 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle

Kredieten C en B: 352,0 miljoen euro; + 31,9 miljoen euro (+ 10 %)
Kredieten F en E: 245,8 miljoen euro; + 60,8 en + 63,8 miljoen euro (+ 32,9 % en + 35 %)

5.3.2.1 Programma 002 – Uitvoering van het beleid inzake overheidsschuld

De toename is vooral het gevolg van de gestegen aflossingen van de geconsolideerde langetermijnschuld (+ 13,2 miljoen euro), die 206 miljoen euro belopen, en van de interesten van de directe langetermijnschuld (+ 19 miljoen euro), die 137,8 miljoen euro belopen. Die laatste stijging wordt verantwoord door de toename van het aantal nieuwe langetermijnleningen die in 2020 moeten worden aangegaan, namelijk 500 miljoen euro voor de grootschalige strategische investeringen en 206 miljoen euro om de bestaande leningen te vernieuwen.

De vooruitzichten inzake interesten (met inbegrip van de vooruitzichten voor de kortetermijnschuld) omvatten een voorziening om de onzekerheid over de interestvoeten en de consolidatiemarges te dekken.

In 2018 werd een bedrag van 110 miljoen euro aan interestlasten van de langetermijnschuld vereffend. Over een periode van twee jaar zouden die lasten dus meer dan 25 % kunnen toenemen, als de kredieten uit de begroting 2020 volledig worden benut.

Wat de kredieten voor het Fonds voor het beheer van de schuld betreft, is in 80 miljoen euro voorzien (dat is 40 miljoen euro meer dan in de aangepaste begroting 2019) voor de terugbetaling van vooruitbetaalde interesten inzake de swap-verrichtingen⁷⁷.

5.3.3 Opdracht 07 – Beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Kredieten C: 80,3 miljoen euro; + 9,6 miljoen euro (+ 13,7 %)
Kredieten B: 76,7 miljoen euro; + 10,1 miljoen euro (+ 15,1 %)

Behalve de hogere dotaties aan het CIBG, situeert de stijging van de kredieten zich voornamelijk in programma 004 *Exploitatie en ontwikkeling van de informatica binnen het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (M.B.H.G.)*, waar de kredieten respectievelijk met 5 (+ 31,4 %) en met 5,2 miljoen euro (+ 42,5 %) zijn opgetrokken tot 21,0 en 17,4 miljoen euro. Die stijgingen beogen meer specifiek de investeringsuitgaven verbonden met de informatica-exploitatie binnen de GOB: vervanging van materiaal en infrastructuur⁷⁸.

De begrotingstabel verschaft geen enkele verantwoording voor dit programma en de algemene toelichting is weinig expliciet als het gaat over de aard van de bijkomende investeringen die worden beoogd inzake informatica-exploitatie binnen de GOB, temeer daar er al provisionele kredieten met een equivalente economische code (74.22 *Aankoop van*

⁷⁷ In het ontwerp van ontvangstenbegroting is een identiek bedrag ingeschreven bij wijze van interesten van afgeleide producten.

⁷⁸ BA 07.004.11.01.7422.

ander materieel) zijn ingeschreven in het kader van de installatie van de diensten van de regering in de Silver Tower (cf. punt 5.3.1.3).

5.3.4 Opdracht 10 – Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen

Kredieten C: 708,8 miljoen euro; - 2,8 miljoen euro (- 0,4 %)
Kredieten B: 709,1 miljoen euro; + 3,0 miljoen euro (+ 0,4 %)

Dat de kredieten in deze opdracht amper evolueren, is het gevolg van kredietschommelingen in tegengestelde zin tussen de programma's van deze opdracht.

5.3.4.1 Programma 004 – Algemene financiering van de gemeenten

De stijging (+ 8,5 en + 10,2 miljoen euro) houdt voor de helft verband met de indexering van de basisallocaties *Algemene dotaties aan de gemeenten* en *Dotaties aan de gemeenten in uitvoering van artikel 46 bis van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen*. Voor de andere helft is er een verband met de herwaardering van de lonen van de ambtenaren van de plaatselijke besturen.

5.3.4.2 Programma 005 – Financiering van specifieke projecten van de gemeenten

De vastleggingskredieten verhogen met 8,8 miljoen euro omdat opnieuw een krediet van 9 miljoen euro⁷⁹ werd ingeschreven voor een investeringssubsidie in het raam van de informatisering van de lokale besturen, voor de concretisering van een lopende studie naar de rationalisering van de gemeentelijke informatica. Er is eveneens voorzien in 1 miljoen euro aan vereffeningskredieten.

5.3.4.3 Programma 006 – Financiering van de investeringen van openbaar nut

De daling van de vastleggingskredieten (- 23,4 miljoen euro) is voornamelijk het gevolg van het feit dat de kredieten zijn weggevallen die in de aangepaste begroting 2019 waren ingeschreven voor de vastlegging van de driejaarlijkse investerings- en ontwikkelingsdotaties voor de financiering van de periode 2019-2021.

De daling van de vereffeningskredieten (- 10,8 miljoen euro) is volgens de verantwoordingen te wijten aan de aanpassing aan de reële behoeften, overeenkomstig de vereffeningsplannen.

5.3.5 Opdracht 12 – Ondersteuning van economie en landbouw

Kredieten C: 106,7 miljoen euro; - 1,0 miljoen euro (- 0,9 %)
Kredieten B: 102,4 miljoen euro; - 4,8 miljoen euro (- 4,5 %)

De daling is het gevolg van het feit dat de begroting 2020 niet opnieuw de bijkomende kredieten vermeldt die in de aangepaste begroting 2019 waren ingeschreven om de toevloed van premie- en subsidieaanvragen voor steun ter bevordering van de economische expansie te kunnen verwerken.

5.3.5.1 Programma 002 – Werkingssteun in het kader van specifieke ordonnanties en wetten betreffende de ondersteuning van de economie;

De vastleggings- en de vereffeningskredieten in programma 002 dalen respectievelijk met 8,9 en 2 miljoen euro tot 1,2 en 7,2 miljoen euro. In vergelijking met de initiële begroting 2019

⁷⁹ Het krediet van de initiële begroting 2019 (10 miljoen euro) werd geschrapt in het ontwerp van aanpassing.

zijn er evenveel vereffeningskredieten (terwijl de vastleggingskredieten verminderen met 4,4 miljoen euro), met het oog op een herverdeling naar programma 012.

5.3.5.2 Programma 012 – Investeringssteun in het kader van specifieke ordonnanties en wetten betreffende de ondersteuning van de economie

De kredieten van programma 012 dalen met respectievelijk 8,4 en 10,1 miljoen euro. In vergelijking met de initiële begroting 2019 worden de vastleggingskredieten (12,4 miljoen euro) opgetrokken met 4,4 miljoen euro (beoogde herverdeling) en worden de vereffeningskredieten (12,7 miljoen euro) met 2,5 miljoen euro verminderd.

5.3.5.3 Programma 021 – Steun in het kader van de ordonnanties van 3 mei 2018 – economische ontwikkeling/bouwplaatsen op openbare weg

De kredieten van programma 021, die bij de aanpassing werden verminderd ten voordele van de twee programma's die al aan bod kwamen, worden met 9,5 en met 3,7 miljoen euro opgetrokken tot het niveau van de kredieten in de initiële begroting 2019 (15,3 en 7,3 miljoen euro), met het oog op de effectieve lancering in 2020 van het subsidieprogramma in het raam van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de steun voor de economische ontwikkeling van ondernemingen.

5.3.6 Opdracht 16 – Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag

Kredieten C: 929,4 miljoen euro; - 15,9 miljoen euro (- 1,7 %)
Kredieten B: 930,2 miljoen euro; - 9,6 miljoen euro (- 1,0 %)

5.3.6.1 Programma 003 – Financiering van de projecten van het ministerie in verband met de sociale economie

De stijging (+ 3,5 miljoen euro) van de vereffeningskredieten (13,1 en 15,9 miljoen euro) situeert zich voornamelijk bij de werkingssubsidies aan privéverenigingen voor initiatieven inzake sociale economie⁸⁰ (+ 3,6 miljoen euro), met het oog op de tenuitvoerlegging van de ordonnantie van 23 juli 2018 met betrekking tot de erkenning en de ondersteuning van de sociale ondernemingen, en meer in het bijzonder het besluit van 16 mei 2019 betreffende het mandaat en de financiering van de erkende sociale ondernemingen.

5.3.6.2 Programma 004 – Ondersteuning van het partnershipsbeleid via Actiris in verband met de socio-professionele inschakeling en het actief zoeken naar werk

Voor de werkingssubsidie aan Actiris voor de financiering van de partnerschapsovereenkomsten en voor de subsidie voor de opdrachten in verband met de zesde staatshervorming worden evenveel kredieten ingeschreven als in de aangepaste begroting (308,1 miljoen euro). Dat is een daling met 18,1 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting 2019.

5.3.6.3 Programma 006 – Ondersteuning van Actiris voor de uitvoering van haar opdracht tot plaatsing en wedertewerkstelling van werkzoekenden

De dalingen (- 21,3 en - 17,9 miljoen euro) zijn voornamelijk te verklaren door de daling van de financiering, via Actiris, van Geco-posten die zijn toegekend in de plaatselijke besturen en de vzw's⁸¹.

⁸⁰ BA 16.003.34.03.3300.

⁸¹ BA 16.006.15.04.4140.

Opmerking

Het Rekenhof herinnert eraan dat de kredieten voor de werkingsubsidie aan Actiris in het raam van de maatregelen *New Deal – Tewerkstellingsmaatregelen / tewerkstelling jongeren* in deel II van het Plan Cigogne (10,1 miljoen euro) terug te vinden zijn op programma 003 van opdracht 03, terwijl ze in dit programma zouden moeten worden ingeschreven.

5.3.7 Opdracht 17 – Ontwikkeling en promotie van het mobiliteitsbeleid⁸²

Kredieten C: 50,9 miljoen euro; + 0,3 miljoen euro (+ 0,6 %)
Kredieten B: 28,3 miljoen euro; - 4,6 miljoen euro (- 14,1 %)

Over het algemeen wordt een verschuiving vastgesteld van de kredieten voor investeringsuitgaven⁸³ naar de lopende uitgaven, maar die laatste dreigen recurrent te worden.

In programma 003 dalen de vastleggings- en de vereffeningskredieten voor de investeringsdotatie⁸⁴ aan het parkeeragentschap met respectievelijk 19 en 14,5 miljoen euro. Op een nieuwe basisallocatie voor de toekenning van terugbetaalbare leningen aan het agentschap⁸⁵, zijn 5,0 miljoen euro ingeschreven.

5.3.8 Opdracht 18 – Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk

Kredieten C: 1.015,1 miljoen euro; + 47,9 miljoen euro (+ 5,0 %)
Kredieten B: 1.008,2 miljoen euro; + 13,0 miljoen euro (+ 1,3 %)

5.3.8.1 Programma 002 – Ontwikkeling en beheer van de infrastructuur van het openbaar vervoer evenals het aanbrengen van kunstwerken

De vastleggingskredieten stijgen met 17,8 miljoen euro tot 131,1 miljoen euro en de vereffeningskredieten dalen met 17,1 miljoen euro tot 124,1 miljoen euro.

De stijging van de vastleggingskredieten situeren zich vooral bij de investeringsmiddelen voor de bouwwerken en uitrusting voor metro en premetro (+ 19 miljoen euro), die vermeerdere van 76 tot 95 miljoen euro. De daling van de vereffeningskredieten (- 19,2 miljoen euro) beoogt dezelfde uitgaven. In de aanpassing van de begroting 2019 werden ze met 34,2 miljoen euro opgetrokken omdat de betaling van facturen uit 2018 werd verschoven naar 2019, maar in 2020 dalen ze opnieuw van 109,2 naar 90 miljoen euro.

5.3.8.2 Programma 003 – Beleid van partnership met de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

De kredieten stijgen met 30,1 miljoen euro voor de basisdotatie (+ 9,8 miljoen euro) en de werkingsdotatie van de MIVB (+ 23,2 miljoen euro) om de kwaliteit van de dienstverlening te verbeteren en de veiligheid te verhogen. De investeringsdotaties worden globaal gezien verminderd (- 2,8 miljoen euro).

⁸² Bij deze opdracht wordt voor de kredietschommelingen een vergelijking gemaakt met de initiële begroting 2019.

⁸³ In de vorm van een kapitaaloverdracht.

⁸⁴ BA 17.003.16.01.6141.

⁸⁵ BA 17.003.17.01.8514.

5.3.9 Opdracht 19 – Bouw, beheer en onderhoud van de gewestwegen, weginfrastructuur en -uitrusting⁸⁶

Kredieten C: 206,2 miljoen euro; + 25,3 miljoen euro (+ 14,0 %)
Kredieten B: 222,2 miljoen euro; - 24,9 miljoen euro (- 10,1 %)

De schommelingen situeren zich voornamelijk in programma 002.

5.3.9.1 Programma 002 – Ontwikkeling en beheer van de infrastructuur van het wegvervoer evenals het aanbrengen van kunstwerken

De stijgingen van de vastleggingskredieten hebben betrekking op de investeringswerken inzake wegen en bouwwerken (+ 5,0 miljoen euro), het onderhoud van het wegennet (+ 8,3 miljoen euro), de grote renovatie van de tunnels (+ 5,0 miljoen euro) en investeringen in tunnels, bruggen en viaducten (+ 5,0 miljoen euro).

De daling van de vereffeningskredieten (- 25,6 miljoen euro) is het gevolg van een verschuiving van de investeringen voor de grote renovatie van de tunnels⁸⁷ (- 39,6 miljoen euro) naar de kredieten voor het onderhoud van de wegen⁸⁸ (+ 10,1 miljoen euro), naar de investeringswerken inzake wegen en bouwwerken⁸⁹ (+ 1 miljoen euro) en naar investeringen in het kader van de EFRO-fondsen⁹⁰ (+ 2 miljoen euro).

5.3.10 Opdracht 22 – Beleid inzake waterproductie en watervoorziening, technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering

Kredieten C: 70,3 miljoen euro; + 11,2 miljoen euro (+ 18,9 %)
Kredieten B: 61,8 miljoen euro; + 2,2 miljoen euro (+ 3,7 %)

De stijging van de vastleggingskredieten heeft binnen programma 003 *Bestrijding van de overstromingen, collectering en zuivering van afvalwater*, betrekking op de kredieten voor de werkingssubsidie aan de intercommunale Vivaqua, in het raam van het programma voor de renovatie van de gemeentelijke sanitaire infrastructuur, die worden opgetrokken van 20 tot 28,1 miljoen euro (+ 8,1 miljoen euro). De vereffeningskredieten blijven praktisch behouden op het niveau van de aangepaste begroting 2019 (19,7 in plaats van 20 miljoen euro). De kredietstijging wordt gemotiveerd door het verzoek om de waterprijs te indexeren die al sinds 2013 bevroren is, door de verhoging van het Water Sociaal Fonds en door de voorwaarden van de lening die werd aangegaan bij de Europese Investeringsbank.

In programma 004 *Ondersteuning van de openbare gewestelijke instelling belast met de uitvoering van het waterbeleid*, worden de kredieten met 3,2 miljoen euro opgetrokken om de hogere dotaties aan Leefmilieu Brussel (+ 1,6 miljoen euro) en aan de BMWB (+ 1,3 miljoen euro) te dekken.

⁸⁶ Bij deze opdracht wordt voor de kredietsschommelingen een vergelijking gemaakt met de initiële begroting 2019.

⁸⁷ BA 19.002.11.15.7310.

⁸⁸ BA 19.002.09.01.1410.

⁸⁹ BA 19.002.11.10.7310.

⁹⁰ BA 19.002.11.16.0310.

5.3.11 Opdracht 23 – Milieubescherming, Natuurbehoud en Dierenwelzijn

Kredieten C: 122,1 miljoen euro; - 0,4 miljoen euro (- 0,4 %)
Kredieten B: 122,1 miljoen euro; - 0,5 miljoen euro (- 0,4 %)
Kredieten F: 31,5 miljoen euro; + 13,9 miljoen euro (+ 79,1 %)
Kredieten E: 23,5 miljoen euro; + 5,9 miljoen euro (+ 33,6%)

De kredieten voor de dotaties en subsidies aan Leefmilieu Brussel wijzigen bijna niet.

Er is een nieuwe basisallocatie gecreëerd, namelijk *Investerings in aandelen voor de ecologische overgang van de economie*⁹¹, waarop 10 miljoen euro aan variabele vastleggingskredieten (F) en 2 miljoen euro aan variabele vereffeningskredieten (E) zijn ingeschreven voor de lancering van een Economisch Transitie Fonds.

Opmerking

De verantwoordingen preciseren niet welke ontvangsten zullen worden bestemd om de uitgaven van dat fonds te dekken, noch of het een nieuw, nog te creëren organiek fonds betreft, dan wel om middelen waarin is voorzien binnen een bestaand fonds, zoals het Klimaatfonds.

5.3.12 Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving

Kredieten C: 400,7 miljoen euro; - 8,5 miljoen euro (- 2,2 %)
Kredieten B: 502,2 miljoen euro; - 71,8 miljoen euro (- 16,7 %)

De belangrijkste wijzigingen situeren zich binnen de programma's 005 *Ondersteuning van de instellingen belast met de uitvoering van het sociale huisvestingsbeleid* en 007 *Beleid ten gunste van de gezinnen*.

Binnen het programma 005 kennen de vastleggings- en vereffeningskredieten een toename van respectievelijk 29,3 en 93,2 miljoen euro.

Er werden geen vastleggingskredieten voorzien voor investeringssubsidies (- 75 miljoen euro). De vereffeningskredieten voor investeringssubsidies (vierjarenplannen, Huisvestingsplan en Alliantie Wonen) kennen daarentegen een toename met 4,2 miljoen euro en stemmen overeen met de door de BGHM geraamde uitgaven.

De ingeschreven vastleggings- en vereffeningskredieten voor kredietverleningen aan de BGHM zijn globaal afgenomen met respectievelijk 25 en 39,7 miljoen euro. Het Rekenhof stelt vast dat de kredietverleningen aan de BGHM in het kader van de investeringsplannen niet afgestemd zijn op de geraamde uitgaven van de BGHM. In 2020 werd 50 miljoen euro ingeschreven (vastleggingen en vereffeningen) voor kredieten aan de BGHM voor de renovatie van publieke sociale woningen. Nieuw in 2020 is 125 miljoen euro als provisie voor een rechtstreekse lening aan de BGHM (vastleggings- en vereffeningskrediet). In de begroting van de BGHM zijn momenteel nog geen ontvangsten ingeschreven van leningen.

In programma 007 dalen de vastleggings- en vereffeningskredieten met respectievelijk 25,3 en 26,2 miljoen euro voornamelijk ten gevolge van de afname met 25 miljoen euro tot 100 miljoen euro van de provisie voor een lening aan het WFBHG voor de financiering van zijn opdrachten.

⁹¹ BA 23.002.22.01.8141.

De beleidsverklaring en de oriëntatienota bepalen dat een openbare oproep voor de aankoop van bestaande woningen en woningen in opbouw tegen de zomer van 2020 zal worden uitgeschreven. Hiervoor werden momenteel geen kredieten ingeschreven. Er werd meegedeeld dat deze kredieten zullen worden voorzien bij een eerste begrotingsaanpassing.

5.3.13 Opdracht 30 – Financiering van de Gemeenschapscommissies

Kredieten C en B: 456,1 miljoen euro; + 55,5 miljoen euro (+ 13,9 %)

De stijging is het gevolg van aanvullende dotaties toegekend aan de Franse en aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie (17,5 miljoen euro) en aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (38,0 miljoen euro). Voor die laatste is in totaal in 110,9 miljoen euro kredieten voorzien. Als de gewestregering een correctie aanbrengt in haar ontwerp van aanpassing van uitgavenbegroting 2019 om de verwachte extra 11 miljoen euro toe te kennen die de commissie in haar ontwerp van ontvangstenbegroting heeft ingeschreven, zou de stijging ten opzichte van het voorgaande boekjaar zich beperken tot 27 miljoen euro.

De basisbedragen van alle dotaties werden echter niet aangepast aan de gemiddelde loonevolutie in het Brussels openbaar ambt (aanpassingscoëfficiënt 1,00)⁹².

5.3.14 Opdracht 31 – Fiscaliteit

Kredieten C: 104,7 miljoen euro; - 941,9 miljoen euro (- 90,0 %)
Kredieten B: 93,5 miljoen euro; - 950,8 miljoen euro (- 91,0 %)

De daling vloeit voort uit het feit dat de gemeentelijke en agglomeratie-opcentiemen op gewestelijke belastingen niet langer transiteren via de gewestbegroting. Het gaat immers om derdengelden.

Om die reden had ook de Premie *Be Home* Schaarbeek (0,6 miljoen euro) geschrapt moeten worden uit de begroting. Dat laatste geldt overigens ook voor het deel van de gemeentelijke en agglomeratie-opcentiemen op de gewestelijke belastingen dat valt binnen de voorziene 17 miljoen euro annuleringen van vastgestelde rechten en terugbetaling van onterecht geïnde belastingen. Het exacte bedrag daarvoor kon echter niet worden bepaald.

5.3.15 Opdracht 33 – Stedenbouw en erfgoed

Kredieten C: 235,8 miljoen euro; + 67,2 miljoen euro (+ 39,9 %)
Kredieten B: 184,3 miljoen euro; + 33,7 miljoen euro (+ 22,4 %)

5.3.15.1 Programma 002 – Subsidies aan de begunstigten inzake territoriale ontwikkeling

De wijziging van de vastleggingskredieten (- 15,7 miljoen euro) is het gevolg van het feit dat de kredieten voor de investeringssubsidie aan *citydev.brussels* (GOMB) voor stadsvernieuwingprojecten opnieuw op het niveau zijn gebracht van de initiële begroting 2019, terwijl ze bij de aanpassing 2019 met 20,5 miljoen euro waren opgetrokken.

⁹² Artikel 83ter, § 4, van de bijzondere wet van 12 juli 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen.

De stijging van de vereffeningskredieten (+ 20,2 miljoen euro) is deels toe te schrijven aan de hogere investeringssubsidie voor de Stichting Kanal, die op 32 miljoen euro is gebracht (+ 15,5 miljoen euro).

5.3.15.2 Programma 004 – Beleid inzake wijkrevitalisering en stadsvernieuwing

De vastleggings- en de vereffeningskredieten stijgen respectievelijk met 75,9 en 11,4 miljoen euro tot 141,1 en 69,4 miljoen euro.

Bij de vastleggingen situeert de stijging zich voornamelijk bij de volgende kredieten:

- werkingssubsidie aan gemeenten voor het stedelijk beleid - Ontwikkeling van wijken - As 2: + 53 miljoen euro;
- werkingssubsidies aan de gemeenten voor de stadsvernieuwingscontracten: + 21,1 miljoen euro;
- aankoop van vastgoed van de privésector in het kader van de stedelijke herwaardering: + 5,1 miljoen euro.

HOOFDSTUK 6

Begrotingsfondsen

Artikel 33 van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting 2020 preciseert dat “de variabele kredieten van de organieke begrotingsfondsen worden toegewezen aan de programma’s van hun respectieve opdrachten binnen de grenzen van de in de algemene uitgavenbegroting ingeschreven administratieve kredieten op de met de begrotingsfondsen verbonden basisallocaties, geïdentificeerd door de code BFB”.

Het ontwerp bevat geen overzichtstabel van de aan elk fonds toegekende administratieve kredieten. Er is evenmin een ramingsstaat van de overgedragen saldi van de begrotingsfondsen op 31 december 2019 als bijlage opgenomen. Het Rekenhof had in zijn verslag over de algemene rekening 2018 aanbevolen een staat van de organieke fondsen op te stellen en die bij de rekening van uitvoering van de begroting te voegen, aangezien die staat daar evenmin was in opgenomen.

Het Rekenhof heeft op basis van de bedragen van de toegewezen ontvangsten (code DRF) en de variabele kredieten (codes F⁹³ en E⁹⁴) in de begrotingstabellen) het volgende overzicht opgesteld dat de globale impact van de begrotingsfondsen (BF) op de nettobegrotingssaldi en de vorderingensaldi ex ante van de jaren 2019 en 2020 weergeeft.

Tabel 18 – Impact van de begrotingsfondsen (BF) op het vorderingensaldo

		Ontwerp van aangepaste begroting 2019	Ontwerp van initiële begroting 2020	Vershil
Toegewezen ontvangsten – zonder leningopbrengsten	(1)	189.160	268.144	78.984
Variabele kredieten (vereffeningen) – zonder aflossingen	(2)	117.103	185.508	68.405
Variabele kredieten (vastleggingen)	(3)	123.875	202.510	78.635
Nettosaldo van het jaar (BF)	(4) = (1) - (2)	72.057	82.636	10.579
Saldo codes 8	(5)	10.324	-24.563	-34.887
Nettosaldo van het jaar (BF) – zonder het saldo codes 8	(6) = (4) - (5)	82.381	58.073	-24.308

(in duizend euro)

In 2020 is er een geraamde impact van 58,1 miljoen euro, tegenover 82,4 miljoen euro in 2019, wat een gunstige bijdrage levert aan het evenwicht ex ante dat de regering voor die twee dienstjaren voorlegt⁹⁵.

⁹³ Variabele vastleggingskredieten.

⁹⁴ Variabele vereffeningskredieten.

⁹⁵ Cf. punt 2.3 *Berekening van het vorderingensaldo*.

HOOFDSTUK 7

Autonome bestuursinstellingen

7.1 Algemeen overzicht

Tabel 19 – Evolutie van de begrotingen van de autonome bestuursinstellingen

Autonome bestuursinstelling		Aangepast 2019	Initieel 2020		Vershil
1^e categorie					
Centrum voor informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)	Ontvangsten	60.032	61.524	1.492	2%
	Uitgaven	60.032	61.524	1.492	2%
	Saldo	0	0	0	0%
Brusselse Hoofdstedelijke Dienst voor Brandweer en Dringende Medische Hulp (DBDMH)	Ontvangsten	145.797	140.093	-5.704	-4%
	Uitgaven	141.260	134.287	-6.973	-5%
	Saldo	4.537	5.806	1.269	28%
Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT)	Ontvangsten	1.573.053	1.609.114	36.061	2%
	Uitgaven	1.573.053	1.609.114	36.061	2%
	Saldo	0	0	0	0%
Leefmilieu Brussel (LB)	Ontvangsten	168.103	171.934	3.831	2%
	Uitgaven	168.103	171.934	3.831	2%
	Saldo	0	0	0	0%
Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)	Ontvangsten	220.026	290.998	70.972	32%
	Uitgaven	257.523	299.950	42.427	16%
	Saldo	-37.497	-8.952	28.545	-76%
Innoviris (Brussels Instituut voor onderzoek en innovatie)	Ontvangsten	50.807	53.400	2.593	5%
	Uitgaven	50.807	53.400	2.593	5%
	Saldo	0	0	0	0%
Fonds voor de financiering van het waterbeleid (FFW)	Ontvangsten	0	0	0	0%
	Uitgaven	0	0	0	0%
	Saldo	0	0	0	0%
Brussels Planningsbureau (<i>perspective.brussels</i> /BPB)	Ontvangsten	26.419	30.264	3.845	15%
	Uitgaven	25.519	30.264	4.745	19%
	Saldo	900	0	-900	-100%
Brussel – Preventie & Veiligheid (BPV)	Ontvangsten	129.171	128.696	-475	0%
	Uitgaven	125.630	128.696	3.066	2%
	Saldo	3.541	0	-3.541	-100%
2^e categorie					
Actiris	Ontvangsten	722.675	706.326	-16.349	-2%
	Uitgaven	722.675	706.326	-16.349	-2%
	Saldo	0	0	0	0%
Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG)	Ontvangsten	3.278	3.459	181	6%
	Uitgaven	3.375	3.459	84	2%
	Saldo	-97	0	97	-100%
	Ontvangsten	1.616	1.804	188	12%

Brussels (BWF)	Waarborgfonds	Uitgaven	1.616	1.712	96	6%
		Saldo	0	92	92	0%
Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)		Ontvangsten	1.283.659	1.319.793	36.134	3%
		Uitgaven	1.251.664	1.277.313	25.649	2%
		Saldo	31.995	42.480	10.485	33%
Brussel (Brugel)	Gas Elektriciteit	Ontvangsten	4.630	5.342	712	15%
		Uitgaven	4.630	5.342	712	15%
		Saldo	0	0	0	0%
Iristeam		Ontvangsten	46.226	48.910	2.684	6%
		Uitgaven	46.226	48.910	2.684	6%
		Saldo	0	0	0	0%
Brussels Parkeeragentschap (<i>parking.brussels</i>)	Hoofdstedelijk	Ontvangsten	54.064	62.357	8.293	15%
		Uitgaven	54.114	57.359	3.245	6%
		Saldo	-50	4.998	5.048	-10.096%
Haven van Brussel		Ontvangsten	31.050	31.451	401	1%
		Uitgaven	30.668	31.651	983	3%
		Saldo	382	-200	-582	-152%
Brusselse Huisvestingsmaatschappij (BGHM)	Gewestelijke	Ontvangsten	343.791	362.770	18.979	6%
		Uitgaven	379.237	434.627	55.390	15%
		Saldo	-35.446	-71.857	-36.411	103%
Woningfonds van het Brussels Gewest (WFBG)	Hoofdstedelijk	Ontvangsten	249.591	336.976	87.385	35%
		Uitgaven	342.184	326.632	-15.552	-5%
		Saldo	-92.593	10.344	102.937	-111%
Brusoc		Ontvangsten	10.256	11.164	908	9%
		Uitgaven	7.195	9.445	2.250	31%
		Saldo	3.061	1.719	-1.342	-44%
<i>visit.brussels</i>		Ontvangsten	29.088	28.357	-731	-3%
		Uitgaven	28.956	28.357	-599	-2%
		Saldo	132	0	-132	-100%
Brussel (BDBO)	Ontmanteling	Ontvangsten	383	360	-23	-6%
		Uitgaven	383	360	-23	-6%
		Saldo	0	0	0	0%
Brussels Agentschap voor de Ondersteuning van het Bedrijfsleven (BAOB)		Ontvangsten	38.590	39.884	1.294	3%
		Uitgaven	40.940	42.200	1.260	3%
		Saldo	-2.350	-2.316	34	-1%
Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI)		Ontvangsten	3.575	3.700	125	3%
		Uitgaven	3.577	3.700	123	3%
		Saldo	-2	0	2	-100%
Geconsolideerde instellingen		Ontvangsten	5.195.880	5.448.676	252.796	5%
		Uitgaven	5.319.367	5.466.562	147.195	3%
		Saldo	-123.487	-17.886	105.601	-86%

Bron: de administratieve begrotingen die als bijlage bij de ontwerpen van begrotingsordonnantie zijn gevoegd (in duizend euro)

In de voorgaande tabel heeft het Rekenhof de totale ontvangsten en de totale uitgaven vermeld zoals die naar voren komen uit de administratieve begrotingen van de autonome bestuursinstellingen.

7.1.1 Samenvattende tabellen van de begrotingen die zijn opgenomen in de begrotingsordonnantie

Het Rekenhof herinnert eraan dat begrotingen vooruitziende en machtigende documenten zijn. De opmaak en de inhoud ervan zijn onderworpen aan specifieke wettelijke en reglementaire normen, zoals de wet van 16 mei 2003⁹⁶ en de OOBBC⁹⁷. Tot die normen behoren onder meer het beginsel van de universaliteit van de begroting⁹⁸ en de definitie van een begrotingsverrichting⁹⁹.

In de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting zijn op het einde van het beschikbare gedeelte tabellen opgenomen met daarin de totale ontvangsten en de totale uitgaven van de DBHR en van de autonome bestuursinstellingen. Die tabellen behoren tot de tekst van de begrotingsordonnantie en moeten dus beantwoorden aan de al ter sprake gekomen normen voor de opmaak en inhoud van begrotingen.

In plaats van de totale ontvangsten en de totale uitgaven te vermelden zoals die naar voren komen uit de administratieve begrotingen die als bijlage bij het ontwerp van begrotingsordonnantie zijn gevoegd, zijn uit de tabellen echter bepaalde ontvangsten en uitgaven weggelaten waarvan men aanneemt dat ze niet meetellen bij de berekening van het ESR-saldo.

Die werkwijze is weliswaar geschikt voor informatieve en verantwoordende begrotingsdocumenten, maar niet voor de eigenlijke tekst van de begrotingsordonnanties. Die moet, zonder optellingen en aftrekkingen, de exacte bedragen van de geraamde ontvangsten en van de gemachtigde uitgaven vermelden. Bovendien maakt die werkwijze het moeilijker om de individuele begrotingen te analyseren en te begrijpen.

Het Rekenhof beveelt de regering aan om in de begrotingsordonnantie samenvattende tabellen op te nemen die de exacte totalen van de administratieve begrotingen vermelden en om de berekeningen van het ESR-saldo op te nemen in de algemene toelichting.

7.2 Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH)

In vergelijking met de aangepaste begroting 2019 dalen de ontvangsten en de vereffeningskredieten respectievelijk met 5,7 en 7,0 miljoen euro tot 140,1 en 134,3 miljoen euro.

Dat leidt tot een positief begrotingssaldo van 5,8 miljoen euro. Dat is 1,3 miljoen euro meer dan in de aangepaste begroting 2019.

De vastleggingskredieten bedragen 135,4 miljoen euro. Dat is 11,3 miljoen euro minder dan in de aangepaste begroting 2019.

⁹⁶ Wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

⁹⁷ Organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle.

⁹⁸ "Alle ontvangsten en uitgaven worden ingeschreven in de begroting en de rekeningen."

⁹⁹ Artikel 5, 1e lid, van de OOBBC: "De begroting voorziet in en machtigt alle verrichtingen met een financiële afwikkeling, die voor eigen rekening tot stand worden gebracht met derden."

7.2.1 Ontvangsten

In vergelijking met de aangepaste begroting 2019 stijgt de werkingsdotatie met 1,2 miljoen euro (+ 1 %) tot 123,5 miljoen euro.

De DBDMH voorziet een ontvangst van 3 miljoen euro uit de verkoop van een terrein in Evere. Die ontvangst werd voor het eerst voorzien in 2015 en wordt sindsdien steeds opnieuw vermeld. Ze stijgt met 0,5 miljoen euro op basis van de lopende onderhandelingen met potentiële kopers.

De voornaamste ontvangstendaling betreft de aanwending van thesauriereserves. Die specifieke ontvangst, bedoeld om een uitgave voor een dading met de RSZ te neutraliseren, bedraagt 1,5 miljoen euro. Die interne verrichting voldoet echter niet aan de voorwaarden om een recht te kunnen vaststellen en kan bijgevolg niet als een begrotingsontvangst worden beschouwd.

7.2.2 Uitgaven

De vastleggings- en vereffeningskredieten van programma 001 *Human resources management* dalen met respectievelijk 12 en 8,6 miljoen euro. Die evolutie is voornamelijk te verklaren door de dading met de RSZ (in totaal 10,6 miljoen euro).

De kredieten voor de andere uitgaven van dat programma stijgen met 0,9 %. Er is bijgevolg niet in enige marge voorzien om in 2020 extra personeel aan te werven voor de DBDMH.

7.3 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHGT)

Het begrotingsontwerp 2020 wordt in evenwicht voorgelegd.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2019 stijgen de ontvangsten en uitgaven met 36,1 miljoen euro tot een bedrag van 1.609 miljoen euro. Deze stijging bevindt zich binnen opdracht 01 en 05 waar er nieuwe leningen zullen uitgegeven worden in het kader van financiering aan gemeenten. Voor opdracht 01 schrijft men 10 miljoen euro nieuwe leningen in, doordat gemeenten verliezen verwachten vanwege pensioenverplichtingen. Voor opdracht 05 wordt er 40 miljoen euro ingeschreven voor investeringen in informatisering en digitalisering van de lokale besturen.

Zoals voorgaande jaren wordt opgemerkt dat de ontvangsten van opdracht 05 ten onrechte worden voorzien in opdracht 01. De regel van de begrotingsspecialiteit vraagt evenwel dat ontvangsten en andere uitgaven van éénzelfde opdracht onder aparte daarvoor voorziene basisallocaties van die opdracht worden gebracht. Daarnaast is er voor de dotatie van 28,5 miljoen aan het BGHFGT geen overeenstemming tussen het BGHFGT en de GOB op het niveau van de gebruikte economische code. De GOB schrijft deze dotatie in als een kapitaaloverdracht (code 6142) en het BGHFGT als een inkomensoverdracht (code 4610).

Volgens ESR2010 worden rentestromen in verband met swaps niet langer beschouwd als renten (economische groepen 21 of 26), maar worden zij aangerekend onder de economische codes 81.70 (uitgaven) of 86.70 (ontvangsten). De kredieten die hiervoor voorzien zijn, zijn ingeschreven onder de basisallocaties met economische code 21 of 26.

7.4 Net Brussel, Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

De ontvangsten (291 miljoen euro) stijgen met 71 miljoen euro en de vereffeningskredieten (300 miljoen euro) stijgen met 42,4 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2019. Het tekort van het ontwerp van initiële begroting 2020 bedraagt bijgevolg - 9 miljoen euro.

7.4.1 Ontvangsten

De werkingstoelage van het GAN stijgt met 34,5 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting en bedraagt 171,3 miljoen euro¹⁰⁰.

Bovendien werd een nieuwe toelage ten belope van 8,8 miljoen euro ingeschreven op basisallocatie 02.001.03.03.4610 betreffende de openbare netheid in de gemeenten.

Andere elementen met betrekking tot de geraamde ontvangsten van het GAN.

- De hervorming van de Geco-premies leidt tot de creatie van een nieuwe BA voor de gewestelijke toelage (6,3 miljoen euro) die de dalingen van de van Actiris afkomstige ontvangsten (- 3,7 miljoen euro) en de stijging van de daaruit voortvloeiende uitgaven voor sociale bijdragen (+ 2,6 miljoen euro) moet compenseren.
- De ontvangsten uit de verkoop van de door het GAN opgehaalde producten (ingeschreven op drie BA's waarvan twee nieuwe voor 2020¹⁰¹) stijgen in totaal met 6,7 miljoen euro. Voortaan zal het GAN die immers factureren aan zijn (sub)dochtermaatschappij Brussel-Energie (BE) dat op haar beurt haar afvalverwerkingskosten zal factureren aan het GAN.
- De andere commerciële ontvangsten, waaronder die uit de ophaling van niet-huishoudelijk en industrieel afval (BA 02.004.03.09.1611), blijven behouden op het niveau van de ramingen in de aangepaste begroting 2019 (21 miljoen euro) ondanks de recurrente overschatting ervan de voorbije boekjaren.
- Na te zijn geannuleerd in de aangepaste begroting 2018 en 2019, zijn de ontvangsten uit de verkoop van zakken (BA 02.004.03.42.1612) opnieuw ingeschreven in de ontwerpbegroting 2020 ten belope van 7,8 miljoen euro.

Aangezien het partnerschap met Suez voor de exploitatie van de verbrandingsinstallatie is afgelopen, is het GAN van plan om een nieuwe exploitatiewijze op te zetten voor de fabriek zonder daarbij de privésector te betrekken, maar door nieuwe overeenkomsten te sluiten¹⁰² en BE structureel te hervormen.

Hierdoor dalen de ramingen van de ontvangsten uit de verkoop van stoom (BA 02.004.03.11.1611) en uit de bijdragen betaald door de ondernemingen voor de storting in de verbrandingsinstallatie (BA 02.004.03.13.1611) respectievelijk met 3,8 en 13,8 miljoen euro

¹⁰⁰ Dit bedrag is nagenoeg identiek aan de werkingstoelage van de initiële begroting 2019 (171,2 miljoen euro).

¹⁰¹ Het betreft de reeds bestaande BA 02.004.03.02.1611 *Opbrengst van verkoop van diverse opgehaalde producten* en twee nieuwe BA's: 02.004.03.46.1611 *Verkoop gesorteerd PMD* en 02.004.03.47.1611 *Verkoop van papier*.

¹⁰² Door het GAN ter goedkeuring voorgelegd aan de toezichhoudende minister.

ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2019¹⁰³. Die basisallocaties omvatten enkel nog de ontvangsten inzake de saldi en de facturen van de maand december 2019.

Daarnaast zal BE de terreinen, gebouwen en installaties van de verbrandingsoven huren voor een niet-geïndexeerd jaarlijks bedrag¹⁰⁴ dat wordt geraamd op 26,5 miljoen euro (BA 02.004.03.45.1611).

7.4.2 Uitgaven

De voornaamste kredietverminderingen door de nieuwe exploitatiewijze van de verbrandingsinstallatie ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2019 zijn de volgende:

- diverse prestaties en diensten door derden: - 16,4 miljoen euro;
- behandeling rook: - 6 miljoen euro;
- door het GAN gestorte huurgelden voor de verbrandingsoven: - 4,5 miljoen euro;
- leasing van de installaties van de verbrandingsoven (kapitaalafschrijving): - 3,7 miljoen euro;
- uitgaven in verband met het DeNOx-systeem: - 1,6 miljoen euro.

De exploitatiekosten voor de verbrandingsoven zullen voortaan immers ten laste zijn van BE (installatie, behandeling van rook en DeNOx-systeem), met uitzondering van de verzekeringen en de heffingen.

De kosten voor de verbranding van het door het GAN aangeleverde afval zullen echter door BE worden gefactureerd per ton en volgens type afval. Bovendien blijven de onderhoudskosten van de verbrandingsinstallatie ten laste van het GAN. De uitgavenkredieten hiervoor zijn ingeschreven in twee nieuwe basisallocaties: 02.001.08.12.1211 *Verbrandingskosten* (29,2 miljoen euro) en 02.001.08.15.1211 *Onderhoud en reparatie verbrandingsoven* (8 van de 8,8 miljoen euro waarin de basisallocatie voorziet).

De nieuwe exploitatiewijze van de verbrandingsoven en van BE zal dus een globale positieve impact hebben op het begrotingsresultaat 2020 van het GAN van nagenoeg 5 miljoen euro.

Een andere belangrijke kredietenvermindering (- 1,8 miljoen euro) betreft de annuleringen van vastgestelde rechten van vorige jaren (BA 02.003.55.01.1611), die worden geraamd op 0,8 miljoen euro. Het GAN raamt zijn behoeften inzake vereffeningskredieten ter zake echter op 2 miljoen euro.

Daarnaast betreft de voornaamste kredietenverhoging ten opzichte van de aangepaste begroting 2019 de aankoop van zakken door de aankoopcentrale (BA 02.001.08.11.1211), oftewel + 7,8 miljoen euro.

¹⁰³ De stoom zal rechtstreeks worden verkocht door BE. Bovendien zal het GAN geen commerciële contracten meer sluiten met privé-afvalinzamelaars voor de verwerking van het afval in de fabriek. Daarnaast zal BE verplicht zijn voorrang te geven aan de verwerking van het afval van het GAN, maar zal het vrij kunnen kiezen voor commercialisering en de volledige capaciteit van de installaties kunnen benutten. Het in-houseprincipe, dat wil zeggen de bundeling van de wettelijke voorwaarden tot uitsluiting van het toepassingsgebied van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, die thans zijn opgenomen in artikel 30, § 1, van de wet, en meer in het bijzonder voorwaarde 2°, zal evenwel moeten worden nageleefd. Bijgevolg zullen de activiteiten van BE voor minstens 80 % van de overheid afkomstig moeten zijn.

¹⁰⁴ De niet-indexering is ter compensatie van de vervroegde opzegging in 2020 in plaats van in 2024 van het aan BE toegekende opstalrecht betreffende het terrein van de verbrandingsfabriek.

Tot slot werden vereffeningskredieten ingeschreven in vier nieuwe basisallocaties voor:

- de aankoop van terreinen voor een nieuw containerpark (BA 01.002.10.03.7112): 7,3 miljoen euro;
- de facturatie van verwerkingskosten voor pmd-afval (BA 02.001.08.13.1211): 5 miljoen euro;
- de facturatie van verwerkingskosten voor papier- en kartonafval (BA 02.001.08.14.1211): 4,8 miljoen euro;
- werkingsuitgaven betreffende acties in het raam van het Hulpbronnen- en Afvalbeheerplan (BA 02.001.08.16.1211): 3,3 miljoen euro.

7.5 Actiris

De initiële begroting 2020 wordt in evenwicht voorgesteld. De vastleggingskredieten, de vereffeningskredieten en de ontvangsten belopen 706,3 miljoen euro, dat is een daling met 16,4 miljoen euro (- 2 %) in vergelijking met de aangepaste begroting 2019.

7.5.1 Ontvangsten

De evolutie van de ontvangstenramingen is voornamelijk te verklaren door de volgende elementen:

- de hogere ramingen van ontvangsten afkomstig van het ESF (+ 2,5 miljoen euro);
- de stijging van de subsidie voor de financiering van de jeugdwaarborg (+ 2,1 miljoen euro);
- de stijging van de algemene werkingssubsidie (+ 1,3 miljoen euro);
- de vermindering van de subsidies van de DBHR aan de gesubsidieerde arbeidsplaatsen/Geco's (- 20,5 miljoen euro).

7.5.2 Uitgaven

7.5.2.1 Opdracht 1 – Algemene uitgaven (- 1,9 miljoen euro, - 1 %)

De belangrijkste schommelingen zijn:

- de stijging van de kredieten voor de personeelskosten (+ 4,3 miljoen euro), om de indexering (+ 2 miljoen euro) en de vroeger bekomen RSZ-verminderingen voor de door personeelsleden van Actiris beklede Geco-arbeidsplaatsen (+ 1,7 miljoen euro) te dekken;
- de vermindering van de honorariakosten die terugkeren naar het niveau van de initiële begroting 2019 inzonderheid wegens de inhaalbewegingen die in 2019 werden uitgevoerd in bepaalde dossiers voor IT-consultancy/-ontwikkeling en die geen weerslag meer hebben in 2020 (- 3,9 miljoen euro);
- de annulering van de voorziene storting afkomstig van het federale niveau voor de taalpremies (- 1,6 miljoen euro). Die daling wordt integraal gecompenseerd door een daling van de ontvangsten in verband met de terugbetaling aan de DBHR. Omdat het niet zeker is dat de premie in 2020 zal worden gestort, heeft Actiris die niet ingeschreven in de initiële begroting, zoals in 2018 en 2019.

7.5.2.2 Opdracht 7 – Tewerkstelling van werkzoekenden door middel van gesubsidieerde arbeidsplaatsen – Geco's (- 20,2 miljoen euro, - 9 %)

- Net zoals in de initiële begrotingen 2016 tot 2019 werden de uitgavenkredieten voor de financiering van de *New Deal*-jobs, het plan Cigogne en de peuteropvang niet

ingeschreven in de initiële begroting 2020 (- 12,4 miljoen euro), terwijl ze systematisch opnieuw worden ingeschreven bij de begrotingsaanpassingen, parallel met de overdrachten die worden doorgevoerd op het niveau van de DBHR.

- De geleidelijke tenuitvoerlegging van de hervorming van de Geco's voorziet inzonderheid in de afschaffing van de gesubsidieerde arbeidsplaatsen bij de Brusselse besturen vanaf 2020 (- 6,7 miljoen euro voor de basispremies en de verhoogde premies). Het Rekenhof merkt op dat op die basisallocaties geen enkel krediet meer is ingeschreven, terwijl het kan dat bepaalde Geco-premies van het dienstjaar 2019 nog moeten worden betaald in 2020 wegens de termijn van 6 maanden waarover de werkgevers beschikken om hun verantwoordingsstukken in te dienen.
- De bijkomende vermindering van de uitgavenramingen voor verenigingen ligt in het verlengde van de hervorming van het Geco-beleid dat sedert 2015 wordt gevoerd (- 5,5 miljoen euro). Ze wordt gedeeltelijk gecompenseerd door een stijging van de middelen ten voordele van de Franse Gemeenschap met 2,9 miljoen euro.
- Het Rekenhof merkt echter op geen extra kredieten zijn voorzien voor de indexering en de anciënniteit van de Geco-arbeidsplaatsen verhoogde premies terwijl ze in hoofde van de instelling verplicht is. Het niet begrote bedrag zou volgens de ramingen van Actiris 4,6 miljoen euro belopen voor de vastleggingen en de vereffeningen.

7.5.2.3 Opdracht 19 – Jeugdwaarborg (+ 2,1 miljoen euro, + 25 %)

- De uitgavenkredieten voor startbaanovereenkomsten in het raam van de jeugdwaarborg, voornamelijk die bestemd voor de ABI's, komen terug op het niveau van de initiële begroting 2019 (+ 1,4 miljoen euro).
- De nieuwe acties in het raam van het initiatief jongerenwerkgelegenheid, waarvoor het ESF als cofinancierder zou kunnen fungeren en die aanvankelijk gepland waren in 2018, konden niet volledig ten uitvoer worden gelegd in 2019 maar dat zal gebeuren vanaf 2020 (+ 1,8 miljoen euro).
- De middelen bestemd voor opleiding zullen worden overgedragen naar opdracht 4 *Partnerships* (- 1,1 miljoen euro).

7.5.2.4 Opdracht 21 – Hervorming Tewerkstellingssteun (+ 1,5 miljoen euro, + 72 %)

De stijging van de kredieten compenseert gedeeltelijk de daling die bij de aanpassing 2019 werd voorgesteld. Ondanks het geringe succes of de laattijdige start van diverse maatregelen, kadert de herinschrijving van de kredieten immers in de wil om de nieuwe incentives die vanaf 2018 ten uitvoer werden gebracht, te behouden, namelijk de opleidingspremies, de alterneringspremies en de premies voor zelfstandigen.

7.6 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

In vergelijking met de aangepaste begroting 2019 bedragen de ontvangsten 1.319,8 miljoen euro (+ 36,1 miljoen euro) en de vereffeningkredieten 1.277,3 miljoen euro (+ 25,6 miljoen euro), waardoor het begrotingsresultaat 42,5 miljoen euro bedraagt. Het ESR-vorderingensaldo, dat identiek is aan dat van de initiële begroting 2019, belooft overigens 48,3 miljoen euro, overeenkomstig de regeringsbeslissing van 17 oktober 2019.

7.6.1 Ontvangsten

In vergelijking met de aangepaste begroting 2019, is de stijging van de ontvangsten voornamelijk te verklaren door de volgende elementen:

- de gewestelijke werkingsdotaties¹⁰⁵, die 402,1 miljoen euro bedragen (+ 9,7 miljoen euro). Die stijging gaat uit van de veronderstelling dat de spilindex zal worden overschreden in januari 2020. Ze houdt echter geen rekening met de stijging van de barema's die gekoppeld zijn aan het interprofessioneel akkoord, noch met de berekening op jaarbasis van de kosten van het personeel dat in 2019 werd aangeworven, noch met de stijging van de elektriciteitsprijzen. De MIVB heeft dat financieringstekort gecompenseerd met een stijging van de vervoersontvangsten (zie verder);
- de dotatie van 37,2 miljoen euro (+ 23,7 miljoen euro) voor de uitbouw van het aanbod. Ze dekt de berekening op jaarbasis van de maatregelen die in 2019 werden opgestart, maar de maatregelen uit de openbare dienstovereenkomst kunnen er slechts voor 6,5 miljoen euro (van de geplande 13 miljoen) mee worden gefinancierd;
- de vervoersontvangsten¹⁰⁶, die 241,5 miljoen euro belopen (+ 18,2 miljoen euro, dat is + 8,2 %). De raming ervan berust op de veronderstelling dat het aantal reizigers met 3 % zal toenemen en dat er een tariefaanpassing komt.

Sommige ontvangsten dalen echter in vergelijking met de aangepaste begroting:

- de gewestelijke tegemoetkomingen in investeringen van de MIVB op vastleggingsvisa: - 12 miljoen euro;
- de gewestelijke investeringsdotaties¹⁰⁷ (376,8 miljoen euro): - 3,2 miljoen euro.

7.6.2 Uitgaven

7.6.2.1 Vereffeningskredieten

Personeelsuitgaven

De personeelsuitgaven (codes 11.xx) stijgen globaal met 30,1 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2019, en belopen nu 640,7 miljoen euro. Die stijging houdt rekening met de loonindexering, met het interprofessioneel akkoord en met de berekening op jaarbasis van de kosten van het personeel dat in 2019 werd aangeworven.

Uitgaven met economische code 12.11

De algemene werkingskosten¹⁰⁸ stijgen globaal met 18,8 miljoen euro. Die stijging is te verklaren door:

- de stijging van zowel de prijs¹⁰⁹ als het verbruik van elektriciteit;
- de toegenomen kosten voor diesel, omdat de MIVB meer bussen inzet;
- schadevergoedingen waarin moet worden voorzien omdat de huurcontracten van de handelspanden in het CCN-gebouw worden verbroken;

¹⁰⁵ Basisbedrag, financiële incentives en compensatie voor gratis openbaar vervoer bij luchtvervuilingspieken.

¹⁰⁶ MIVB en bijzonder vervoer.

¹⁰⁷ Klassieke investeringen en grote uitzonderlijke investeringsprojecten, codes 7x.xx.

¹⁰⁸ Code 12.11.

¹⁰⁹ Het nieuwe contract dat de MIVB sloot is minder voordelig dan het vorige.

- de toename van de algemene kosten voor het verbeteren van het aanbod.

Investeringsuitgaven

De investeringsuitgaven¹²⁰ stijgen globaal met 21,5 miljoen euro. Die stijging doet zich voornamelijk voor in de volgende programma's:

- *Netwerk en uitrustingen* (+ 46,7 miljoen euro), voornamelijk om de premetro Noord-Albert om te vormen tot metro, voor de Grondwet-tunnel, alsook voor het tramnet waar het gebrek aan vernieuwing van de voorbije jaren moet worden goedgemaakt;
- *Grote revisies van het rollend materieel* (+ 7 miljoen euro), voornamelijk voor de hermotorisatie van de A330D2-bussen om ze te laten overgaan van categorie Euro 5 naar Euro 6 en de vervanging ervan uit te stellen tot in 2029.

De kredieten van de volgende programma's dalen daarentegen:

- *Gebouwen* (- 17,9 miljoen euro), voornamelijk wegens de werkzaamheden om de regionale dispatchings onder te brengen in het Belgolaise-gebouw. Dat zou begin 2020 rond moeten zijn;
- *Aankoop voertuigen* (- 15,5 miljoen euro), voornamelijk omdat de planning voor de aankoop van M7-metrostellen werd aangepast.

Tot besluit stelt het Rekenhof vast dat de totale vereffeningskredieten met betrekking tot de investeringsprogramma's 89 miljoen euro lager liggen dan de geraamde uitgaven in het meerjareninvesteringsplan¹²¹ voor het jaar 2020, dat deel uitmaakt van de openbare dienstovereenkomst.

7.6.2.2 Vastleggingskredieten

De voornaamste stijging van de vastleggingskredieten doet zich voor in BA 01.006.11.03.7310 *Wegenbouwkundige werken - Netwerk* (+ 303,5 miljoen euro). Ze is toe te schrijven aan het project metro Noord-Bordet.

7.7 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

In het begrotingsontwerp 2020 stijgen de ontvangsten (362,8 miljoen euro) met 19,0 miljoen euro (+ 5,5 %) ten opzichte van het ontwerp van aanpassing 2019. De vereffeningskredieten (434,6 miljoen euro) stijgen met 55,4 miljoen euro (+ 14,6 %). Het voorgelegde begrotingsontwerp heeft een begrotingstekort van 71,9 miljoen euro en een positief vorderingensaldo van 5,2 miljoen euro. De vastleggingskredieten (455,4 miljoen euro) stijgen met 51,3 miljoen euro (+ 12,7 %).

7.7.1 Ontvangsten

De stijging van de ontvangsten is voornamelijk het gevolg van volgende elementen:

- De investeringssubsidies in het kader van de vierjarenplannen en de Alliantie Wonen nemen toe met respectievelijk 6,0 en 1,2 miljoen euro. De investeringssubsidies in het kader van het Huisvestingsplan nemen daarentegen af met 3,0 miljoen euro. De ontvangsten en de uitgaven stemmen overeen voor de investeringssubsidies.

¹²⁰ Die uitgaven hebben enkel betrekking op de programma's 003 tot 007 van opdracht 01 *Basisprestaties verbonden met het openbaar dienstenaanbod*.

¹²¹ Geactualiseerd in september 2019.

- De terugvorderbare voorschotten nemen af met 39,7 miljoen euro tot 75 miljoen euro. De terugvorderbare voorschotten worden afgestemd op de uitgaven.
- De opbrengst ingevolge de afstand van gebouwen aan de OVM neemt toe met 48,8 miljoen euro tot 50,9 miljoen euro. De raming voorziet in de overdracht van acht projecten die zullen worden opgeleverd in 2020.

Er werd 0,7 miljoen meer ingeschreven aan ontvangsten voor de solidariteitstoelage ten gunste van de OVM dan dat er ingeschreven staat als uitgave bij de GOB. De berekening hiervan gebeurt op basis van de rekeningen 2019 waarna een kredietaanpassing zal gebeuren.

7.7.2 Uitgaven

De belangrijkste evoluties ten opzichte van het ontwerp van aanpassing 2019 hebben betrekking op.

- De vastleggings- en vereffeningskredieten voor aflossingen op terugvorderbare voorschotten voor de vierjarenplannen nemen toe met 5,5 miljoen euro. Deze toename is het gevolg van de terugbetaling van een schijf van 5 miljoen euro van voorschotten ontvangen in het kader van het Huisvestingsplan. Rekening houdend met de begrotingsspecificiteit is het aangewezen de 5 miljoen euro op te nemen onder basisallocatie 02.001.14.02.9130 *Aflossingen van terugvorderbare voorschotten toegekend door de GOB in het kader van de actie van toekenning van leningen Woningfonds*.
- De vereffeningskredieten voor de investeringssubsidies aan de OVM in het kader van de vierjarenplannen nemen toe met 6 miljoen euro als gevolg van het toegenomen aantal projecten in uitvoering. Voor de investeringssubsidies aan SFAR-projecten, opgeleverd in voorgaande jaren, is een krediet van 1,0 miljoen euro voorzien. In het certificeringsverslag over de rekening 2018 werd een voorbehoud gemaakt voor de aanrekening van de investeringssubsidies aan de SFAR over 27 jaar.
- De investeringssubsidies in het kader van het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen¹¹² nemen daarentegen af met 1,8 miljoen euro.
- De vereffeningskredieten voor de terugvorderbare voorschotten aan de OVM voor de bouw en de renovatie van sociale woningen¹¹³ nemen af met 14,0 miljoen euro tot 60,0 miljoen euro. De vastleggingskredieten belopen 50,0 miljoen euro voor een bijkomend programma die voorziet in de financiering van voorbereidende studies over de renovatie van woningen.
- De kredietverleningen aan de OVM voor het niet-gesubsidieerd deel van de projecten binnen het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen nemen toe met 28 miljoen euro tot 78,0 miljoen euro (vastleggings- en vereffeningskredieten). De raming voorziet een budget van 30 miljoen euro voor nog niet geïdentificeerde aankopen door de OVM.
- De toename van de vastleggingskredieten voor de bouwkosten met 104,0 miljoen euro en de toename van deze vereffeningskredieten met 28,5 miljoen euro. De toename van beide kredieten is het gevolg van het toegenomen aantal projecten. De raming van de vastleggingskredieten bevat een marge van 20 miljoen euro voor geblokkeerde projecten of projecten 2019. De raming van de vereffeningskredieten is gebeurd op basis van de planning.

¹¹² BA 03.001.20.05.5112.

¹¹³ BA 03.001.21.01.8111.

- De toename van de vastleggingskredieten voor de vernieuwing van de installaties en uitrustingen met 10,5 miljoen euro. Het gaat om de verbintenissen die zullen worden aangegaan voor de renovatie van de administratieve gebouwen in het kader van het “Huis van het Wonen”.

Overeenkomstig artikel 5 van de OOBBC voorziet de begroting in en machtigt de begroting alle verrichtingen met een financiële afwikkeling, die voor eigen rekening tot stand worden gebracht met derden. De kredieten ingeschreven op basisallocaties 02.001.99.01.0810 *Storting van huuropbrengsten (ontvangsten voor rekening van de OVM's)* en 02.002.99.01.0310 *Diverse uitgaven uitgevoerd via de rekening-courant toebehorend aan de OVM bij de BGHM (uitgaven voor rekening van de OVM)* voor respectievelijk 18 en 25 miljoen euro moeten niet worden opgenomen in de begroting aangezien het derdengelden zijn.

7.8 Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (WFBG)

In het begrotingsontwerp 2020 stijgen de ontvangsten (337,0 miljoen euro) met 87,4 miljoen euro (+ 35,0 %) ten opzichte van het ontwerp van aanpassing 2019. De vereffeningskredieten (326,6 miljoen euro) dalen met 15,6 miljoen euro (- 4,5 %). Het voorgelegde begrotingsontwerp heeft een begrotingsoverschot van 10,3 miljoen euro en een negatief vorderingensaldo van 13,6 miljoen euro. De vastleggingskredieten (396,8 miljoen euro) stijgen met 89,9 miljoen euro (+ 29,3 %).

7.8.1 Ontvangsten

De toename van de ontvangsten is voornamelijk een gevolg van volgende elementen.

- De opbrengsten van leningen nemen toe met 82,1 miljoen euro rekening houdend met de verwachte evolutie van de activiteiten van het Fonds.
- De aflossingen op hypothecaire leningen nemen af met 3,3 miljoen euro rekening houdend met de uitstaande kredieten en de verwachte voortijdige terugbetalingen. Omwille van de afschaffing van de vijfjaarlijkse renteherziening wordt verwacht dat de voortijdige terugbetalingen zullen afnemen.
- De verkoop van woningen over de verschillende programma's neemt toe met 8,6 miljoen euro tot 38,7 miljoen euro als gevolg van de verwachte oplevering van verschillende bouwprojecten.

7.8.2 Uitgaven

De toename van de vastleggingskredieten en de afname van de vereffeningskredieten is het gevolg van volgende evoluties.

- De schuldaflossingen¹⁴ nemen af met 11,0 miljoen euro (vastleggings- en vereffeningskredieten) als gevolg van de aflossing van een bulletkrediet in 2019.
- De kredietverlening aan gezinnen via hypothecaire kredieten neemt toe met 14,9 miljoen euro (vastleggings- en vereffeningskredieten). Conform de beheersovereenkomst is het aantal hypothecaire kredieten met 100 nieuwe kredieten per jaar extra ten opzichte van het vorige jaar gebudgetteerd.
- De bouwkosten voor de verschillende programma's¹⁵ (huurhulp, BRV-verrichtingen, het Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen) dalen met 17,4 miljoen euro (vereffeningskredieten) op basis van de raming opgenomen in de meerjarige tabellen.

¹⁴ BA 02.202.14.01.9110 en BA 03.302.14.01.9110.

¹⁵ BA 04.402.11.01.7200, BA 04.402.11.02.7200, BA 04.403.11.01.7200 en BA 04.404.11.01.7200.

De vastleggingskredieten nemen toe met 94,3 miljoen euro voornamelijk omwille van de verbintenissen die zullen worden aangegaan in het kader van de Alliantie Wonen.

- De vereffeningskredieten voor de aankoop van gebouwen in het kader van de Alliantie Wonen nemen af met 2,5 miljoen euro en de vastleggingskredieten dalen met 8,8 miljoen euro. In 2020 worden geen nieuwe projecten verwacht. De verbintenissen die reeds werden aangegaan, worden uitgevoerd.

De begroting voorziet niet in basisallocaties voor de 'interest'-stromen verbonden aan de swap-verrichtingen. Volgens ESR 2010 moeten deze stromen worden aangerekend onder de codes 81.70 (uitgaven) en 86.70 (ontvangsten). De kredieten die hiervoor voorzien zijn, zijn ingeschreven onder de basisallocaties met economische code 21.10 (uitgaven).

7.9 Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap (*parking.brussels*)

De initiële begroting 2020 wordt voorgesteld met een overschot van 5 miljoen euro. Ze voorziet:

- 62,4 miljoen euro ontvangsten, wat een stijging met 8,3 miljoen euro (+ 15 %) betekent in vergelijking met de aangepaste begroting 2019;
- 57,4 miljoen euro vereffeningskredieten, wat neerkomt op een stijging met 3,2 miljoen euro (+ 6 %);
- 96,3 miljoen euro vastleggingskredieten, wat neerkomt op een stijging met 42,6 miljoen euro (+ 79 %).

7.9.1 Ontvangsten

De stijgingen in vergelijking met de aangepaste begroting 2019 vloeien vooral voort uit:

- de verhoging van een werkingssubsidie van het gewest (+ 1 miljoen euro);
- de overdracht van de opdrachten inzake het controleren en innen van de parkeerontvangsten door de gemeente Elsene vanaf 2019 en de gemeenten Schaarbeek en Sint-Gillis vanaf 2020 (+ 16,8 miljoen euro);
- een terugvorderbaar voorschot van het gewest van 5 miljoen euro, om een eventueel thesaurietekort te dekken bij de overdracht van de opdrachten inzake het controleren en innen van de parkeerontvangsten door de gemeenten Elsene en Schaarbeek¹¹⁶.

De voornaamste vermindering vloeit voort uit de daling van de investeringssubsidies van het gewest voor de bouw en de heraanleg van transitparkings (- 14,5 miljoen euro).

¹¹⁶ Dat terugvorderbaar voorschot dat wordt gemachtigd door artikel 104 van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2020 is bedoeld om het tijdsverschil te dekken tussen de eerste driemaandelijke voorschotten die door het Agentschap aan die twee gemeenten worden gestort en de invordering van de forfaitaire parkeervergoedingen en de administratieve boetes.

7.9.2 Uitgaven

De voornaamste stijgingen ten opzichte van de aangepaste begroting 2019 vloeien voort uit:

- de overdracht van de opdrachten inzake het controleren en innen van de parkeerontvangsten door de gemeenten Elsene, Schaarbeek en Sint-Gillis, waardoor de personeelskosten (+ 1,6 miljoen euro), de werkingskosten en de teruggaven aan de gemeenten (+ 8,6 miljoen euro) stijgen;
- de huur van nieuwe parkeerautomaten om geleidelijk aan de bestaande parkeerautomaten te vervangen (+ 2,2 miljoen euro);
- de huur van *scan-cars* en *scan-scooters* (+ 1,1 miljoen euro);
- de schadevergoeding voor de concessiehouder wegens de verbreking van de parkingconcessieovereenkomst in Koekelberg die mede werd ondertekend door het gewest, en dat later werd opgevolgd door het Agentschap (1 miljoen euro).

De voornaamste daling vloeit voort uit de vermindering van het aantal te bouwen transitparkings omdat geen opdrachten werden gegund in de loop van 2019, met uitzondering van de P+R-parking Stalle (- 11,9 miljoen euro).

De voornaamste stijging van de vastleggingskredieten vloeit voort uit de gunning van opdrachten voor het bouwen van parkings: P+R-parking Kraainem (16 miljoen euro) en P+R-parking Esplanade A12 (20 miljoen euro).

Of die parkings worden gebouwd, hangt volledig af van de toekenning van investeringssubsidies door het gewest. Het Agentschap genereert door zijn eigen activiteit immers niet voldoende winsten om die parkings te kunnen bouwen zonder subsidies. Op de begroting 2019 van de diensten van de regering bleven op 31 oktober 2019 19 miljoen euro vastleggingskredieten beschikbaar en in de begroting 2020 zijn 12 miljoen euro vastleggingskredieten ingeschreven.

Als de P+R-parking Stalle (12 miljoen euro), waarvoor de aanrekening van de vastlegging en de gunning van de bouwopdracht in 2019 is gepland, in 2020 wordt opgeleverd, zal het Agentschap deze niet kunnen vereffenen. In 2020 zijn immers slechts 1,5 miljoen euro vereffeningskredieten uitgetrokken voor de vereffening van een investeringssubsidie door het gewest.

Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.
Il existe aussi une version française de ce rapport.

U kunt dit verslag raadplegen of downloaden op de website van
het Rekenhof.

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2.551 81 11

FAX
+32 2.551 86 22

www.rekenhof.be